

**KÖLTEMÉNYES
HOLMI
EGY
NAGYSÁGOS ELMÉTŐL.**

**A' KÖLTEMÉNYES GYŰJTEMÉNY'
ÖREGBEDÉSÉRE
A' NAGYSÁGOS
SZERZŐNEK
KÜLÖNÖS ENGEDELMÉVEL
KÖZRE BOTSÁTOTTA
RÉVAI MIKLÓS.**

**POZSONBANN,
LOEWE ANTAL' BETŰIVEL.
1787.**

TARTALOM

**SZALAI GRÓF BARKÓTZI FERENTZ' ESZTERGAMI ÉRSEK' ÉS
MAGYAR ORSZÁG' PRIMÁSA' HAMVAINAK.**

SZALAI GRÓF BARKÓTZI FERENTZ ESZTERGAMI ÉRSEK ÚRNAK.

KEGYELMES HERTZEG!

EZEN MUNKÁHOZZ.

EZEN MUNKÁBANN FOGLALT VERSEKHEZZ.

BOETIUS' VERSEI.

- I. A' SZERENTSE VÁLTOZÁSÁRÓL PANASZOLKODIK.
- II. ELMÉLKEDÉSÉNEK VÓLT TÁRGYAIT EMLEGETI.
- III. VÍDÚLÁS.
- IV. HOL AZ IGAZ BÁTOR SZABADSÁG.
- V. AZ ISTENI GONDVISELÉSNEK KÖNYÖRÖG.
- VI. MINDENK BIZONYOS RENDTŐL FÜGGENEK.
- VII. A' TISZTA LÉLEK LÁTHATJA AZ IGAZSÁGOT.
- VIII. MIKÉNT JÁTSZIK A' SZERENTSE.
- IX. AZ EMBEREKNEK TELHETETLEN KÍVÁNSÁGOK.
- X. VÁLTOZÓ A' SZERENTSE.
- XI. HOVÁ BÁTORSÁGOS ÉPÍTENI.
- XII. A' RÉGI IDŐKET ÓHAJTJA.
- XIII. A' GONOSZ KIRÁLYRÓL.
- XIII. MEG ALÁZ A' HALÁL' EMLÉKEZETE HÍVSÁGOS VÁGYÓDÁSINKBANN.
- XV. A' SZERETET MINDENT EGYBE TSATOL.
- XVI. AZ IGAZ JÓT HOGYAN ESMÉRHETNI MEG.
- XVII. MINDEN ÁLLAT TERMÉSZETÉHEZZ TART.
- XVIII. A' KINTSEK AZ EMBERT, MÍG ÉL, FONYNYASZTJÁK, HA MEG HAL, NEM KÖVETIK.
- XIX. NEM SZABADSÁG BÚS GONDJAIT KI NEM ÍRTANI.
- XX. ISTEN A' MI ATYÁNK, KITŐL EREDÜNK.
- XXI. MINDENT AZ Ő IGAZ HELYÉN KERESÜNK, CSAK A' BOLDOGSÁGOT NEM.
- XXII. AZ ISTENNEK KÖNYÖRÖG LELKI VILÁGOSSÁGÉRT.
- XXIII. AZ IGAZ BOLDOGSÁGRA VEZET.

VILÁGI HÍVSÁGOKNAK MEG VETÉSÉRŐL.

SENECA.

SZABAD KŐ MÍVESEK' TÖRVÉNYE.

BETSÚLETES EMBER' TÖRVÉNYE.

BÉKESEG' KÍVÁNÁSA.

A' MAGYAR HAZÁNAK.

ÁLOM A' TUDOMÁNYOKNAK JOBB RENDBENN VALÓ INTÉZÉSÉRŐL. 1760.

MÁRIA KIRÁLYNÉ' BESZÉDJE APOLLÓHOZ.

APOLLÓ' BESZÉDJE.

MÁRIA KIRÁLYNÉ' BESZÉDJE JUPITERHEZZ.

RICHVALDSZKI PREPOST ÚRNAK.

SZÍVBÉLI SÓHAJTÁS A' BÖLTSESÉG UTÁNN.

A' MULANDÓSÁGRÓL.

NAGY URAKHOZZ, A' GYÖNYÖRŰSÉGEK' VÁLTOZÁSOKRÓL. 1759.

HORÁTZ' X. ÉNEKE A' II. KÖNYVBŐL.

HÍVSÁGOK' MEG VETÉSÉRŐL.

VILÁGI TEKÍNTETEK' MEG VETÉSÉRŐL.
EGY IFJÚHOZZ, KI A' VÁROSI LAKÁST FALUSINÁL INKÁBB SZERETI. 1762.
GENERÁLIS BELEZNAINAK.
QUADRILIANAK EREDETE.
SALAMON' EGYIK VERSÉRE GONDOLAT. 1762.
EGY IFJÚ ÚRNAK, KI HADI ÉLETRE ADTA MAGÁT. 1756.
A' TSENDESSÉG' ÉS JÓ NYUGODALOM' DÍTSÉRETE. 1761.
TÖRTÉNETBŐL TALÁLT ÍRÁS. 1759.
A' SZERENTSÉNEK VALÓSÁGOS KÉPE. 1760.
NAGYSÁG' ÉS SZERETET' EGYBENN VETÉSE. 1760.
SZERELEM ÉS SZERENTSE' KÜSZKÖDÉSE.
RÉGI, ÉS ÚJABB SZERELEM. 1760.
A' MAGYAR SZÉPEKHEZZ. 1760.
A' MÓDI
BARÁTSÁGOS BESZÉDJE EGY ÚRNAK A' KÁPLÁNYÁVAL. 1762.
EGY MEG MÁTKÁSODOTT IFJÚNAK. 1761.
SZABAD E SZERELEMÉRŐL ÍRNI VÉN POÉTÁNAK? 1759.
SZERELEM ÉS BOR.
BUGATZI TSÁRDÁNAK TISZTELETÉRE.
VIGASZTALÓ BESZÉD A' TZIGÁNYOKHOZZ. 1762.
EMBERI NEMZET' GYALÁZATJA.
A' SZEGÉNY PARASZT NÉPHEZZ BESZÉD. 1756.
FUTÓ GONDOLATOK.

**SZALAI GRÓF
BARKÓTZI
FERENTZ'
ESZTERGAMI ÉRSEK'
ÉS MAGYAR ORSZÁG'
PRIMÁSA'
HAMVAINAK.**

Szent Hamvak! kik hajdan ama' Nagy Léleknek,
Alkotó' szájából lehellett Remeknek,
Hogy nemesebb lakást méltán adhassatok,
Tsoda képen testté öszve állottatok:
Mért tetszett az égnek kis állandóságot,
Adni részetekbenn gyenge tartóságot?
Hideg márvány alatt hamar oszlottatok,
A' Hazának mennyi haszot mulattatok!
El vált a' Nagy Lélek, felséges kezdeti,
Mind félbe szakadtak szép igyekezeti.

O! melyly részek benne égő szív vóltatok,
Súgjátok meg, mire buzgott általatok!
Melyly részek vóltatok szent agynak veleje,
Bennetek mit gondolt éltető ereje?
Melyly részek vóltatok hangzó ér nyelvébenn,
Miről szóllt leg többször forró beszédébenn?
Mit érzett, mit gondolt, mit beszélt, tettivel,
Mutatta nagyságos igyekezetivel.
Ide nézzünk, ide, gyászos hallgatással,
Meg telünk sírjánál a' szent irtózással.
Itt igazat titkon súg az elmélkedés,
Melylyet Nagyok előtt a' rosz hízelkedés
El hímez, el hámoz, 's kötelességeket,
Felejteti vélek nemesb tisztségeket,
Mit ér a' Hazának látni a' Nagy Papot,
Mint ki derült égben a' déli szép napot,
Ragyogni Hertzegi kevély palástjábann,
Hódító Rómának drága bíborábann,
Utánna húzódni hosszú fardagályát,
Emelkedni pompás lépésbenn dagályát?
Mit ér nagy jelekkel rakott tzímerébenn,
Hízni Nagy Atyjának nagyságos tettébenn;
Ha here ilyly nemes vérnek származatja,
'S a' Hazát felejtí el fajúlt magzatja?

A' széles határú jószág' jövedelmét,
Romladozni indúlt Haza' segedelmét,
Pazarolja hitvány innepelésekre,
'S talám többször erkölts vesztegetésekre.

Kötelesség volna oda takargatni,
A' Magyar Nagyságot abból támogatni:
A' nagy pusztaságot, melylyert immár régtől
Rútul gyaláztatunk szomszéd nemzetségtől,
Szépen ki tölteni úri dombjaira,
'S omlott kő maradvány' gyászos halmaira
Oszlopokon álló Palotát emelni,
A' Fő Szent egy háznak szépségét nevelni.

Kötelesség volna a' népnek vakságát
Oszlatni, 's gyújtani igaznak világát:
'S azért Jobb Lelkeket buzgón segíteni,
Bennek a' szép tüzet jobban gerjeszteni:
Kik részint versekkel, részint más írással,
Ketsegtető színnel, 's egyenes mondással,
Rútát hogy kerüljön, szépet hogy kövessen,
Fő Jót 's boldogságot mibenn helyheztessen,
Oktassák, mi szent tiszt a' Hazát szeretni,
Melyly vétek szakadást a' tagokbann tenni.

Ezek kedvelltessék velek szép nyelveket,
Hogy ne tsodáljanak idegen népeket,
Mint ha tsak egyedül azok elmélkedni,
Tudnának leg szebben Jóról böltselkedni,
Tsak azoknál volna nyelvnek olyly ereje,
Melyly által ki tessék mindennek veleje.
Fészketet rútitó el fajult rossz madár!
Külső ganéj utánn mohón mászó bogár!
Hazád' gyaláztatja! miként vakoskodol,
Mikor idegen hang utánn majmoskodol.

Nagy Lélek! míg köztünk testbenn öltözködve
Vóltál, szép bajt víttál ezekkel küszködve:
Ezek is pirúltak nagyságos példádra,
Hozzád hódúztatván hathatós munkádra.'
Ah! vólnál még, vólnál! még is élesztgetnéd,
Többi közt az anya nyelvet nevelgetnéd.
Menynyire ment vólna, ha, miként kezdettek,
S' nyelveket alattad miként meg szerették,
Több Nagyságos Elmék olyly elevenséggel
Tovább is futották vólna serénységgel
A' ditső szép pályát, miként jeleskedni,
Tsak ez is szavadra kezdett emelkedni,
Kinek szép munkája hogy fényt nem láthatott,
Véletlen gyászoddal akadályoztatott.

Nagy Vér, és szép Lélek, igaz böltseségre,
A' ki törekedett való ditsőségre:
Ki igazán ítél a' világ' dolgáról,
Buzgón gondolkozik a' Haza' javáról:
Nem elég, hogy fegyvert viselt védelmére,

Tollat is koptatott szebb elő mentére.
Szavam hazudtoló kaján bár olvassa,
Itt vagyon előtte, maga is láthassa.
Had Vezér, Fő Ispán, Oszlopa Hazának
Írhatta ezeket - jaj! de hagyásának
Engednem kell, mint hogy Nevét ki tétetni,
Tiltotta érdemét ezzel tiszteltetni.
Mennél magasabbra a' nap emelkedik,
Annál kitsinyebbre az árnyék vettetik:
Úgy magasztalást is inkább nem kívánnak,
Mennél szebb érdemek a' Nagy Férfiaknak.
Elég gyönyörködés bár mi nagy dolgokból,
Hogy a' népre haszon árad munkájokból.

Szentséges Társaság! boldog kert, víg árnyék,
Egri, vagy Kövesdi, vagy Pozsoni környék!
Hol az a' Nagy Lélek forrón ösztönözött
Más ilyly szép Lelkeket a' virágok között:
Ah! járna még most is ott környűl vettetve,
'S hallgatná már Pap is jobbakra gerjedve!

Kánonok, Apátúr talám ritkább vólna,
A' gonosz maszlagtól a' ki úgy bódúlna:
Hogy, ha ki gyulladna Haza szeretéstől,
Bár Pap, vagy Szerzetes, égne ilyly érzéstől,
'S főbb törvényt követvén, köz jónak szolgálni,
Igyekeznek ő is olylyast irdogálni,
Mire Haza népnek szebben meg virradna,
'S a' rejtett valóság tisztábban támadna,
Jobb íz nevednek zsibbadt érzésébenn,
Józanabb ítélet vélekedésébenn:
Ezt a' szegény jámbort, szorgalmas méhetskét,
Társaság szerető ártatlan lelkerskét,
Az a' dongó darázs rútúl háborgatná,
Szomorú napjait inséggel zavarná:
Tenné mind ezeket Istennek lelkével,
Mert gondolna annak az üdvözségével.
Ki nagy vétkes! mert lett természetnek híve,
Tsak világi gonddal meg telt lepke szíve,
Az ekétől hátra mert a' gonosz nézni,
'S világ' tetszésére munkáját intézni.
Minek ír újságot? alagyát? éneket?
Minek gyűjt több ilylyen káros eszközöket?
Még szent ruháját is mi ritkán viseli,
Tsoda! hogy már helyét pokolbann nem leli.
Rajta menne tehát, mindent fel keverne,
Vagy térjen, vagy veszszen, addig nem heverne,
A' titkokkal vissza élne romlására,
Szent széket indítna kárhoztatására,
Hirdetné tzégéres botránkoztatónak,

Szentek között helyet a' tűzre valónak
Nem engedne, hanem tova el üzetné,
Ott is áskálódva kétségbe ejtetné.

O áldott természet! útadat vesztetted,
Mikor ezt a' dühödt tsodát teremtetted.
A' roszul kelt agyag farkas akart lenni,
Maró indulatot melylybenn kezdtél tenni.
Ihol öltöztetted emberi formábann,
Jaj! mi romlást téend ez a' szebb munkábann:
Kivált hogy reája a' vak történet is
Roszul vesztegette a' szent kenetet is:
Kullog ember' és a' szentség' színe alatt,
Jaj! már minden jámbor néki készült falat.

De te, Boldog Lélek! ki már a' nagy égbenn,
Mint Angyal, öltözvén fényes ditsőségben,
Védelmező Szentje vagy dülő Hazánknak,
Hogy most is mondhassunk Kegyelmes Atyánknak,
Engem' is védelmezz, 's valakik fáradunk,
És a' Haza nyelvnek szebb fényt, 's jobb ízt adunk,
Mosolyogj kedvesen igyekezetemre,
Mosolyogj Annak is, a' Ki kérésemre
Néked készült Könyvét már színre adatja,
Hogy Hamvaidbann is tisztel, itt mutatja.

Újúl Magyaroknál szép emlékezeted,
Kikkel míg mulattál, volt nagy tekinteted:
Tőled függött nyilván Országunknak fénye,
Köz jó' meg szerzése, 's mindennek reménye.

Hiszem, örülsz ennek, 's talám ott is lebeg
Szent Árnyékod, a' hol Magyar Téged' rebeg,
Rebegi Nevedet, rebegi tettidet,
Mikor sírja félbe szakadt kezdetidet.
Maradj ditséretnek tárgya mind ezekért,
Légy ösztön annak is, a' ki ilylyenekért
El sohajtja magát, 's Vére' méltósága
Mire inti, arra gerjed buzgósága:
Szeretni Hazáját, 's a' Magyar Nagyságot
Emelni, szerezni népnek boldogságot.

A' SZENT HAMVAKAT

TISZTELŐ
RÉVAI MIKLÓS.

**KÖLTEMÉNYES
HOLMI
EGY
NAGYSÁGOS ELMÉTŐL.**

**SZALAI GRÓF
BARKÓTZI FERENTZ
ESZTERGAMI ÉRSEK
ÚRNAK.**

Emlékezem, Hertzeg! 's tudom, parantsoltál,
Mikor a' forrásnál Kövesden sétáltál,
De bánom, ha bennem Te meg tsalátkoztál,
'S otromba hajdúra harang öntést bízta.

Hogy írnék foglalnék mit azt Magyar nyelvben,
Ne rothadnék én is álmos henyeségben,
Eresztenék hasznost, vagy tréfást, versekben,
Mivel Te, és többen gyönyörködnek ebbenn.

Meg vallom, ilyly Úrtól származott biztatás
Sarkantyú: nehezen győzi ezt hallgatás.
De jaj az Írónak, ha elme kábulás
Nevetséget okoz, 's nem tetszik találás.

Tudod, melyly nehéz most könyv szerzőnek lenni,
A' ki ezt mivel, soktól kell rettegni:
Választott elmének illik ditsekedni,
Közép talentomnak hasznosabb rejtegni.

Most alig prés alúl könyetske szabadúl,
Már ezer írigynek kezében meg fordul,
Tudósok' serege ellene, fel zúdúl
Írónak munkája, neve is, meg tsorbúl.

Félek én mostani világnak módjától,
Mint juhok' gyapjában takart farkasoktól,
Mert vagynak elegen, kik futnak munkától,
A' felett nem szűnnek az ember szóllástól.

Ha ambár volna is anynyi bátorságom,
Minek nevetetném alá valóságom,
Hasztalan dologbann lenne fáradságom,
Bér nélkül maradna ilylyen gondosságom.

Mert tudós világnak mit lehetne írni,
Melylyet régiektől nem kellene venni?
Nem illik pediglen másból szedegetni,
Egy nótát szüntelen egy húron pengetni.

Vallás' állapotja ezer könyvbenn fekszik,
Milliom a' *Tomus*, ki ezzel ditsekszik,
Klastromokból reánk, mint felleg, tenyeszik,
Miólta az Hitről ember kéteskedik.

Más kép' is menynyei dolgoknak nagyságit,
Fényes tudománynak rejtett igazságit,
Tsak azok írják jól áldott méltóságit,
Kik jól meg tanúlták halandók' vakságit.

Imádni szükséges menynyei dolgokat,
Követni szelídség Tűrés Tanítókat,
Kövezni ellenbenn azon hódítókat,
A' kik játsziságra veszik a' titkokat.

Eleget beszéllett Ágoston, *Cirillus*,
Arany szájú János, *Calmet*, *Cornelius*,
Bossuet, *Graveson*, a' Nagy *Bellarminus*,
Ám még is meg nem tért *Luter*, sem *Calvinus*.

Philosophiának hasonló a' sorsa,
Száz ezer formára lett már változása,
Ha *Stagyri* Böltsnek büszke tanítása
Oda van, kinek lesz állandó írása.

Bölts *Politicának* menynyi reguláit
Láttuk, im' naponként tarkázzák formáit,
Minden új *Minister* saját *Maximáit*,
Világ eleibenn adja *Systemáit*.

Hadi mesterségről, kit harag ki gondolt,
Hajdani Vitézség menynyit nem karatyolt,
Ki talám puska port éltébenn nem szagolt,
Még az is regulát erről bőven tsaholt.

Miólta villámló pornak fundálója,
Plútó' országának bölts szaporítója,
Fekete, fel támadt 's lett népek' rontója,
Váarak, városoknak érdemes bontója.

Thucididest, *Caesárt*, *Homért*, és *Xenophont*
Kövelték újabbak, mint *Turenn*' *Vaudemont*,
Leg több a' Tanító, ki seregeket bont,
Mert már régen vagyon, hogy ember embert ront.

Poéták eleget elsőbb Istenekről,
Az utánn tudósan írtak vitézekről,
Tovább énekeltek szív' részegségéről,
Menynyit nem zavartak hibás szerelemről.

Ízelítvén hangját meg kötött szavaknak,
Rövid sorbann ejtett szép gondolatoknak,
Végét nem lelhatték gondos munkájoknak,
Száma nints r'ánk hagyott tarka írásoknak.

Trója' veszedelmét, Rómának szállását,
Aenaeas, *Ulysses*' hoszasz bujdosását,
Sztizták, Szarmatáknak véres vándorlását,
Világ' bíróinak történt országlását.

Le írván, mentenek alacsony dolgokra,
Vetemedtek ők is sok bolondságokra,
Szabadon jött minden sebes pennájokra,
Miolta koszorút tettek homlokokra.

Hector' szekerének le írták tengelét,
Achilles' lovának nyergét, és kengyelét,
Vénusnak az övét *Júnónak* pendelét,
Jupiter' menykövét, *Ceresnek* kebelét.

Hát ember' szívébenn rejtett erköltsöket,
Jó vagy hibás magból jövő gyümölsöket,
Titkos indulatból eredt vétségeket,
Nálok nem leljük e, nézvén verseiket?

Haborút, pusztulást, harag boszszú állást,
Békeséges lakást, szerelmet, mosolygást,
Egyenetlenséget, zűrzavart támadást,
Hívség barátságot, tsendes meg maradást.

Az illendő szépet, és a' dítséretet,
Az igaz állandót, a' gyönyörűségest,
Erőszak hatalmat, galibát, inségest,
Nálok meg találunk minden lehetségest.

Úgy hogy ha egyéb könyv nem vólna világbann,
Tudományt nyomoznánk első homályábann,
Fel találnánk aztat bőven *Poétákbann*,
Ők mentek mélyebben elme' hívságábann.

A' Tsillag vizsgálók hibás mesterségről,
Menynyit nem írtanak vándorló egekről,
Elég Krónikáink vagynak Nemzetekről,
Ezer meg ezer száz ó's új Törvényekről.

Királyok' élete, Nagyok' vitézsége,
Például embernek fel vagynak jegyezve,
Nints semmi is hátra, üresült veleje,
Nem tud már újságot költeni elméje.

Most is, hogy ezt írom, Barát, Piárista,
Király, Pap, Katona, Borbély, Botanista,
Doctor, *Praedicator*, Mester, Patvarista,
Bába, Szakást, Kováts, lett mind *Concipista*!

Madam 'Daciernek menyinyi tanítványa!
Általok jön hozzánk *Románsok'* falkája:
Szép Nemnek is vagyon ezer találmánya,
Kivel szaporodott elme' takarmánya.

Egy szóval, ha mibenn van is fogyatkozás,
E' részről méltatlan a' panaszolkodás,
El lepte világot a' jó 's hibás írás,
Könyv elég van, szinte nehéz a' választás.

Fordúlj tsak nagy árú Könyveid' házábann,
Kiket bé takartál egy *Liberiábann*,
Tekingess módosan fel rakott sorjábann,
Álmélkodj Íróknak balgatagságábann.

Mind ezek, mind azok, kik Budán vesztenek,
'S a' kik Egyiptombann hamuvá égtének,
Kikből ditsőséget a' Szerzők vettenek,
Engem' az írástúl jobban ijesztenek.

Hanem ha azt mondod, ne úgy elmélkedjek;
Példát történetről fontosabban vegyek,
Én is szokott úton bízvást el eredjek,
A' Szerentse lássa, meddig s' mikép megyek.

Ha vesztek írási leg böltsebb Királynak,
Meg marad élete Stilfrid Argírusnak,
Mását még árúlják Nyúl Históriának,
Ilylyen sorsa lehet te monda mondádnak.

Jól van, Fejedelem! hódúlok szavadnak,
Helyt adok botsátott jó biztatásodnak,
Ha más haszna nem lesz e' kiseded munkának,
Magánosságodbann jó lesz *hát osztánnak*.

Nem tagadom, elmém gyakran ösztönözött
Firkálni, Fébustól a' mit költsönözött,
Szándékom azonbann mindenkor ütközött,
Mert bajos hivatal dolgomhoz kötözött.

Tudod, Fejedelem! miből áll Gazdaság,
Tselédes embernek melyly szükség gondosság,
Mi boldog Hazánkban, tudomány, okosság,
Klastrombann penészlik, kívül kell fáradtság.

Ha ki Tudósoknál akar tündöklenni,
Böltsesége által világban fényleni,
Nagyobb 's jobb idejét ennek kell szentelni,
Ekét, sarlót, kaszát tsak félre kell tenni.

Ezek nélkül pedig nehéz boldogúlni,
Ha tsak Barátokkal nem megyünk koldúlni,
Maroval, Nasoval, ki akar dúdolni,
El kell piartzáról világnak lódúlni.

De mivel kívántad, ím' neked szentelem,
Jó vagy rossz munkámat lábadhoz le teszem,
Tőled, ha meg veted, örömet fel veszem,
Pirongatásodat jó névvel szenvedem.

Nem méltó, hogy jusson sok ember' kezébe,
Álljon Tudósoknak gyülekezetébe,
Azért is nevemet szúrtam csak végébe,
Senki ne tudhassa, maradjon rejtekbe.

Úgy vedd, mind találod, ez nem *Historia*,
Épen nem *Poëma*, nem is *Elegia*,
Oda vagy *Satyra*, nintsen titulusa,
Részeg Poétának mázolt papírosa.

KEGYELMES HERTZEG!

Akár ki mit mondjon, nem olyly könnyű Magyar nyelven írni, a' mint gondoljuk, fő képen versekbenn. Egy az, hogy nintsen nekünk anynyi elől járónk, mint egyéb nemzeteknek, és úgy látszik, ezen Tudomány a' Magyaroknál nagy betsbenn soha nem volt. Mind eddig kezembe igen kevés nyomtatott versek jöhettek. Látszik a' Világi, és Istenes Énekekből, hogy a' nemzetnek volt hajlandósága verselni. De, mivel másodszor az anya nyelvünk igen kemény, és dörgő, úgy tartom, el ijesztett sokakat a' szóknak kötözésitől; mivel a' végső hangja a' szavaknak a' hallomást nem édesgették. De légyen ámbár úgy, látom, a' Németek szinte tsak ezen esztendőkbenn kezdettek tsinosabban írni, és verselni. Azért én sem veszem reménységemet, 's azt tartom, valamint a' Frantziák nyelveket ki pallérozták egy század esztendőitől fogva, a' mi Magyarink is fogják ezeket követni, 's fogunk írni mind szépen, mind tsinosan. Bár tsak olyly búbajosok ne vólnánk a' költözönözésbenn, mernénk idegenektől szókat venni, melylyeket magunk nyelvén ki nem mondhatunk, és a' verset végező hangot is ne tsinálnánk olyly sok betűkből! Ám a' Frantziák sem négy Strófát nem számlálnak, sem pedig három négy betűt nem kívánnak *Cadentiákra*. Mi pedig el nem akarunk menni a' régi szokástól: anynyira szereti nemzetünk a' régiséget. Én nem voltam olyly szorosan kötve ezen elő ítélethezz. Azért is félek, hogy Földi Uraimék, ha kezekbe akad ezen papíros, meg ítélnék. Meg vallom Hercegségednek, én egész tzélom az vólt, ezen zavart írásombann, mi képen fel ébreszthetném Nemzetünket írásra. Mert meg kell vallani, sok tudós emberünk vagyon, de félénk. 'S én is, ha tsak Hertzegséged' szárnyával nem fedeztetném, ezen Költeményt el eresztetni nem merném. Így pedig, tudom, hogy olyly kézhez jut, ki egyenes Bíró lesz, és a' mi jó 's érdemes, meg enged, másokkal is közöltessék, a' mi pedig hibás, szokott kegyességével el takarja. Én Verseket más forma lábokra is mértem, és nem követtem Gyöngyösinek módját, kinél jobb Poétánk ugyan tsak nintsen. De azt tsak azért tselekedtem, hogy valamelyly más formábann is öltöztessem verseimet. Lészen talám olylyan, ki követni fogja. Egyéb aránt meg vallom Hertzegségednek, hogy én is leg inkább tsak Fordító vagyok, 's nem szégyenlem, mivel ezt tselekedte előttem Horátzius, Voltér, Boaló, 's leg több leg jobb Deák 's Frantzia Poéták. De vagyon ellenbenn magam Költeménye is

EZEN MUNKÁHOZZ.

Nem büszke gondolat Tudósnak látszatni,
Hívságos akarat Szerzőnek mondatni
E' mázolt papirost küldé el nyomtatni,
Könyvnek neveztetni, világra adatni.

Nagy' Pap! ki szereti maga anyja' nyelvét,
Mutatta, közlötte ezekhez kegyelmét,
Nemzetéhez inkább, mint hozzám szerelmét,
Ő lássa, és vegye magára védelmét.

Menj tehát nyomorúlt verseknek zúgása,
Kedvetlen *Muzáknak* rendetlen sűgása,
Nézd, mit hoz reád is írigyek' morgása,
Tudós' tudatlanok' fondor susogása.

Mondd meg, a' Szerzőnek nem főtt ebbenn feje,
Nem törődött rajta sokáig veleje,
Házi Gondtartásbann lopva vett ideje,
Szült, tsak midőn bútól üresúlt elméje.

Mondd azt is, hogy néha ágyú zengés között
Némelyly vers, ki itt van, öszve kötöződött:
Nem tsoda, zúgásbann ha rosszúl ejtődött,
Szó szóvál, vég véggel buszmán tétetődött.

Ne félj, bé véttetik ilylyetén mentséged,
Meg engedtetik úgy minden szennyességed,
Hanem lesz sokaknak tetsző rövidséged,
Vagy vers kötözésbenn hibás hidegséged.

Tudják, tsendesség kell tudomány és vershez,
Maro, Ovidius nem fogtak ilylyekhez,
Mikor jött *Annibal* Római kertekhez,
Vagy közel járt a' nyíl koszorús fejekhez.

Nem féltlek én téged mostani böltsektől,
Írók ellen írigy fondorló nyelvektől,
Útadra eresztlek bátran én ezektől,
Rettegek éretted az el múlt vénektől.

Cicero, Seneka, Maro, Claudiánus,
Mit mond *Ovidius, Flaccus, Boetius,*
Az Újabbak közül *Pope, Bernis, Barrus,*
Voltaire, a' Gond nélkül való *Philosophus*.

Ha ezeknek jutok valahogy horgára.
Tudom, hogy fel húznak téged' a' rámára,
Mezitelen maradsz szajkónak módjára,
Meg tépnek, akadván ki ki a' tollára.

Először öregek téged' meg tsipdesnek,
Az utánn ifiak mezítelenítnek,
Egész leveleket belőled ki szednek,
Tsak táblája marad e' nyomorúlt könyvnek.

Így lévén e' dolog, kérjed őket szépen,
Ne bánjanak veled ilyly kegyetlen képen,
Nem tettél te nagy kárt hírekben, nevekbenn,
Hogy kisdéd lopások jöttek Magyar nyelvben.

Inkább dítséreték általad terjedett,
Kit szép találmányok köz jónál érdemlett,
Ezzel találsz nálok talán engedelmet,
Nagyoknál kegyelmet, nyájadnál szerelmet.

Menj tehát Hertzeged' színe elejében,
Ragaszkodj két kézzel palástja' prémében,
Fusd által a' Hazát, Magyarok' szívében,
Tégy hasznót, ha lehet, minden szegletében.

Siess, még újság vagy, te is Gyöngyösivel,
Benitzki', Balassa, Kohári' versivel,
Hadakozz, mint lehet, molyok' seregével,
Pípát ne gyujtsanak veled, járj békével.

EZEN MUNKÁBANN FOGLALT VERSEKHEZZ.

Vers, kit tsak természet tud jól fel találni,
És nem a' mesterség szokott hagyigálni:
Kit pompás szavakkal nem illik tzifrálni,
Mért mégy a' világban ilyly módon tzirkálni.

Mint jösz? mit tanítasz? akarsz e tetszeni?
Akarsz e márványos asztalon heverni?
Ki kelvén prés alúl meszszeré terjedni?
Vagy főbb Könyvek' poltzán porban penyészedni?

Bújj el, együgyű vagy, nem tetszel senkinek,
Más írásnak módját hozz a' Nemességnek,
Románs kell mostani Aszszonyi Rendeknek,
Ki sok rétt le írja módját szerelemnek.

Rendetlen te néked majd minden tzikkelyed,
Sok felé zavaros zúgásod el szélylyed,
Hosszasz ábrázolás' rendét sem kedvelled,
Törvényét írásnak, módját sem követed.

Nem ilyly szülemény kell mostani időbenn,
Ki tanítást foglal némelyly tzikkelyébenn,
Nem jól zúg ilylyetén hang azok' fülébenn,
Kik nem gyönyörködnek az anyjok' nyelvébenn.

Nintsen e' sorokbann *brillanti concetti*,
Gustus, Harmonia, melyly magát tetszeti;
Turneurs Materiát nem meszsze vezeti,
A' szót nem keresvén imígy amúgy ejti.

Semmi pompa nintsen, semmi elevenség,
Semmi tűz szavakbann, sem nagyobb erősség,
Alszik a' te *Musád*, nintsen benne szépség,
Nem tudom, mitől jött reád e' betegség.

Nyilván Minervának ki estél kedvéből,
Cadentiád roszul dúdorog fejedből,
Simetria nélkül büfögsz részegségből,
Ki vetnek, el higyed *Parnassus* ' hegyéből.

Sok festék szükséges, ha verset kell írni,
Sokszor ájulásbann elmének kell jutni,
Néha fel ébredni, néha kell aludni,
Néha el lankadni, néha fel gerjedni.

Most sírni, továbbra kell ismét katzagni,
Eleven képzéssel dolgot fel ruházni,
Ugrádozó tréfát bele kell tsúsztatni,
Fáknak, virágoknak szavakat kell adni.

Madarak , források hogy 's mi kép beszélnek,
Tengernek habjai, tűz, hogy ijesztenek,
Az Istenek, *Nymphák*, hogy vendégeskednek,
A' fekete lelkek mi kép rettentenek.

Te ezen törvénytől távul akarsz járni,
A' kilentz *Musákat* sem akarod várni,
Kik arany betűkkel szép verset firkálni
Szoktak, és a' rútat meszsze hagyigálni.

Meg lehet, Bélának boldog idejébenn,
Mikor még a' Sztzíták laktak e' megyébenn,
Leltél volna olylyat, kinek szerelmébenn
Jutván, fel vett volna rejtven kebelébenn.

Néked madaraknak tetszik éneklése,
Kóta, pausa nélkül ejtett tsevegése,
Menj azért erdőbenn, hol ezek' zengése
Tsínosabb is, szebb is, mint szarkák' tsergése.

Pusztá templom van ott *Pánnak* fel szentelve,
Ez idegen gözzel nem vólt meg füstölve,
Az oltár nints ugyan aranynyal terhelve,
Tsak természet szerint vagyon ékesítve.

Ide jönnek néha a' Nagyok áldozni,
Kik nagy méltóságtól szoktak unatkozni,
Itt teher 's gond nélkül szoktak szunynyadozni,
Igaz barátságban vígan mulatozni.

Itt tehát akadj fel vén tserfa' ágára,
Ha meg ázol, r'ád jön a' napnak sugára,
Úgy lehet, akadhatsz olylyan Kadikára,
Ki házához viszen, 's fel tesz gerendára.

BOETIUS' VERSEI.

Boetius Tudósoknál olyly betsbenn tartatik, hogy ritka, ki az öt Könyvét, melylyet a' *Philosophiá-nak* Vigasztalásáról írt, ne olvasta volna. Némelyly verseit meg kedvellén, íme ki adom. Nem ditsekedem, hogy a' fordításom szóról szóra egyez, sőt akartva a *fabulás historiákhoz* tartozó hasonlatosságokat ki hagytam. Az ötödik Könyvből pedig, mivel még Nemzetem mélyebb magyarázatú nevezetekkel, kik a' *Philosophiábann* helyt vettek, tsak ritkán él, igen keveset írtam: ne talám az homályosságnak látszatván, az Olvasóknak kedvét szegjem, és én tzéломtól el essem: a' melyly is az, hogy valamelyly részről használhassak. Mert, noha *scribimus docti indoctique*, ugyan tsak *non est liber tam malus, qui aliqua ex parte prodesse non possit*. Én egyéb írását nem fordítottam *Boetiusnak*, tsak egyedül a' Verseit, a' mint azok fekszenek, egyéb elmélkedésit félre tévén.

I. A' SZERENTSE VÁLTOZÁSÁRÓL PANASZOLKODIK.

Még én Tudományom vala virágjábann,
Addig víg verseket írtam a' táblámbann,
Most, midőn szerentse meg fordúlt sorsombann,
Síránkozó szókat rakok e' sorokbann.

Rongyos az én *Musám*, rongyosok a' Versek,
Nints kedv az énekhezz, szemeim könyvesek,
Nem lesznek, mint vóltak az előtt rendesek,
Ha bátor igazak lesznek, és nemesek.

Noha személyemre gyakori bú áradt,
Az írásra való kedv még is meg maradt,
Ifjú korombann mibenn elmém fáradt,
Vénségbenn is kedvem arra meg nem száradt.

Ím' el jött öregség váratlan sok rozsossal,
Meg tölté testemet gyakor nyavalyával,
Fejemet bé vont a fehér patyolattal,
Reszkető tagomat támogatom bottal.

A' kik boldog sorsbann töltik idejeket,
A' halált nem kéri, vegye el ezeket;
De kik nehéz sorssal eszik kenyereket,
Örömet el hagynák szomorú élteket.

Mikor a' szerentse javakkal kedvezett,
Akkor sok veszélybenn életem evedzett,
Most, hogy sok ezer bajt, bűjt, és gondot szerzett,
A' halál is késik, 's végemre nem vezet.

Mért anyynyszor engem', Barátim! boldognak
Mondtatok? ne tartsa senki állandónak
Azt, a' mi változik, sem maradandónak,
A' ki állott, 's el dült, tartsuk mulandónak.

II. ELMÉLKEDÉSÉNEK VÓLT TÁRGYAIT EMLEGETI.

Mikor az ép elmét ártalmas gond tartja,
Akkor mély örvénybenn magosról taszítja,
Meg tompítván setét homálylyal borítja,
Földi gondolattal menyneit meg rontja.

Szoktam én az előtt égbenn emelkedni,
Nap, hold, tsillagoknak útján tévelyedni,
Hol erednek szelek, hová mennek, tudni,
Tenger zúrzavarja mért szokott támadni.

Mért tavaszi verő gyönyörűségével,
Földet ékesíti zöldellőségével,
'S kit bé fedett vólt tél zúz fehérségével,
Ezer szín virágot támaszt ki kelettel.

Vagy ki adja, hogy, nyár' sütő melegsége,
Meg érlelvén mindent, legyen olyly hévsége,
Hogy őszszel gyümölsnek lehessen bősége,
Bor', búza', 's egyebek' áldott termőssége.

Természet' ereit ilyly képen vizsgáltam,
El rejtett titkait világosra hoztam,
Most elmém nints arra, mert meg lántzoltattam,
Keserűség által földre húzatattam.

III. VÍDÚLÁS.

Ilyly sorsbann zokogván, hályoga szememnek
Le esett, 's előbbi ereje elmémnek
Meg jött, vídúlása érkezett testemnek,
Újúlását érzém szomorú kedvemnek.

Mint, mikor a' kék ég bé borúlt felleggel,
Ijesztvén a' földöt ártalmas esőkkel,
Keletről érkezik szél nagy sebességgel,
A' nap ismét fel jó szokott fényességgel.

IV. HOL AZ IGAZ BÁTOR SZABADSÁG.

A' ki magát egyszer olyly karbann tehette,
Hogy a' történetet láb alá vetette,
Egy módon mind jó 's bal szerentsét nézhette,
Mint annak, úgy ennek játékát nevette.

Aztat nem tengernek zavarodott habja,
Nem *Aethna* ' tüzének gőzölődő lángja,
Sem dörgő villámnak írtóztató hangja,
El kezdett útjábann meg nem gátolhatja.

Nem fél, nem rettegi királynak hatalmát,
Mert jó 's víg kedvéből tartja hagyományát;
De nem is vadászsza iramló malasztját,
Másoknak kárával préselt ajándékát.

Ki semmit nem reménl, ki senkitől nem fél,
Az igazán boldog, 's szabad életet él:
Nem fárasztja ötet üres hívságos szél,
Azért nem is éri, mint másokat, veszély.

De a' ki rettegve kéri világ' javát,
Változó, el adta arany szabadágát,
Paizsát el hajtván rabbá adta magát.,
Önnön maga tette békóbann a' lábát.

V. AZ ISTENI GONDVISELÉSNEK KÖNYÖRÖG.

O végetlen Felség! ki, örök székedbenn
Ülvén, e' világot alkottad mértékben:
Kinek a' szavára tsillag, nap, hold égbenn
Mozdul; és mutatod hatalmad' mindenbenn,

Te vagy, ki a' napnak rendeled járását,
Nyári hónapokbann hosszabb útozását,
Télre kelvén ismét kisebb mulatását,
Most hosszú, most rövid kelését, mulását.

A' hold te szavadra nyől, fogy, idejében,
Tőled van, hogy nyárbann gyökerek épségbenn,
Vagynak, el hervadnak őszi hideg dérbenn,
'S a' fa fel öltözik tavaszkor zöldében.

Törvényt te szabta minden alkotmánynak,
Ettől el nem térven sok időktől járnak,
Még el nem jön idő, mikor mind el múlnak,
Parantsolatodtól függvén híven várnak.

Van e olyly kis gondod egyedül emberre?
Vagy nézni nem akarsz tselekedetére?
Így hagyol e minket tündér szerentsére?
És ki teszel sokszor ezernyi veszélyre?

Ím érzik igazak súlylyát kezeidnek,
A' melyly tsapást tőled roszaq érdemelnek,
Azok veszik, ezek vagynak büntetlenek,
Úgy látszik, nints bére már helyes erköltsnek.

Mert a' gonoszoktól homályba tétetett,
Ellenbenn minden rossz nagyra emeltetett:
Tsalárdság, hamisság olyly színnel festetett,
Tökéletességtől alég ismértetett.

Nézd, hatalom birtok miként terjesztetik,
Sok határ téres föld tsak egynek adatik,
Az erősebb által szegény el nyomatik,
Köldús' keresménye gazdagnak hagyatík.

Menynyei székedből te ki az egeket
Fondáltad, ereszszed elődbe ezeket:
Hozzad jobb formára földi nemzeteket,
Vegyð ki e' szélvészéből a' romlott népeket.

VI. MINDENEK BIZONYOS RENDTŐL FÜGGENEK.

A' ki e' világot semmiből formálta,
Minden teremtésnek rendit úgy meg szabta,
Ha ki egy tikkelyét ennek által hágtá,
Jó ki menetelét dolgának nem látta.

Annak boldog sorsot nem szokott engedni,
Ki nem igaz úton akar emelkedni,
Járatlan ösvényen ki fel kíván jutni,
Szerentsétlen eset szokta ezt követni.

VII. A' TISZTA LÉLEK LÁTHATJA AZ IGAZSÁGOT.

Az öröm, reménység, félelem, és bánat,
Olyly gánts ember előtt, ki miatt nem láthat:
Ha idején korán ezektől nem válhat,
Igazság' útjára nehezen akadhat.

VIII.
MIKÉNT JÁTSZIK A' SZERENTSE.

A' kevély szerentse szeret játszodozni,
Mint tenger, szél nélkül, habokat tsapdozni,
A' hatalmasakkal szeret hadakozni,
A' szegényt csak lábbal szokta rugadozni.

Régen fel állított országot el venni,
Annak birtokából királyát ki vetni,
Alá való embert helyébenn bé tenni,
Hosszszú boldogulást nem akar engedni.

Sírással nem gondol, a' panaszt nem hallja,
Neveti, ha vagyon, ki sorsát zokogja,
Így játszik, erejét ilyly formán mutatja,
A' koldúst emeli, királyt le taszítja.

IX.
AZ EMBEREKNEK TELHETETLEN
KÍVÁNSÁGOK.

Ám kívánságodat az Isten bé töltse,
Aranyát tékozló kezével ki öntse,
Fénylő gazdagságit tár házidbann hintse,
Még is nálad marad kívánság' bilintse.

Bár fényes tisztekkal ékesítse nemed'
Tündöklő hír névvel emelje te neved',
Meg nem elégedhetsz, beteg belső részed,
Romlott szádnak íze szomjúságot szenved.

Ha, a' mit el vettél, az nem betsültetik,
Halmozott ragadmány kevésnek tartatik,
Szegénység házadtól így nem háríttatik,
Mert csak, ki nem kíván, gazdagnak mondatik.

X.
VÁLTOZÓ A' SZERENTSE.

Ne higyen az ember tündér szerentsének,
Mert adott javai ennek könnyen vesznek,
Kikhezz tegnap bíztál, ma azok enyésznek,
Siralom' völgyére örömödből visznek.

XI.
HOVÁ BÁTORSÁGOS ÉPÍTENI.

Ki állandó házat akar építeni,
Székét örökösen meg erősíteni,
Sem erős szeleknek ki nem kell azt tenni,
Sem tenger' partjára nem kell azt ejteni.

Amazt a' zűrzavar könnyen el forgatja,
Ezt sulylyedő örvény napon ként szaggatja,
Ki pitzin gunynyóját sziklára rakhatja,
Gonosz időbenn is magát bé húzhatja.

Ne féljen, nevesse szeleknek zúgását,
Tsendesen nyugodván hallgassa fúvását,
Hegyről menő sebes patak' áradását,
Mosolygó szemekkel nézze zuhanását.

XII.
A' RÉGI IDŐKET ÓHAJTJA.

Hol vagy boldogsága jámbor eleinknek,
Kik föld' gyümölsével meg elégedtenek,
Hívságot, henyélést magoktól űztenek,
Együgyű ártatlan időkbenn éltenek.

Nem tudtak ők mustot mézzel vegyíteni,
Sem a' puhább gyapjút méreggel festeni,
Kevélységet szülő bogarat nevelni,
Meszsze országokra nyalánságért futni.

A' hol vastag tölgy fa terjesztett ágakat,
A' puha füves gyep nyújtotta álmokat,
Tsengő víz patakja oltott szomjúságot,
Föld' s' fáknak gyümöltse adott vatsorákat.

Tengeren nem úszkált hajója senkinek,
Nem is vólt még híre a' kereskedésnek,
Hat esztendő's útra el nem költöztenek,
Hogy idegen művel onnan meg térjenek.

Trombita harsogás sohúl nem hallatott,
Boszszú állásokra szívet nem indított,
Fegyver haragosnak még nem koholtatott,
Melylyel idő múltván anynyi vér ontatott.

Mert mi okból kellett volna hadakozni,
Egy vérből valóknak egy mást lövöldözni,
Határról határra társokat üldözni,
Nem lévén ditsőség ilyly képen áldozni?

Bár jöhetne vissza a' régi barátság,
Igaz szeretettel meg őrzött nyájasság!
De, mint *Aethna*' tüze, úgy terjed roszaság,
Egy mást emészteni van bennünk szomjúság.

Valylyon ki vólt első, ki föld' gyökerébenn
Ásott arany értzet? ki tenger' mélyébenn
El rejtett gyöngyökért szállott örvényébenn?
Ez vólt! a' világot ki ejté veszélybenn.

XIII. A' GONOSZ KIRÁLYRÓL.

Boldogtalan idő, nehéz sors hazának,
Hol hatalma vagyon vér szopó királynak!
Nem lehet ott biztos nyugta a' polgárnak,
Kegyetlenségéből jut ott minden háznak.

Mint *Nero* nevetve nézi *Roma*' lángját,
Mosolyogva öli meg a' testvér bátyját
Anyjának vérével fetskendik ruháját,
Szánakodás nélkül engedi halálát.

Ilyly fene állatnak meg győzni haragját,
Nem lehet, ártatlan sem hajtja boszszúját,
Törvénynyel mentheted ügyöd' igazságát,
Hüvelyébenn azért nem teszi szablyáját.

XIII. MEG ALÁZ A' HALÁL' EMLÉKEZETE HÍVSÁGOS VÁGYÓDÁSINKBANN.

Mikor a' szerentse jól szolgál mindenbenn,
Emeli az embert szép ditsőségébenn,
Vigyázzon, ne vigye rejtett keleptzébenn,
Magasról le tsúszván az ember mélyebbenn.

Igaz, a' vágyódás ösztön nemes szívnek,
Dítsért nehéz dolgok mind ebből erednek,
De ha mértéke nints, meszsze el vezetnek,
Ditsőség' helyéből gyalázatbann ejtnek.

Nem kell azért meszsze az elmét jártatni,
Nyughatatlanságát illik meg fojtani,
Halált is eszünkéből ki nem kell írtani,
Ezzel határábann meg lehet tartani.

Mondd meg, o balgatag nyomorúlt halandó!
Mért emeled fejed', kevély rothadandó!
Mid vagyon e' földön néked maradandó?
Nem de nem, az egész világ el mulandó?

Ambár nemes neved' idegen országon
Hirdessék, sok tímer függjön tornáztodon,
Köszöntők' serege várjon palotádon,
A' halál nem kedvez, el jön, hogy meg rázzon.

Hol találod tsontját hív *Fabricsiusnak*?
Temető helyét hol leled fel *Catónak*?
Sok Királyi, Hadi, Egyházi Nagyoknak,
Kik tündöklöttek, mondd meg, most hol vagynak.

Egy némelylynek ugyan koporsó kővére,
Írtak kevés betűt emlékezetére,
De ha meg keressük, rothadt tetemére
Nem akadunk, mert már régen földdé tére.

Tündöklő híreket idő emésztette,
Miről dítsértettek, azt el felejtette:
Ki a' ditsőségnek szelét meg vetette.
Jobbann járt, előre zsoldját meg fizette.

XV.
A' SZERETET MINDENT
EGYBE TSATOL.

A' ki e' világot formábann öntötte,
Minden alkotmányának rendét meg szerzette,
Ennek törvényeit olyly móddal intézte,
Hogy meg ne változna, maga úgy végezte.

A' nap most is tartja a' régi járását,
Egyenlően látjuk keltét, nyugovását,
Harmintz nap a' köze, hódnak újulását,
Látjuk, ezek telvén, el fogyatkozását.

Tenger fel dagadván meg marad öblébenn,
Árjával nem térszen kárt szomszéd mezőbenn,
Isten' szeretete tündöklök mindenbenn,
Ki uralkodhatik nálánál rendesben?

Ő egyeztet öszve idegen szíveket,
És tart békeségbenn határos népeket,
Ő ad Országoknak boldog törvényeket,
Ő békéltet öszve koronás fejeket.

Ki ha szeretetét meg vonja világtól,
El süllyed nap, föld, ég, higgyed, haragjától,
Rettegj azért ember igaz boszszújától,
Jó Atyád' egyszer'smind Uradnak karjától.

XVI.
AZ IGAZ JÓT HOGYAN
ESMÉRHETNI MEG.

A' Gazda, ha földét akarja hizlalni,
Bőves aratásból asztagokat rakni,
Avart, gazt, töviset ki szokott gyomlálni,
Úgy tisztított földbenn magvát bele hánni.

Te is az Igaz Jót meg akarván látni,
Szükség ellenébenn gonoszát álltatni,
Külső formájával nem kell tsalattatni,
Gonosz szokott Jónak, Jó rosznak látszatni.

Innét, színes Jónak ha jármát fel vetted,
Helyébenn igaz Jó' igáját le tetted:
Rázd le, mert más képen ezt nem esmérheted,
Az terhes, ez édes, jobban viselheted.

XVII.
MINDEN ÁLLAT
TERMÉSZETÉHEZZ TART.

Köss az oroszlányra bátor arany lántzot
Kezedből vegye el naponként a' kontzot,
Medve eledeléért járja meg a' tántzot,
Mestere' szavára hánja a' bak fintzot.

Tsak addig lesz szelíd, addig fél urától,
Még örve szakadván szabadúl póráztól,
Akkor meg nem retten mestere' botjától,
Dúl fül, emésztetel dühös haragjától.

Fák' tetején járó tsátsogó madárcát,
Meg fogván, lakásúl adsz festett kalitkát,
Mint nemes állatnak, úgy viseled gondját,
Hintesz elejébenn tzúkoros magotskát.

De aranyos házból hogy ha ki tekintett,
Közel lévő zöld fa szemébenn tűnhetett,
Tapodja ebédét, melyly néki hintetett,
Gyakor Ugrásával próbál, ha ki mehet.

Így van! minden állat tart természetéhez,
Minden dolog siet, fut, eredetéhez,
Nem férhet szelídség a' dühös fenéhez,
Durvaság sem férhet szelídített szívhez.

XVIII.
A' KINTSEK AZ EMBERT,
MÍG ÉL, FONNYASZTJÁK,
HA MEG HAL, NEM KÖVETIK.

Patak folyjon ámbár aranyból ezüsből
Fösvénynek, tornyokat rakjon gazdag kintsből,
Nyakát terhelje meg tengeri sok gyöngyből,
Száz ökröt fogjon ki estve az ekéből.

Még él, fonnyasztó gond árad tsak ezekből,
Ha meg hal, nem viszen semmit e' félékből
Nem áll a' boldogság arany peretzekből,
Sem' láda' fenekén penészlő kintsekből.

XIX.
NEM SZABADSÁG BÚS
GONDJAIT KI NEM ÍRTANI.

Hogy ha akarsz élni arany szabadságbann,
Magad kívánságát tartsad zabolábann,
Fékeld akaratod' rossz vágyódásábann,
Kései gyötrelmet ne hajtson nyakadbann.

Mert ámbár *Thulébann* neked szolgáljanak,
Indiábann lesz is vége jószágodnak,
Szeretsen reszketve ismérjen urának,
Még mind ezekkel is nem mondlak szabadnak.

Hasztalan búsulást elmédbenn forgatni,
Epesztő gondokat szívedbenn faggatni,
Nem szabadság; lehet rabságnak tartani,
Ki kell nemes szívből ezeket írtani.

XX.
ISTEN A' MI ATYÁNK,
KITŐL EREDÜNK.

Mindennek e' földön égi eredete,
Az, a' ki emberbenn lelkét bé öntötte,
Ez alkotott minket, ennek vagyunk képe,
Egyből egy testvérek, egy magának népe.

Ha nyomta is földből e' gyarló testünket,
Tulajdon részéből teremte lelkünket,
Így nemesíté meg mi eredetünket;
Betsúljuk még azért menyneyi létünket.

Isten a' mi Atyánk, mi ettől származtunk,
Nemesek, ha nemes törvényein járunk,
Alávalók, 's akkor nemtelen mi sorsunk,
Ha mi Vezérüinktől meszszebb el távozzunk.

XXI.
MINDENT AZ Ő IGAZ
HELYÉN KERESÜNK, CSAK
A' BOLDOGSÁGOT NEM.

Tudod e, balgatag! mért vagy boldogtalan,
Mert mibenn kellene, vagy igen tudatlan,
Boldogságod hol nints, keresed hasztalan,
Úzód, a' mit nem kell, nints nyugtod untalan.

Az aranyat tudod föld' gyomrából húzni,
A' tenger mélyjére gyöngyökért le tsúszni,
Más ízű halakért meszszeré evezni,
Vizeknek szélein köveket bengézni.

Hol kell a' vadakat lesbenn meg ejteni,
Horgot ritkább hálnak mint kell el rejteni,
Hálóbann madarat hogy kell keríteni,
Tudod, de igaz Jót te nem tudsz keresni.

Kintset, méltóságot úgy' bajjal kerestél,
Nagy fáradva izzadt homlokkal szerzettél,
Nyugodalmat még is elmédnek nem leltél,
Úsztál hívságokbann, még sem elégedtél.

XXII.
AZ ISTENNEK KÖNYÖRÖG
LELKI VILÁGOSSÁGÉRT.

O örökös Felség! világ' alkotója,
Földnek 's az egeknek bölts igazgatója,
Tűz, víz, föld, levegő égnek mozdítója,
Minden alkotmánynak fő kormányozója!

Ember' szemeinek vond le a' hályogát,
Úzd el szíveinknek setétes homályát,
Hagyd, esmérhesse meg valóságos tzelját,
Elejét, utólját, útját, nyugodalmát!

XXIII.
AZ IGAZ BOLDOGSÁGRA VEZET.

Világi javaktól, kik terhelve vagytok,
Ide siessetek, nyugovást találtok,
Itt vagyon a' rév part, ide tázózzatok,
Olyly helyre vezetlek, hol nem lesz bántástok.

Nem vezetlek ugyan *Tágus* ' partjaira,
Aranyos homokon folyó patakira,
Indiának kövér gazdag országira,
Mézzel téjjel folyó földnek határira.

Ezek meg vakítják inkább a' szemeket,
Bé szenynezik jobban emberi kezeket,
Menybenn kell fel hatni, meg vetni ezeket;
Mivel támasztanak nagy veszedelmeket.

Ím, hogy minden állat nézhet tsak a' földbenn,
Egyedűl az ember egyenest az égbenn,
Jelenti, maradás nem lehet e' völgybenn,
Mivel mi városunk 's tázlunk vagyon menybenn.

VILÁGI HÍVSÁGOKNAK MEG VETÉSÉRŐL.

Színlett tsendességgel a' világ mulattat,
Gyönyörű kezdettel magához kaptsolgat,
Hamis nagyságával vonsz hozzá 's tsalogat,
Hálóbann úgy kerít, 's magának szolgáltat.

Boldog, ki maradhat magánosságábann,
Neveli ágait fáknak, majorjábann
Zöld gyepen hevervén kertje' szuglyájábann,
Gyakran kevélyeknek nem hág pitvarábann.

A' szerentse ígér jó sorsot mindennek,
Osztatik több másnak, mint adatott ennek,
Az ifjúnak sokszor jobbatska, mint vénnek,
Pusztá reménység jut többször érdemesnek.

Szerentse olyly furtsán játszik javaival,
Kevélyt együtt vesz el ő kívánságival,
Teli vagyon a' föld tett tsalárdságival,
Tündér módon osztott vett ajándékival.

Fekete tengernek ereszti gályáját
Péter, és bé rakja nagy árú marháját,
Három kis mért földre számlálja hazáját,
Zűrzavar fergeteg meríti hajóját.

Betsesebb kintsei úsznak a' habokon,
Maga kapdoz inkább deszka darabokon
Végre ki veretik széltől, 's a' homokon
Zokogva bánkodik, mért nem maradt otthonn.

Pál sorsát meg veti, melylybenn születetett,
Mezei lakásán udvarit tseréltet,
Nem tsalta reménység, póltzra emeltetett,
De tsak hamarjábann onnan le veretett.

Így jár, tsendességét a' ki nem szereti,
Ki együgyű éltét tzifrábbért meg veti,
Az udvari kontzot gyomra nem eheti,
Erős természet kell, ki azt emésztheti.

Vég szokott mutatni igaz emberséget,
Nem teszen sorsokbann akkor külömbséget,
Királyi páltzával rongyos szegénységet,
Halál öszve kever rúttal fényességet.

Én kis hajlékombann élek én tsendesen,
Szabadon, jó kedvvel, mindennel békesen,
Versek, könyv, kert, mező mulattat édesen,
Kis asztalom nintsen vendégtől üresen.

Ki vágyhat udvari pompás tzifraságra,
Hol igaz mondás árt, 's magyarázzák balra,
Hol a' hízelkedés betsültetik nagyra,
'S az igaz erköltsnek tsak alaton ára.

Ki világnak tsalárd fortélyit esmérte,
Maga kívánságát szükségével mérte,
Istentől, nem mástól, szerentséjét kérte,
És tsendes életbenn igaz tzélját érte.

SENECA.

Álljon, a' ki akar nagy hatalmasságban,
Udvarnak iramló múló nagyságában,
Engem' elégítsen édes nyugalom,
Tsendesség leg nagyobb kints, én úgy gondolom.
Félre való helyen el rejtezett polgár
Kevésnek esmérős, szelid kisded bogár
Ártatlan éltemnek nézem a' folyását,
Hallgatásbann várom annak el múlását.
Nem lesz annak nehéz világtól meg válni,
Ki halállal szokott néha szembenn szálni.
Nem kell ezt szívünkől soha is ki zárni,
Úgy lehet bátrabban e' vendéget várni.

SZABAD KŐ MÍVESEK' TÖRVÉNYE.

Az Istenre bízzad, Pajtás! te ügyedet,
Hozzá fohászkodván emeljed kezedet.
Hallgató légy inkább, nagyra ne püffeszkedj.
Keveset kívánván kevéssel elégedj.
Tanúlj meg tartani reád bízott titkot,
Kissebnek engedni, betsülni nagyokat.
Ne fenegess senkit, ne hallaszd munkádat,
Vess meg kevélyeket, viseljed sorsodat.
Istenes életet élj, 's készülj halálhoz,
Így, 's nem másképp juthatsz igaz boldogsághoz.

BETSÜLETES EMBER' TÖRVÉNYE.

A' te Teremtődhöz járúlj hódulással,
Dólgaidhoz fogjál szorgalmatossággal.
Társaságod légyen jókkal 's okosokkal,
Mértékletesen élj a' tudományokkal.

Mások' tanátsához szabjad dolgaidat,
Engedj betsülettel, ha javaslásidat
Nem veszik, jól vigyázz figyelmezz szavokra,
Értsed, a' mit mondnak, bízd néha másokra.
Beszédedet szabjad társod' elméjéhez,
Te ne végy el, ne is adjál beszédéhez.
Szavadat meg tartsad felébarátodnak,
Ha ígírsz, meg adjad jónak úgy, mint rosznak.
Szolgálatod közöld örömet mindennek,
Szíves kegyes vóltod tesszen embereknek.
Közönséges lehetsz, de olyly választással,
Hogy érdemetlennek jusson rész szabással.
Ha szeretsz, ne légyen az haszon' fejében,
Engedj barátodnak tsak Isten' nevében.
A' nagyobnak adjál illő tisztességet,
Alázatosságban tarts illendőséget.
Köss minden emberrel szíves barátságot,
A' nyomorútlakból ne tégy kordélytságot.
Mások' dolgairól ne kérdezősködjél,
Magadét folytassad, és né pörlekedjél.
Szánd meg társaidat meg esett ügyökbenn,
Segítsd, el ne hagyjad, ha vagynak veszélybenn.
És, ha a'szerentse fel emel tégedet,
Vigyázz, kevélységre ne vigye fejedet.
Hol egyenetlenség van, hozz békeséget,
Jóval, nem gonoszszal, fizesd a' vétséged.
Barátodnak szemre ne hánd, ha mit adtál,
Tsak titokbann tartsad, ha mibenn szolgáltál.
Előzd meg szükségít szorúlt barátodnak,
Esmérjen bő kezű kész adakozónak.
Dorgálj harag nélkül, útalj hízelkedést,
Érts tréfát, mértékelj katzagó nevetést.
Fel indúlt epédnek győzd meg sebes tűzét,
Rágalmazó szóknak keröld el a' bűzét.
Ne ditsekedj soha meg vetvén másokat,
Betsüld és segéljed a' *Professiókat*.
Hál' adatlanságért ne vádoljon senki,
Játszál mulatságért, és az utánn menj ki.
Keveset szóllj, ne tsalj, ne légy hál' adatlan,
Ha mit adtak, ne légy arról is gondatlan.
Ne keménykedj soha szegény adósoddal,
Társsal vagyon dolgoz, nem pedig raboddal.
Titkát barátodnak ne jelends senkinek,
Keröld, a' mint lehet, szenyynyét írigységnek.
Magad titkait se fitítsd ki mindennek,
Ne tartsanak gyáva sok szó fetsegőnek.

BÉKESEG' KÍVÁNÁSA.

Hallatik mindenütt fegyvernek tsörgése,
Száz ezer gyilkosnak mezőn van gyűlése,
Ezeknek ölésért vagyon fizetése.
Iszonyú azoknak vágása lövése.

Dörgő menyköveket kezekbenn hordoznak,
Népet, városokat, falukat fel dúlnak,
Mezőt, erdőt, marhát egy aránt prédálnak,
Pusztulást, jajt, sírást magok után hagynak.

Éhség, és a' szükség vagyon, a' hol járnak,
Nyomorúság, inség, a' hová meg szállnak,
Jaj ott minden rendnek, leg inkább gazdának,
Ki eleget nem ad által menő hadnak.

Olyly sebes járások, mint ha repülnének,
Mert ditsőség' szárnyán leg inkább vitetnek,
Fejedelmi ügyért, Kiralyért, ütköznek,
Törvény alatt lévén mindent véghez visznek.

Igaz, meg érdemlik zöld koszorújokat,
Melylyel ékesítik vágott homlokokat,
Mert sok fáradsággal nyerik ők azokat,
Véres verítékkal szedik jutalmokat.

Nem kérdezem tehát a' vitézlő rendet,
Mi gyönyörűséggel ölnek sok ezreket,
Földi bálványokat a' Fejedelmeket
Kérdem, mért emésztnek ártatlan népeket?

O kevély hódítók! Országok' Nagyai!
Töletek gyújtattak háború' fáklyái,
Melylytől le omlottak városok' bástyái,
Bóldog 's szegényeknek itt amott házai.

Nerot egész világ éktelen tsodának
Híjja, hogy tüzet vet *Romai* falaknak,
Valylyon hát titeket már minek mondjanak,
Kik tüzet hánytatok egész fél világnak?

Ha tovább is marad ezen kívánságtok,
Nem szűnik, nem alszik ilylyetén hagymásztok,
Földnek lakosait ölni akarjátok,
'S fogyni, törülni: töltsétek boszszútok'.

De fegyverkezéstől, kérlek, meg szűnjetek,
Inkább földieknek maszlagot hintsetek,
Mérget, dögleletes magot termesztetek,
Nem vassal, szebb móddal népet veszejtsetek.

Mikor már pusztá lesz embertől országtok,
Fene vadak' lakó helye lesz várostok,
Az élők el múlnak, ti uralkodjatok
Holtakon, barmokon. Ez lesz királyságtok!

Ha bátor vér ontás hazának jót szerzett',
Az által jobb sorsbann Királytól tettetett,
Nézzé meg ellenbenn, mi áron vétetett,
Egy kis jó bizonynyal drágán fizettetett.

Sok ezer fegyveres, színe országoknak,
Szeretett szülése sok édes anyáknak,
Egyetlen reménye régi nemes ágnak,
Halombann tettettek, fel támadást várnak.

A' haza tartomány, melylyen Márs tzirkázott,
Most egy, most más félnek szerentsét laptázott.
Föld' népe, ki egynek, most másnak adózott,
A' mező, kin sokszor mind két fél tsatázott,

Oda van, el romlott, szegényült, és pusztá,
Igaz keresményét fegyveres ki húzta,
Házát, kerítésit álgú őszve zúzta,
Nints kenyere immár, mindenét fel dúlta.

Halljátok, Királyok, népek' óhajtásit,
Szívetekre vévén árvák' jajgatásit,
Nem kívánják ezek fegyver' diadalmit,
Békeséget kérnek, nem népek' verésit.

Tartoztok is ezzel, ez kötelességtok,
Nem azért adattak alátok a' népek,
Hogy azt mészár székre, mint tartja kedvetek,
Küldvén, le vágatván, ti ditsekedjete.

Therésia! Lajos! kiknek szelídségét
A' világ tsodálja, 's tudja kegyességét,
Hagyd, lássák nemzetek kötéstek' szentségét,
Szerezzétek hamar kívánt békeségét.

Szelídebb tudomány, a' mint kezdettétek,
Szelídebb erköltsre tanítsa népetek',
Vér ontásra indúlt szívét el vegyétek,
Tsendesség' szerető polgárt teremtetek.

A' katona menjen lakta országábann,
Térjen nyertes zászló kedves hazájábann,
Dítsőség' jelei *Jánus'* templomábann
Függjenek pántzélók, sisakok sorjábann.

Kerekes puskátok menjen a' bástyára,
Lakatot tegyetek a' kisebb lyukára,
Ne süljön soha is embernek kárára,
Súlylyedjen, ne mászszon idegen határra.

Ereszszétek haza a' szegény foglyokat,
Hagyd, ölelhessék meg kedves rokonokat
Sirással egyesült örömmel házokat,
Hagyd', lássák el hagyott atyjokat 's anyjokat.

Fél ugyan a' világ, 's gondolja, rabságot
Hoz kötéstek reá, vagy szomorúságot:
Tí pedig adjatok kívánt boldogságot,
Örökösítsétek e' nagy barátságot.

Voltaire után 1758.

A' MAGYAR HAZÁNAK.

Föld! kinek határát az Isten őrzötte,
Hogy háború' lángja tsak nem is érhetne,
Békeségbenn a' sok veszélyt távul nézte,
Szabadság, áldomás, bőség ékesíte.

Föld! kit a' Jó Isten minden változástól,
Meg mentett fegyveres kéznek rontásától,
Ki nyertes tábornak nem félsz haragjától,
Sem erőszakosnak rád rohanásától.

Mond meg, édes Hazám! Istennek kegyelmét,
Isméred e valylyon különös szerelmét,
Látván sok népeknek szörnyű veszedelmét,
Egyéb országoknak sűrűn vett sérelmét.

De miért kérdezlek? ám látod mi képen
Népek a' népekre töldúlnak szüntelen,
A' tábor tábort úz hegyeken völgyeken,
Mint ár víz, úgy szakad erő erő ellen.

Lásd meg, im' a' mezőn, melylyen sok keresztet
Rakott szántó vető, most temet testeket,
Réten, kin takartak vólt sűrű rendeket,
Most gödörbenn hánnak fel puffadt dögöket.

Vad vagy, ha mind ezek szemedbenn nem tűnnek,
A' sok jajgatások, melylyet eresztenek,
El rabolt városok, fel prédált vidékek,
Könyveket, zokogást, szánást nem préselnek.

Vegyd észre sorsodat, szemlélvén ügyöket,
Boldog tsendességben te mivelsz földeket,
És danolva kapálsz sok fürtös töveket,
Nyájas mulatsággal szedsz szép gyümölsöket.

Nem félsz, hogy fegyveres házadból ki zárjon,
Kertedbenn bé hágván marhástúl el hajtson,
El takart keresményt bóltodból ki hozzon,
Prédáló portázó jól meg is botozzon.

Vagy hogy el pusztúlván el hagyjad házadat,
Már öregségébenn idősebb társadat,
Kedves gyermekidet, és rokonságodat,
'S házról házra vigyed üres tarisznyádat.

Melyly nagy ditséretet kell adnod Istennek,
Ki kezétől mentett fene fegyveresnek,
Hét száz hóld' napja múlt, hogy az ellenségnek
Tábora nem érte határit földednek.

Nints buzgó szíveknek olyly ajtatossága,
Nints szelíd lelkeknek olyly nagy buzgósága,
Kit nem érdemelne az Isten' jósága,
Nagy ezen vett jókért lelkünk' adóssága.

Ilyly jódat esmérvén adj hálát az Úrnak,
Szánakodjál sorsán felebarátodnak,
Szíved' égbenn emeld, keresztyén világnak
Menyből kérj olyly jókat, mint vagyon magadnak.

Meg ne szűnjön nyelved zengeni éneket,
Hála adó szívből mondj víg ditséretet,
Emelvén fel felé nem véres kezedet,
Engeszteld, mint lehet, a' te Istenedet.

Mond: Uram! ne keverj mérget poharadbann,
Népekre ne ontsad azt boszszúságodbann,
Ítéletet reánk ne tégy haragodbann,
Ez álnok világot ne veszejtsd boszszúdbann.

Hogy ha tsapásiddal mutatod hatalmad',
Boszszúságodbann is ne múljon Irgalmad,
Eléggé tündöklött már véres pallosod,
Ne terjedjen, kérünk, vas veszsződ 's tsapásod.

Haragodtól ugyan pokol és menyny reszket,
De bűnöst, ki meg tér, soha el nem veszted,
Ez reménység szívbenn vigasztalást ejtett,
Mivel kegyelmedet gyakran ismérteted.

Parantsolj tehát már véres pallosodnak,
Hüvelyébenn térjen, mondd a' Királyoknak,
Hamar békeséget népeknek adjanak,
Hála adó szívvel elődbenn álljanak.

Néked pedig, Hazám! kinek határábann
Boldogság, és bőség virágzik javábann,
Tovább is, kívánom, Isten' hatalmábann
Részesülj, örvendezz, maradj áldásábann.

**ÁLOM A' TUDOMÁNYOKNAK JOBB
RENDBENN VALÓ INTÉZÉSÉRŐL.
1760.**

Az örök Böltőség le tekintvén menynyből,
Szebb népet akara tenni az emberből,
El végzé, ki viszi setétség' völgyéből,
Tudatlanságának kínos szigetéből.

És mivel nagy dolgok jobban elől mennek,
Ha Nagyok 's Királyok eszköznek tettetnek,
Mária Királynét választá ilylyennek,
Ki által emberek fel ébresztessenek.

Tehát e' nagy Aszszony a' kilentz *Músákat*
Apollóval együtt az egész *Nymphákat*
Kéré, rendbenn szednék a' Tudományokat,
Jobb módbann intéznék a' romlott *Scholákat*.

**MÁRIA KIRÁLYNÉ' BESZÉDJE
APOLLÓHOZ.**

Szűz Sereg' Istene! hajdant *Athenásbann'*
Ültél, virágoztál Nagy Görög országbann,
Onnan vándorolván jutottál *Romábann*
Noha eredeted vólt paraditsombann.

Látod, te széked is, mint egyéb, változott,
Most e', most más nemzet magával hordozott,
Sok Ország, ki néked ez előtt áldozott,
Tudatlanság által meg homályosodott.

A' melyly templomakat neked építettek
Nap keleten, azok már le törettettek,
Újak nap nyugaton néked emeltettek,
Képeid helyébenn mások fel tettettek.

Íme országomat nagy homály bé fogta,
Értetlenség hibás népemet el zárta,
Igaz tudománytól, e' miatt nem látja,
Mi javára vólna, jár tsak tapogatva,

Régen van, hogy téged' hasztalan sohajtlok,
Lehegvén kereslek, mindenütt nyomozlak,
Árnyékodat látván magamhoz szorítlak,
Engedd, már igazán fel találhassalak.

Jöjj le, óltárt teszek téres országombann,
Oszlopot emlek el fajúlt várambann,
A' perlő feleket ki írtom hazámbann,
Nem lesz hamis tudós *Academiámbann*.

Hagyd el réveszéknek böszke seregeket,^(a)
Hagyd el sajttól bűdös hering keresőket,^(b)
És a' szabadságtól részegült széleket,^(c)
Térj le szegletembenn, nálam tégy böltseket.

Mondd meg, mi tartóztat ama' nagy szigetbenn,
Hova menni lehet tsak tsendes időbenn,
Térj hozzám, telepedj az én szegletembenn,
Gyönyörködj már egyszer az én nemzetembenn.

Ilylyetén kérdését Apolló fülébenn
Vévén, Máriának gerjedő szívében
Jobb tüzet lobbanta 's adá elméjébenn
E' letzkét, foglalván ilylyetén ígékben.

APOLLÓ' BESZÉDJE.

Nagy Német országnak hatalmas Tsászára!
Kit örök nagy Isten rendelt országlásra,
Kit halandók között emelt olyan sorsra,
Honnan tsak egy lépés van fő boldogságra.

Íme meg hallottam nemes akaratod',
Néped 's országodra vagyon melyly nagy gondod,
Meg lesz, ha akarod, el éred jó tzélod',
Ha szavam 's tanátsom mindenbenn fogadod.

Előbb mind az által nem juthatsz partodhoz,
Fáradtsággal fogni kell ilylyen munkához,
Mert erős orvosság szükség nyavalyához,
Kit későre vittek, bátor jó Orvoshoz.

Mert ámbár Nagy Isten a' nemes lelkekkel,
Minden nemzeteket álda értelemmel,
Még is a' böltseség furtsa mesterséggel
Tartatik, nyől 's megyen serény vezérekkel!

---

^(a) Itt az Ánglusok értetődnek.

^(b) Itt a hollandusok.

^(c) Itt a helvétusok.

Nem is marad soká olyly nemzet' keblében,
Kinél a' jó erkölts hibázik szívében,
És a' rosztat űzi már kisdedségében,
El kell háritani gántsát idejében.

Az első garádits melyly visz böltseségre,
Abból áll, hogy légyen házi nevelésre,
Olyly tanítás menjen gyermeknek szívére,
Ki hasznót hajthasson már öreg lettére.

Szívéből azonban a' rossz ki írtassék,
Jó példa vénektől azoknak adassék,
Szeretet, buzgóság mélyen ültetessék,
Harag, és kevélység meszsze üzetessék.

Mikor az ifiú így lesz el készítve,
Lelke jó magokkal bé leszen ültetve,
Másik garáditsra menjen vezettetve,
Jobb tudományokra lépjen édesítve.

Vagyon Országodbann sok jeles Tanító,
De vagyon ellenbenn sok is, ki hódító,
Elme élesítő nints, hanem tsábitó,
Bár ne vólna köztök olyan, mint ámitó.

Fekete sereged, ki ül *cathedrábann*,
Négy tarajú sapkát nyomván homlokábann,
Kiált majd egész nap torka szakadtábann.
Mond meg, mi hasznót tesz akár mi *Scholábann*,

A' kisded rémulve fel mondja letzkéjét,
Melyynek nem értheti végét vagy elejét,
Kétszer újították már az ábétzóját,
Még is elméjének nem nézték erejét.

Felylyebb hágott fitzkó már két garáditssal,
Az oskolát járja több nagy kamaszokkal,
Meg terhelik ötet *comparatiókkal*,
Sok ízetlen formán tsinált *regulákkal*.

Hat esztendő el foly, Verset, *oratiót*,
Kohol, öszve zavar sok hibás Deák szót,
Egy könyvből másikból ír *occupatiót*,
Üres tők fejjel vár két hó *vacatiót*.

A' Deák szóért van mind ezen fáradság,
Grammát, és *Syntaxist* tudhat ifiúság,
Mi haszna, nem ebben áll igaz tudósság,
Lelket szépíteni kell, ez a' tanúltság.

Érdemes e valylyon, hogy kilentz esztendőt
Gyermek Deák nyelvért veszejtse az időt,
Ki jövőn ne tudjon hanem tsak veszendőt,
Ilyly móddal tanulja az el felejtendőt.

Az igaz böltseség, melyly azért adatott,
Hogy esméretére vigye a' halandót,
Sok versengés által meg homályosodott,
Tzéljától el térvén mire tsuszamodott.

Két száz esztendeje, hogy régi böltsseknek,
Pláto, Epicurus, több Görög Szenteknek,
Leg inkább pediglen *Arisztotelesnek*
Vélekedésein *Lojolisták* mennek.

Mire vitték, kérded, magas elméjeket,
Nem törték hasznosban, higyd el, az eszeket,
Szedegettek olylyan gyáva kérdéseket,
Kivel meg tompíták az ékes elméket.

Vélekedéseket koholtak magoknak,
Kire eskettették javát Tanítóknak,
Boldogtalan vólt az, ki más bölts *Authornak*
Tartotta hagyását, adták azt pokolnak.

Mire vetemedtek ilylyen kábulásbann?
Belé ereszkedtek mély *disputálásbann*,
Rekedtek hasztalan *syllogizálásbann*,
Ki nyert? ki erősebb vala kiáltásbann.

Kérded, mire ment ki az ilylyen versengés,
Nem vólt, tsak el higyed, neheszkes a' kérdés,
Hasztalan szón, semmin, vólt a' vetekedés,
Nevetségre fordúlt heves veszekedés.

El hagyván azokat, melylyeket kell tudni,
Homályosságokat kezdtek elől hozni,
Kit a' halandóktól Istenek tudatni
Nem akartak, aztat meg akarák fogni.

Nem kédeztetett már, mibenn áll boldogság,
Mikép' rontattassék a' rossz hajlandóság,
Vétek virtus között vagyon e rokonság
Hogy győzettesék meg szívbenn a' romlottság.

Vagy mi kötelesség marad az atyáknak,
Melyly az a' szelídség, ki szükség fiaknak,
Minő viselés kell hazábann polgárnak,
Hogy hasznos tag légyen királynak, világnak.

Mi lehet illendő a' nemesi vérhez,
Mi kötelesség tart igaz vitézséghez,
Ha kell e tudomány az ékes termethez,
Minő bátorság kell igaz erőséghez.

Innen napról napra a' rossz szaporodott,
Az igazság el tűnt, szeretet el fogyott,
Boldogtalan ember! ő tsak tétovázott,
Vak lévén vezére tsak tapogatózzott.

A' lelki dolgokbann, melyly úgy is homályos,
Melylynek az ösvénye úgy is akadályos,
Több gántsot tevének, már csak nem bálványos
Lett ember, nem mondom, hogy épen bubájos.

Mit használ azt tudni? nap forog e, vagy föld,
Nap' sугára nélkül melyly szint mutat a' zöld,
Holdbann ha laknak e, vagy az csak pusztá föld,
Gömbölyű, vagy hosszas, ez és amaz al föld.

Hány rét vagyon égnek puha boltozatja,
Melylyikbenn fészkelnek tsillagok' soksága,
Göntzöl szekerének hol vagyon szállása,
Mikor hat holnapig nem látszik járása.

Tengernek honnan van naponként dagálya,
Égi plánétáknak melylyik a' királya,
Felhőkben a' dörgést 's tüzet mi tsinálja,'
Melyly szél a' felleget jobban taszigálja.

Mitől vagyon napnak nyári melegsége,
Mi mozdítja, hogy van olyly nagy sebessége,
Hány mért földni lehet száraz kereksege,
Polustól polusig mit tesz szélessége.

Írtd ki főbb *Scholákból* az olylyan tudományt,
Ki igazat el rejt, téssen sok *anigmát*,
Inkább néped húzzon napon ként taligát,
Ne írjon, ne halljon rossz Astrologiát.

Ébreszd fel álmából a' túnya sereget,
Ki hosszú *túbuson* nézi az egeket,
Ki holdbann keresni megyen egereket,
Ottann téríteni akar embereket.

Tudod, betegsége kettős az embernek,
Egyik árt a' testnek, másik a' léleknek,
Mind kettőben vagyon része te népednek,
Rendelj azért orvost, 's tegyd egészségesnek.

Vad látod az ember, 's hibás természete,
Ha csak jóra nintsen egyenes vezére,
Munkával adódik jó annak szivére,
Okos erőszakkal vittetik jobb végre.

Tehát, hárítsd félre a' gyökeres dudvát,
Szerezd tudománynak hasznosabb jobb magvát,
Csak Jó Tanítóknak tegyd fel laurus' ágát,
Mária! így éred tzelodnak a' tárgyát.

Üzd ki országodból az olyly mestereket,
Kik monda mondával tartják a' népeket,
Egy *zeróért* írnak sok ezer rendeket,
Hibás *calculuson* töltnek esztendőket.

Mert más a' tudomány, más pedig böltsesség,
Nagyobb ebbenn, mint a' másbann, az erősség,
Ez hasznos, szükséges: az csak külső szépség,
Az virág, ez gyümölcs, ilylyen a' külömbség.

Tudomány kívül van, böltsesség lélekbenn,
'S igazán mutatja, mi lakik emberben:
Amaz, egen, földön, mulat a' külsőkbenn,
A' belső böltsesség visz egyedül menyinybenn.

A' Nagy Jupiternek ez főbb adománya,
Kibenn ditsekedik leg szebb alkotmánya,
Ez által külömböz teremtetett állatja,
Ez által tündüklük tsodás állapotja.

Ki mivel nem lakik a' romlott szívekbenn,
Ilyly javát nem osztja a' vétkes elmékbenn
Ilylyen menyinyei rész csak tiszta lelkekbenn
Öntetik, gyümöltsöt úgy hoz szelidségbenn.

Tehát ezt kell minden erőből tisztelni,
Ezt kell a' kezdetnek, a' végnek tartani,
Ettől félvén a' bünt 's rosztat kell kerülni,
Eztet jószágáért egyedül szeretni.

Tudni kell, hogy ő az élőknek Bírāja
Átala adatik jóknak koronája,
Ő igaz törvénynek ki szolgáltatója,
Vég napkor rosznak büntetés' adója.

E' felett, hogy embert két végből teremté,
Testét a' lélekkel midőn öltözteté,
Testét mulandónak romlandónak tevé,
Halhatatlansággal lelkét ékesité.

Hagyd esmérje tehát maga méltóságát,
Fojtsa roszra hajló gonosz kívánságát,
Útálja jobbítsa belső romlottságát,
Más életbenn várja igaz boldogságát.

Itten öltözzön fel díszes szelidségbenn,
Felebarátjával éljen szeretetbenn,
Igazságot tégyen, 's nem az írigységbenn,
A' köz jót keresse a' szép egyességbenn.

Kiknek jobb rész jutott mulandó javakból
Szegényebb társokat tápláljanak abból,
Rest a' henyélővel menjen a' városból,
Hogy úgy kenyér' szűke távozzon hazából.

Betsülje azonbann nép nagy hatalmadat,
Tisztelje, bé töltse parantsolatodat,
Hallgassa hívséggel tett elől járódat,
Félje, szeresse is uralkodásodat.

Nem jutott anynyira roszaság világban,
Hogy ilyly tanítással ember jobb formában
Ne jutna. Légy azért jó bizodalomban,
Ilyly tudományt hirdess népes országodban.

Közel vagy, Jó Király! az áldott jó véghezz,
Melyly által juthatol menyneyi sereghezz,
Mert egyedül ezért adatál e' néphezz,
Hogy közelebb vinnéd igaz böltseséghezz,

Mindjárt országlásod' első zsengéjében,
Hogy Atyádnak ültél tántorgó székében
Mi kép' gyönyörködöl emberi nemzetben,
Meg mutatád hamar tsoda tételidben.

Környül vettek ámbár fegyveres népekkel,
Lakta várasadra készültek tüzekkel,
Ijesztettek itt is ott is ütközettel,
Egyezett szándékok boldog végezettel.

Kintsed' pazarolván bőven hadaidra,
El maradt részét nem a' tzifraságra,
Kit Királyi udvar kíván a' pompára,
Adád, mert ki öntéd *Academiádra*.

Nyári mulatozó Őseid' Kastélját
Caesárokok' tsínosabb *Residentiáját*
Rendeléd olyly helynek, hol az Oskoláját
Venné Nemesi Rend, 's élet' reguláját.

Sok tselekedetid fénylenek világban,
Egy sem adott több fényt neked menyny országban
Mint hogy sok Árvákat nevelsz a' váradban,
Oktatod, ruházod, viszed tudományban.

Béts azért hamarább ismét erdő lészen,
Német Óvári domb el sulylyed egészen,
Míglen a' Te Neved világból enyészszzen,
Ez, a' mi Tégedet Nagy Aszszonynya téssen.

Menj azért Istenes elméd' kívánságán,
Ne akadozz semmit azok' tsalfaságán,
Kik a' régiségnek kétséges nyomdokán
Most is vakoskodnak, látni nem akarván.

Tudom, Tzókósoknak egész *regementje*,
Calasantzi József' 's *Loyola'* serege,
E felett Klastromok' henyélő fellege
Ellened lesz, de Te bízzál, jól lesz vége.

Jupiter el rendelt két Nagy Tanítókat,
Ezekre háríthatd a' terhesb munkákat,
Ezek, hagyd, gyűjtsák meg az égő fáklyákat,
Engedd, hozzák helyre a' dúlt országokat.

Azoknak parantsolj Királyi székedből,
Gyönyörködj kezeddel plántált gyümölcsökből,
Nézzd, igaz akarat mit tehet népedből,
Ha hatalmat vesznek ezek Te kezedből.

A' Bétsi Nagy Papot tegyd egyik Vezérnek,^(a)
Ki jobb Tanúltságot mutasson Németnek,
Zárja el útjait idegen vétkeknek,
Kik, mint a' partéka, *módinak* tétetnek.

Elől ment valamit ezen esztendőkbenn
Tudomány népednél, de egész fényebenn
Nem juthatott, kötve maradott függőbenn,
Mert elme nem mene szabadon tűzébenn.

Nem szégyen Hazának, mi nints, költsönözni,
Tudományt, erköltsöt, módit mástól venni,
Ha jót magunkévá mástól kell tserélni,
Drága pénzen szükség eztet által tenni.

Ím' a' bárdolatlan Német nyelv mire ment,
Hogy *Gotsched Leiptzighól* Bétsbenn bé tekintett,
Elején munkának értetlen nevetett,
Most már gyönyörködik, hogy verset is ejthet.

Tsak jó vezető kell Böltseség' útjára,
Az ember szomjan megy ennek a' kútjára,
Vigyázás meg lehet, hibás tanításra
Ne menjen, akadjon igaz forrására.

Apródék szokások a' lelki dolgokbann,
Melylyeket tanulnak a' rossz társaságban,
El múlnak, *Bourdaleu* ha lesz *cathedrábann*,
És ha a' mesézést hagyjuk a' fonóbann.

A' meg rögzött szokás ugyan gátlást tehet,
Melyly népedet tartja, mert ez meg feneklett,
E' miatt álmából nem hamar ébredhet,
De azért tsak kezdet jó legyen, el mehet.

Menyny országnak útját jó *Theologia*,
Az igaz erköltsöt bölts *Philosophia*
Meg fogja mutatni, ne félj, Jó Mária!
Te vagy *Augustusnak*, *Trajanusnak* Párja.

Barkóztit azonbann szegény Magyaroknak,
Ezen jó Nemzetnek, de bárdolatlannak,
Add! hogy ők is mit azt jámborok tudjanak,
Többi nemzet által ne tsúfoltassanak.

---

^(a) Migazzi Kristófot érti a' Bétsi Érseket.

Esmérvén e' Nagy Pap hasznát Tudománynak,
Fel találja módját igaz Tanításnak,
Olyly határt fog tenni az Okoskodásnak,
Honnan haszna légyen az egész Országnek.

Úgy is már a' Magyar *Helicon* felé jár,
Sőt oldalábann is talán fel jutott már,
Onnan vissza lépni vólna neki nagy kár,
Engedd, jusson feljebb, hol vagy a' határ.

Ám meg tanítottad hadi reguládra,
Száz tzikkelyből álló módos forgásokra,
Gondod vólt tsínosabb teste' állására,
Réginél alkalmasb hadi ruhájára.

E' felett ki vetted azt durvaságából,
Ki húzván erővel édes hazájából,
Két roszt ki irtál szinte országából,
Kinek Nagy Kitsiny is ivott poharából.

Hová lett dőzsölés részegség' eszköze?
Hová káromlásnak kényes büszkesége?
Nem hallik, már el múlt ennek szennyessége,
Letzkéd által bé jött nemzet' szelidsége.

A' ki eddig útált szomszéd szokásokat,
Bátor magáénál látott is jobbakat,
Íme Te általad tanúlt már olylyakat,
Honnan Te is, ők is veszik jobb hasznokat.

Nintsen egyéb hátra, helyes boldogsága,
Tsak ébresztessék fel jobban tanúltsága,
Vagyon arra néki nagy hajlandósága,
Ha gátlást nem téssen állhatatlansága.

Elég sebessége vagyon elméjének,
Vagyon erőssége ért ítéletének,
Könnyen viszi súlylyát tanulás' terhének,
Fojtani kell inkább lángját a' tűzének.

Minden tudományra e' nép alkalmas,
Noha kitsint fejes 's néha tsodálatos,
Légy tsak *Theresia*! ebbenn állhatatos,
Nem lészen ebbenn is Magyar akaratos.

Ez ígéket tévén Mária' keblébenn,
Ott nyoma Apolló koszorút fejébenn,
Vivé sok Menyneyi Sereg' közepébenn,
Mondván: im' gyönyörködj Társok' gyűlésébenn.

Itt vagyon egeknek 's világnak Tsászára,
Ki a' Királyoknak vigyáz a' sorsára,
Mindent meg nyerhetsz ma Népednek hasznára,
Meg adj, tsak kérjed Házadnak javára.

Máriát először a' helynek szentsége,
Menynyei Seregek' tetsző fényessége,
Leg inkább Jupiter' képzett felsősége,
Rettenté, de meg tért hamar szívessége.

És bátran, mint igaz ügynek szó szóllója,
Fel vett nagy munkának elő mozdítója,
Nemzetektől ki kért világ' jobbítója,
Így kezde beszélni hibáknak rontója.

MÁRIA KIRÁLYNÉ' BESZÉDJE JUPITERHEZZ.

Végetlen hatalmú Tsászárok' Tsászára!
Ki előtt tsak semmi földieknek Ura,
Ki nem tsak vígyázol szentelt homlokokra,
Hanem gondot tartasz szegényebb sorsokra.

Esmérem, általad van uralkodásom,
Sok külön nemzeten vagy on országlásom,
Tudom, hogy királyi székbenn tsak szállásom
Vagy on, és hátrább lesz még boldog lakásom.

Ím' koronáimat teszem thronusodhozz
Ezen terheimet terítem lábadhozz,
Ragaszkodom hozzád saját Alkotómhozz,
Első kezdetemhezz, és végső tzelomhozz.

Közélt ideje, hogy sáfárságomról,
Én is számot adjak r'ám bízott fiakról,
Tudom, hogy szorosan ítélisz te azokról,
Melylyeket Királyra bízál mulandókról.

Hogy ha igaz útra nem vittem népedet
Eddig, 's el nem értem ezen kegyelmedet,
Meg botsáss, ne szegd meg ezentúl kedvedet,
Költsönözd még egyszer segítő kezedet.

Ím', a' mint lehetett vittem böltseségre,
Meg tanítám néped' a' szentebb életre,
Fel ébresztvén minden féle mesterségre,
Útját meg nyitottam lélek üdvözségre.

Igyekeztem; légyen boldog állapotbann
Szegény 's gazdag: koldús ne légyen országban,
Erőszak tételek szünjenek hazában,
A' mi jó, mi kedves, terjedjen váramban.

Határt, mint lehetett, tettem sok vétkeknek,
Melyly nagy részét immár el fogta népemnek,
Hatalmát meg kötém fene fegyveresnek,
Zsóldját fizettettem adóstól béresnek.

Nem nyomhatja nálam erős az erőtlent,
Van bírám, ki ítél pazarlót, kegyetlent,
A' vas veszső sem ér nálam fedhetetlent,
Igaz bér követi a' szégyent 's betstelent.

Valamint pediglen vétket a' büntetés,
Úgy a' jó tetteket éri a' kedvezés,
Minő a' szolgálat olylyan a' fizetés,
Távúl udvaromtól van a' hízelkedés.

Ilylyen boldogságnak van tsak egy tsorbája,
Kérlek ezt hárítsd el, élőknek Bírāja!
Ebbenn szándékomnak elő mozdítója
Légy, és' e' dolognak fő kormányozója.

Ím' Zsidók, Pogányok nálam telepednek,
Idegen vallású sok népek fészkelnek,
Vagynak, kik fő Pásztort 's Rómát nem esmérnek,
Nem lehet e valylyon, hogy ők meg térjenek?

És el hagyván ezer vallás' külömbségét,
Ismérnék Római Hitnek a' Szentséget,
Egy szájjal, egy szóval, Isten' ditsőségét
Hirdetvén, el érném népek' egyességét.

Erre fényes felleg bé fogá Máriát,
Titkos sekrestyének bé tevék ajtaját,
Nem tudja Istennek senki akaratját,
Hanem ki szájából értette szózatját.

RICHVALDSZKI PREPOST ÚRNAK.

Egerbenn 15 Octoberb. 1761.

A szőke nyár el múlt, az Ősz következett,
Minden virágjából mező ki vetkezett,
Fonnyasztó dér hozott reánk hidegséget,
Súgárja nem ad már napnak melegséget.

Mező' ékessége bé jött a' tsűrökbenn,
Virágok nintsenek a' mivelt kertekbenn,
Tsak a' kedv nevelő gyümölts van hegyekbenn,
Eztet most takarják vígan a' prések benn.

Zeng sáros Városunk ostor pattogástól,
Iszonyú a' zörgés az abrontsozástól,
Nyugta nints senkinek nagy kiáltozástól,
Tsa, hajsz, tsihi, hottó, hordó kád hordástól.

Rendetlen kiáltás támad sok helyeken,
Vér színű takarmányt húznak szekereken,
Amott már ki nyomott levet a' tsebrekbenn
Töltnek, szurkos kézzel hányják a' pintzékbenn.

Ez kádra fordítja a' meg szedett szöllőt,
Ez töri, ez szűri az áldott gyümölsöt,
Amaz igazítja az öszve tört lötsöt,
Ez hozza, ez viszi hegyre a' szedőköt.

A' gazdag termésnek minnyájan örülnek,
Meg pezsdült édesebb musttól dölöngöznek,
Szomszéd szomszédjának vígadva kérkednek,
Mit adott az Isten, számmal ditsekednek.

Kérded, e' tsörgés közt hát én mit mivelek?
Nem unom el magam', imígy elmélkedek:
Én Uram Istenem! melyly boldogok ezek,
Meyly jó állapotbann vagynak az ilylyenek.

Ezeket a' bőség vígságra ébreszti,
Gond bú nélkül való életre vezeti,
A' szép tsendességet hívság el nem veszti,
A' komort szabadság és víg kedv széleszti.

Boldogabb ilyly polgár nálam és náladnál,
Noha fényes kapa várja gunyhójánál,
De jobb ez akár melyly tzifra patikánál,
Egri víz, vagy Sándor' köz balsamumjánál.

Szarvas *argumentum* nem fárasztja eszét,
Melyly *Theologusnak* lepi az elméjét,
A' Harmadik égnek nem tudja seregét,
Antipodákról sem indítja beszédét.

Hány szárnya van a' főbb menynyei Angyalnak,
Tollas e, vagy nem az, vagy mikép' szóllanak,
Az égi lakosok nem de gondolkoznak,
Az *elementumok* mi kép' hadakoznak.

Honnan vagyon tenger' fel háborodása,
Honnan nap és holdnak a' fogyatkozása,
Égi tüzek, dörgés, földnek indulása,
Napnak e, vagy földnek vagyon e forgása.

Erőtlen elménket mikor mi ezekkel
Fárasztjuk, 's rekedünk vetekedésekkel,
Ők víg életeteket tréfás nevetséggel
Mulatják, fel kelnek, fekszenek jó kedvvel.

Vágyódásnak lántza nem köti semmihezz,
Nem kap szerentsének forgó kerekéhez
Kintsekért nem indul más föld tengeréhez,
Kelést fekvést szabja Göntzöl' szekeréhez.

Nem terhelik Istent hosszú kérésekkel,
Hogy eztet adja meg, aztat háritsa el,
Mivel elégednek saját kitsinyekkel,
Pörbenn nem szállanak a' Nagyobb Szentekkel.

Folydogál életek nyájason ezeknek,
Koma Sógorával gond nélkül dőzsölnek
El rejtett titkokat ők nem feszegetnek,
A' tudományokból nevetséget űznek.

Holott te izzadván poros *Auctorokat*,
Szu ette táblájú molyos *Doctorokat*
Forgatsz, és görnyedve nagy *Foliántokat*,
Ki húzasz, el bontod , 's bé rakod sorokat.

Majd a' Görögökkel indulsz *Athénásbann*,
Majd a' Deákokkal kerülsz *Latiumbann*,
Viszsa mégy, el merülsz régi írásokbann,
Ülsz a' könyvek között, mint bagoly udúbann.

Láttam én a' minap szobádbann fel jutván,
Arany szájú Jánost előtted találván,
Mi képen levélről levélre forgatván,
Kerestél egy mondást, melylyen ragadtatván

Meg tudni akarod Vallás' külömbségét,
Mind új, mind régiek' főbb eretnekségét,
Simontól Lutherig Róma' ellenségét
Kergeted, hallgatod azoknak mentségét.

Manesnek álmait tudod Ágostonból,
Régibb vetemedést *Tertullianusból*,
Ritust bizonyítod Szent *Basiliusból*,
Vallásunk' Szentségét Vén *Cyprianusból*.

Turnelli, *Bossuet* , *Calmet*, *Bellarminus*,
Forog a' kezeden *Becanus*, *Sylvius*,
Pallavicinivel le Blanc, *Cornelius*,
Nátalis, Szent Gergely, és *Athanasius*.

El menvén ezektől *Assisi* Ferentztzel,
Loyola Ignáttzal, *Ferreri* Vintzével,
Xaverius , *Kempis*, *Diatelevivel*,
Útazol *Asceták'* jeles seregivel.

A' földet el hagyván, mint Ilylyés szekérbenn,
Bé térsz Szent Aszszonyok' gyülekezetébenn,
Részesülsz azoknak elmélkezetekbenn,
Klára' 's Brigyittával meg nyugszol a' kertbenn.

El jössz ismét hozzánk és *Baroniussal*,
Az időnek folytát nézed *Spondanussal*,
A' múlt eseteket képzéd *Gravesonnal*,
A' Paraditsombann öszve jössz Ádámmal.

Ki jöven' utazol ígérlet' földére,
Fel mész szent Városbann Zsidók' innepére,
Ama' nagy dolognak 's tsodáknak helyére,
Nézel szomorúan szent Kereszt' hegyére

Nem nézhetvén tovább Zsidóknak vakságát,
Sem Pogány Papoknak tsúfos áldozatját,
Nézed végre mind a' négy *Evangelistát*,
Kiből az Eretnek támasztja vallását.

Itt meg boszorkodol az Újítok ellen,
Kolb, Fleurit, Pázmánt is kéred, hogy segítsen,
A' Pápáknak szere mi ként, és hogy menjen,
Ki igaz, ki nem az, mi kép' esmértesen.

És mivel *Platina* minap haragított,
Hogy némelyly Pápának rossz festéket adott,
Hogy egyet közülök Kis Aszszonynak mondott,
Tzáfolni akarod ezen hazugságot.

Szaladsz tsalhatatlan *Conciliumokhoz*
Mint anynyi erősen álló oszlopokhoz,
Nicaeától fogva egész *Tridentumhoz*
Mély örvények által érkezel Romához.

Hol Isten' szolgái' szolgája' székénél,
Meg állván szent Egy ház' érdemes fejénél,
Kettős külts hatalmát, kit látsz kezeinél,
Tsodálod, le borúlsz, áldást kérsz térdinél.

Meg tsókolván lábát, küldesz *Genevára*,
Svecia, Dánia', Anglus' határára,
Anathemát, Bullát Pekinre, Mechára,
Confűtz' és Mahomet' tágas országira.

Excommunicálván minden eretneket,
Ezektől nem veszel ki talám engemet,
Hogy játszi *Voltairból* mondok néha verset,
És *Pope* vagy *Racine* ragadja elmémet,

Meg botsáss, ha néha veled nem egyezek,
'S fűrt eszü Frantziák' tévelygésin megyek,
Tudod, én előttem *Poéták* kedvesek,
Kik nagyobb részére furtsák, és szelesek.

Dítsérem azonbann szent fáradságodat,
Magasztalom méltán te terhes munkádat,
Hogy szent halottak közt töltöd napjaidat,
Társalkodván velek mulatod magadat.

Vajha többször hozzád, mint hajdant juthatnék,
Kisded szobátskádbann én bé fordúlhatnék,
Mint Pál *Gamaliel*’ lábánál ülhetnék,
Édes intésedből mit azt tanulhatnék.

De most mit vélsz rólam? mire vetemedtem?
Horátius’ versét egyet meg kedvelltem,
Régen van, hogy rajta kétségem’ vezettem,
De már igazságát magam meg esmértem.

Azt mondja: bolondság nekünk minden dolgunk,
Hosszú reménységre nem kell támaszkodnunk,
Hogy ha vígan élünk, jó bort ki választunk,
Ez a’ jobb állapot, mert hamar el múlunk.

Valóbann úgy vagyon, igaz ezen mondás,
Nékem is, néked is szóll ezen tanítás,
Nem de fáradságos tudomány tanulás,
Valylyon mi hasznat ad ilyly idő mulatás?

Bár maga Apolló koszorút fejedbenn,
Nyomjon, bé ereszszen zárt sekrestyéjébenn,
Mit nyertél gyötrelmes munka’ mélységébenn?
Bizonytalanságnak jutál örvényébenn.

Szabadságod’ vesztvén egész életedet
Szenteled is, soha nem éred végedet,
Kevés, mi embernek tudni engedtetett,
Több, mi elméjétől örökre rejtetett.

Hogy ha természetnek el rejtett okait,
Theológiának petsétlett titkait,
Meg lehetne fogni az Isten’ dolgait,
Érdemlené még is elménknek munkáit.

De im’ Salamon is Böltseknek Királya,
Midőn a’ világot mértékli, vizsgálja,
A’ hét Bölttsel együtt tsak ugyan azt vallja,
Minden bizonytalan, ’s hívságok’ hívsága.

Úgy van, egész eddig menynyei dolgokbann
Tsak vak hit szükséges, a’ világiakbann,
Menynyi rejtett dolog vagyon *Phisicábann*,
Melyly kevés, kit tudunk *Astrologiábann*.

Keveset próbálunk, a’ mit el kell hinnünk,
Tapogatózva kell e’ setétbenn mennünk,
Sokszor mit másokkal régen el hitettünk,
Jobban meg gondolván, már más nyomba léptünk.

Melyly előttünk mozog leg gyengébb bogárka,
Az égbenn repdeső leg kisebb madárka,
Fű, fa, gyökér, virág, az égi karika,
Melyly tsodára való el rejtett partéka!

Oldhatatlan mese ember az embernek,
Sok féle rejteke van e' teremtésnek,
Nem lehet fel jutni meszsze értelemnek,
Határt tett Alkotó halandó elmének.

Azért, Jó Barátom! térítsd meg útatad,
Tudomány' mélyére ne ereszd hajódat,
Más jobbra fordítsad fonynyasztó munkádat,
Térülj vissza hozzánk, tegyd le sok gondodat.

Eleget fáradtál élted' virágábann,
Nyugovás kell immár időnknek folytábann,
Nem jó megy, ki lovát el fojtja futtábann,
Elme is el fárad szüntelen munkábann.

Ám az idő, föld, fa, mezők is nyugosznak,
Ezek télbenn halnak, és mélyen alusznak,
Tavaszkor fel kelvén ismét virágoznak,
Emberi elmének imígyen példáznak.

Aluvás szükséges higyd el, az elmének,
Mulatság is hasznos a' gyarló embernek,
Vagyon pedig ebbenn módja mindeneknek,
Kinek mikép tetszik, abbann részt vehetnek.

Más vadász, más perel, más tsak hivalkodik,
Ez vendégel, amaz tántzol, tzifrákodik,
Én rosz verset írok, más társ hadakozik,
Leg szebb, leg jobb időnk így múlik, változik.

SZÍVBÉLI SÓHAJTÁS A' BÖLTSESEG UTÁNN.

A Böltseség olyly szép, hogy minden kívánja,
De ennek tsak kevés igaz tanítványa,
Mire vetemedhet ember' tudománya?
Mivel hibás leg jobb elme' találmánya.

Belső ösztönéből indul, iparkodik,
Nap, hold, tsillagokon, egen álmélkodik
Föld' színén tekereg, bé is éreszkedik,
Tengerbenn bé mégyen, poklon iszonyodik.

Égi tsattanásnak villámját tsodálja,
Természet' erejét mindenbenn vizsgálja,
Sok ezer dolognak okát nem találja,
Elméjének vagyon ezer akadály.

Világ' állapotján 's rendén vizsgálódik,
Érteti, meg fogni kívánván aggodik,
Tűz', föld', levegő ég', vizen akadozik,
Rejtezett okokkal szüntelen birkodik.

Magábann tér, kisebb világ' épületét,
Az embert, s ennek tsodálatos testét,
Vizsgálja mind külső, mind belső tetemét,
Pertzét, ízít, vérét, de leg inkább lelkét.

Melylyen elmélkedik, meg nem esmérheti,
Homályából senki, ki nem vezetheti,
Magától pediglen épen nem értheti,
Mint vak tapogatva járván bú emészti.

Tsúszó, mászó, járó, repdeső állatok,
Ezek is előtte el zárott lakatok,
Vagynak ilylyen módon mindenütt tsak gántsok,
De ember magának még is leg főbb titok.

Boldog! ki esméri tehetetlenségét,
Határozni tudja büszkés eszeségét,
Látván elméjének ilylyen kisdedséget,
Nagyra nem terjeszti tsonka mesterségét.

Tsalatkozott ember melyly kevésre mehet,
Bizony nem adhatunk világosabb jelet,
Ím jelen dolgokról tsak keveset érthet,
A' múltat nem tudja, a' mi lesz rejtetett.

Hát melyly homály vagyon a' nagy tudománybann,
Istenhezz 's lélekhezz tartozó dolgokbann!
Menynyi különbözés vallás' formájábann,
És a' hozz tartozó külső szolgálatbann!

Indúlj meg *Pekintől*, menj szinte Romáig,
Nagy *Bairtól* eredj, juss egész Prágáig,
Evezsz tengereken *Lisbontól Dantzkáig*,
Lintztől a' Dunán le Sándor' oszlopáig.

Akár melyly nemzetnek nézzük is vallását,
Tapasztalni fogjuk gyakor változását,
Szégyen, mire vitte sok nép gyalázatját,
Ki tsúfosan tette lelki áldozatját.

Vólt olyan vaksága emberi elmének,
A' *crocodylust* is tartották Istennek,
Mi több, foghagymának oltárt emeltenek,
Ilyly gyengeségekkel ám ditsekedhetnek.

Természet' rendének setét homályábann,
Eredvén az ember mély vizsgálásábann,
Sok ezer esztendő't tölte tanulásbann,
Nem sokat ment elől még is munkájábann,

Most is csak azt tudják, mit halandó tudhat,
Hogy fő böltéségre senki fel nem juthat,
Kevés, a' mit ember' elméje meg foghat,
Több az, a' melylyeknek végére nem járhat.

Ha volt is, ki szárnyon feljebb emelkedett,
Többi társainál több *talentomot* vett,
Az is félve véelve csak oda mehetett,
Honnan a' kétsége könnyebben térhetett.

Határozott eszét némelylyik tsigázta,
'S az el rejtett dolgot addiglan vizsgálta,
Míglen kevélységét Isten meg boszszúlta,
'S vakmerőségének jutalmát meg adta.

Aristotelesnek testét örvény lepte,
Mikor dagadását tengernek szemlélte,
Pliniust Aethnának tüze emésztette,
Mikor a' kementze' száját nézegette.

Szerentsés Salamon, kit a' főbb Okosság,
Vezérlett vallani, hogy minden csak hivság,
Boldog véle együtt, kit még a' romlottság,
Nem bír, 's nem emelget a' kevély tanúltság.

Boldog hétszer, mondom, ki tud elégedni
Menyny' ajndékával, 's nem mégy temjényezni
Fel puffadt eszének, vagy tud kéteskedni,
'S el rejtett dolgokra nem mér ereszkedni.

Kevély a' tudomány, az embert ragadja,
Ki poharából itt, azt meg tántorítja,
Mi tanulásunknak légyen tehát módja,
Kinek kinek, illik, légyen arra gondja.

Tsak annyit hörpentsünk édes poharából,
Kitől jobbak leszünk, s' éltünk nem rosszabból
Nem áll az okosság *disputatióból*,
Mást kell meg tanulni *Philosophiából*.

Isten úgy akarta, hogy ember dolgozna,
Tselekedne inkább, mint sem gondolkozna,
Menynyei dolgokat se igen vizsgálna,
Földi lévén földi tudományt tanulna.

Nem tudományt ada tzélul az embernek,
Ada más jobb véget köteletségének,
Mint határa vagy romlandó éltének,
Úgy bizonyos tzélja vagy elméjének.

Elég nagy tudomány, ha jól tudunk élni,
Ha a' jó erköltsbenn tudunk elől menni,
Hibás vétkeinket meg tudjuk esmérni,
Másoknak is vétkét meg tudjuk feddeni.

Arra halandónak szükség iparkodni,
Mikép' rossz vágyódást lehessen fojtani,
Harag irigységet hogy kell hárítani,
A' szép egyességet mint kell meg tartani.

Jöjj el, fő Böltsesség! esmértesd magadat,
Taníts, hogy esmérjem én mennem magamat.
Te néked áldozni innen túl munkámat,
Vesd le fátyolodat, vond le homályomat.

Epicur', Seneca', Plátó' tudománya,
Wolff, Argens', Malebranche', Newton' találmánya
Nem segít, mert hibás ezek takarmánya,
Te légy, fő Bölteség! én elmém' kormányja.

A' MULANDÓSÁGRÓL.

Bátsi! kedves Bátsi! melyly kitsiny partéka
Az élet, nem de nem a' tsak virágotska,
Ki ma nyilik, fénylik, szépetske, szagoska,
Holnap el hervadván lesz száraz kórótska.

Mint a' sebes patak, napjaink úgy folynak,
Gyönyrűségek repülnek, és fogynak,
A' következők még homálybann vagynak,
Jelen valók pedig sebesen el múlnak.

A' mi vólt, kevesebb a' rövid álomnál,
Így vagyon végezve örökké valónál,
Változásbann lenne minden halandóknál,
Igaz jót keresnénk nem a' mulandóknál.

Nézd, ember, hívságos elméd' kitsinységét,
Nagy gondolatidnk esmérđ semmiségét,
Fel tett szándékidnak töredékenységét,
Vizsgáld világi jók' tsalfa fényességét.

Tí, kik a' tündöklő aranynak áldoztok,
Rakásbann vert kintset olyly híven imádtok,
A' gyűjtött keresményt kinek takarjátok?
A' múltó birtokot majd kire hagyjátok?

Kinek kiszítetek, vitézek, lántzokat?
Talám szándékoztok kötözni rabokat?
Rajta! tsak fenjetez tört, nyilat, kardokat,
Rontsatok népeket, dúljátok várakat.

Valylyon gazdaság kints el megy e veletek?
Valylyon hosszas lesz e híretez, nevetek?
A' békeség meg lesz, múlik ditsőségez,
Meg haltok, el múltok, tí is, mint egyebek.

Bár tsak ember két száz esztendőt érhetne,
Még is kevélységnek áldozni lehetne,
Nyomorúságiból jobban vergődhetne,
Szorongatásitól inkább menekedne.

Most pedig gazdaság, titulus, tisztelet,
Ditsőség, fényesség, nagy hír, név, tekintet,
Melylyekkel az ember környül vétettetett,
Tsak füst, múló árnyék, melyly hamar enyészhet.

Vajha meg esmérnénk tompa vakságunkat,
Elő ítéletből álló hívságunkat,
Le vetnénk valóbann szorító igánkat,
Nem törné olyly szörnyen meg görnyedt nyakunkat.

És vak szerentsének költsönözött javát,
Jobban meg vizsgálván állhatatlanságát,
Nem olyly drágán vennénk múló ajándékát,
Vágyódásinknak is meg vetnénk határát.

Ugyan is e' világ minden ditsősége,
A' mi nagy, jó, illő, vagy vagyon szépsége,
Kíbenn halandónak áll gyönyörűsége,
Nem egyéb, hívságnak töredékenysége,

Minden azt kiáltja, nints itt állandóság,
Hirtelen el múlik minden hatalmasság,
Világot illeti az állhatatlanság
Egekbenn lakozik a' kívánt boldogság.

Oda tehát, Bátsi! oda emelkedjünk,
Onnan Páris' Róma' füstére nézhetünk,
Meg látjuk, melyly kitsiny a' mi kerek földünk,
Melyly kisdéd állatok, a' kik rajta élünk.

**NAGY URAKHOZZ,
A' GYÖNYÖRŰSÉGEK'
VÁLTOZÁSOKRÓL.
1759.**

Nagy Urak! rabjai 'a' jó szerentsének,
Kik' akaratjára mozdúlnak mindenek,
Tí, kik törvényt adtok sok ezer népeknek,
'S olylykor határt teszte Fejedelmeteknek.

O Nagyok! látom én, melyly terhes nagyságtok,
Melyly epezítő gonddal folyik boldogságtok,
Melyly tetézett bajjal megyen uraságtok,
Szerentse' ölébenn sintsen nyugovástok.

Jertek le kis korig magas palotákból,
Hágjatok le büszke márvány tornáczokból,
Unalom származott a' sok víg lakásból,
Tsömör következett hosszú vatsorákból.

Már tsendes éjtszaka nem ad édes álmot,
Noha a' szerentse kintsből rakott halmot,
Meg vetette ugyan bársonyból az ágyot,
De meg tagadta a' tsendes nyugodalmot.

A' tornyos kastélyok, kikből nézegettek,
Tűkörös paloták, kikbenn kényeskedtek,
Nem nyújt tsendességet látom, tsak henyéltek,
Íríg szerentsének menyinykövitől féltek.

Minden napi pompát, tudom, meg úntátok,
Annak terhe alatt már el fáradtatok,
Nem tetszik s keserű sokszori tzifrátok,
Illik, az életet más kép fordítsátok.

Szükség a' változás tudjátok mindenbenn,
Sokszor pihent hívság magános szegletbenn,
Víg szabadságot is nem szép épületbenn
Kell keresni, vagyon többször a' mezőbenn.

Gyakran arany ezüst gyémánt nézésétől
A' szem kámpúl, elme retteg ditsőségtől,
Úgy meg unatkozunk szinte a' bőségtől,
Valamint tsömörlünk sovány szegénységtől.

Honnan van, hogy akkor elme' vídámsága,
Kit földi javaknak el nyomott rabsága,
Meg nem tér, 's nem múlik vett szomorúsága,
'S más maszlagtól ered annak orvossága.

A' gyönyörűségnek ez a' természete,
Hogy ha minden napi, nintsen édessége,
Változással jó az, ha vagyon mértéke,
Mert más kép keserű fájdalmas is vége.

Boldog! ki úgy lakik festett palotábann,
Hogy onnan jó kedvvel tér halász kunynyóbann,
Olyly víg, olyly jó kedvű gulyás' karámjábann,
Mint volna Tsászárnak kintses tárházábann.

Boldog! szája' ízét ki anynyira bírta,
Hogy fogát, kit száz tál étek el vásíta,
S gyomrát, kit édesség nagyon meg lágyíta,
Tarhó, vagy máléval ismét gyógyíthatta.

Vajki jó! életet néha változtatni,
Hasznos is nagy füstből néha szabadulni,
Mit mondok? szükséges magunkbann fordulni,
Távúl nagy tsörgéstől magunkat vizsgálni.

A' ki maga magát kívánja meg látni,
Emberi hibáit jobbra változtatni,
Annak a' sereget távúlabb kell hagyni,
Így lehet vétkeket magáról le rázni.

Történetből nem lesz senki; tsak félbenn jó,
Bajjal vezettetik a dülöngő hajó,
Melyly minden kis széltől ingadoz, és hajló,
Főkép ha kormányos vagy félénk, vagy gyarló.

Tekélletességet belső ütközettel,
A' fő böltteséget mély elmélkedéssel
Érjük el, de sülylyed hajó révészekkel,
Kit vágyódás ragad egyenlő szelekkel.

Nem hibáz jutalma pedig a' munkának,
Hasznos a' fáradság saját gazdájának,
Nyugodalmat szerez ő önnön magának,
Véget vet elméje' háborodásának.

Valamint egészség kedvesebb azoknál,
Kik már hónapokat töltöttek Orvosnál,
Így gyönyörűségek édesebb olylyaknál,
Kik meg fordúltak már tsendes gulyibáknál.

Ide tehát hozzám, boldogok serege!
Mind két nemnek jöjjön ifia 's örege,
Kiket környűl fogott szerentse' fellege,
S unalmasnak látszik jók' egyenlősége.

Íme tavasz el jött, a' mező zöldellik,
A' fa bimbójából ékesen virágzik,
Föld ékességibenn majdan fel öltözik,
Kis költséggel boldog lehet, kinek tetszik.

Mit használ, hogy hoszszú reménységtől függünk?
Annak bizonytalan jó voltától tsüggünk?
A' jövődöt Isten el rejté mi tölünk,
Elég, ha sorsunkkal ma, mint lehet, élünk.

A' jövőt hagyjuk r'á', úgy is bizonytalan,
Nem lészen ő rólunk soha is gondatlan,
Bátor a' szerentse lészen állhatatlan,
'S tölünk vissza kéri javait váratlan.

Mind jó, mind gonosz sors illik az emberhezz,
Egy aránt van jussa mindennek ezekhezz,
Ma hozzám, de hónap jut ismét Péterhezz,
Útazik szüntelen gyarló földiekhezz.

Ha hozzám érkezik, nem üzöm magamtól,
De ha szárnyát veri 's készül hajlékomtól,
Eresztem, nem tsüggök adakozásától,
Jobb sorsot veszek ki saját iszákomból.

Nem is reménykedem, hogy ismét vegyen fel,
Lassan takaródzom jó szegénységemmel,
Bé fedem fejemet ép emberségemmel,
Örömem vegyítve nintsen félelemmel.

HORÁTZ' X. ÉNEKE A' II. KÖNYVBŐL.

Licine! hajódat ne ereszd a' mélyre,
Közel se vezessed a' partnak szélére,
Ott a' széltől hamar el ragadtathatol,
Itt a' kő szikláktól öszve zúzathatol.

Az arany középbenn vagyon a' boldogság,
Jobban élünk ebbenn, gondos a' méltóság,
A' szalmás al házbann találsz nyugodalmat,
De fényes udvarbann lelsz csak aggodalmat.

Magas tölgyeket vér felhőkben rejteztél tűz,
Ment attól' alaton völgyben terepély fűz,
Nagyra emelkedett fenyőt tör forgó szél,
De attól hajlangó gyenge nád szál nem fél.

A' jó 's gonosz sorsra jól el készült ember
Meg nem ijed, bátor habozzon a' tenger.
Nem puffad a' jóbann, de bízik gonoszbann,
Tudván, hogy sokáig nem marad egy nyombann.

Mert egy Isten adja a' nyarat, 's a' telet,
Szomorú dér után el jő a' ki kelet.
Szoros szerentsédbenn mutass bátor szívet,
Változó ügyedben el ne ejtsd kedvedet.

És vígyázz, ha igen jól folynak dolgaid,
'S szerentse' szelével telnek vitorláid:
Szedd öszve, ne engedd sebesen ragadni,
Könnyebb gyengén úszó hajót kormányozni.

HÍVSÁGOK' MEG VETÉSÉRŐL.

Házamat nem ékesíti
Arany, 's márvány nem keríti
Tornáztát oszlop rendre:
Falát nem *Raphael* írta,
Nyugszom még is kedvemre.

Nem korona, nem egy ország,
Nem kettő, sem egész világ
Adhat annak eleget:
Kit vagyódás el ragadott,
A' kívánság meg bódított,
Mind nagyobbbat emleget.

Oh melyly biztosan nyughatom!
Elmémet mint vídámítom,
'S mért búsítnám szívemet?
Jó az Isten, el nem veszhethet,
Ő táplálja a' verebet,
Ő vezérli életemet.

Fúrj át hegyet, tölts völgyeket,
Szoríts össze mély vizeket,
Tíz országnak hatalmát
Vegyed meg: szerezz nagy tér földet,
Pazarolj el sok ezreket,
Mutasd magad nagyságát.

Állíts össze táborokat,
Rabolj, dúlj fel országokat,
De vég napodra nézzél.
Mert nagyságod tsak mulandó,
Úr, mint szegény, tsak halandó,
'S erről meg emlékezzél:

Hogy más helyre kell költöznünk,
Más kints az, kit kell keresnünk,
És itt minden tsak hívság.
Más vezére nints lelkünknek,
Isten tzélja az embernek,
Ő az igaz boldogság.

VILÁGI TEKÍNTETEK' MEG VETÉSÉRŐL.

Oh kedves pusztaság!
Tsendes magánosság,
Oh melyly igen szeretlek!
Király irigyelne;
Nagy Úr is kedvelne;
De ők tőled rettegnek.
Ártatlan mulatság,
Egyenlő boldogság
Benned van, más mit kérjek?

Udvari *Ministert*,
Tettetésbenn mestert,
Akár hogyan nézzek bár:
Tagja nints kötözve,
Még is le van tűzve,
Olylyan mint bé zárt madár.
Várja mosolygását,
Hol száll, hol mász, mint bogár.

Sok boszszúságot fűz,
Tsúf hízelkedést űz,
Forog illetlenségben:
Ugat Király' ebe,
Morog ő is vele,
Hogy maradjon kedvében:
Ez, a' mi éleszti,
'S már fél, hogy el veszti,
El hervad reménységben.

Némelyly éltét adja,
Jószágát el hagyja,
Tsak két rőf pantlikáért:
Nem tetszik szabadság,
Inkább fényes rabság;
Kit el adott egy kultsért,
Egy varrott tsillagért,
Arany báránycáért,
Gondolja, hogy jól tserélt.

Nints tzifrább fényesség,
Mint fő hadi tisztség,
De ezt nagy áron veszik:
Szárason, tengeren,
Hegyen, völgyen, téren,
Ezt lehegve keresik:
Hideget, meleget,
Szenvednek eleget,
Gyakran meg is kergetik.

Tsontját ólom törte,
Testét el gyötörte,
Ditsőséget keresvén:
Lobbant álgyú' tüze,
Kénköves tsúf búze
Útját meg nem térítvén:
A' fehér mentéért,
Hármas paszamányért,
Haláltól sem rettegven.

Szem fény vesztő jelek,
Hívságok mind ezek,
Anynyira mit gerjedel?
Sem egy, sem a' másik,
Bátor igen fénylik,
Ilyly munkát nem érdemel.
Nints itt a' valóság,
Az igaz boldogság,
Jobb útból ne tévedj el.

Sok nyomorúságot,
Nyughatatlanságot,
El fordíthatsz magadtól:
Ha ditsőség' szelét,
Nagyoknak kegyelmét
Nem vadászod bolondúl,
Magaddal mulatni,
Világtól el futni
Tanúlj, élhetsz boldogúl.

**EGY IFJÚHOZZ,
KI A' VÁROSI LAKÁST
FALUSINÁL INKÁBB SZERETI.
1762.**

Hová futsz, Jantsika! falusi lakástól?
Ne szaladj ártatlan tsendes mulatságtól,
Úgy mond, barom lettem a' magánosságtól,
Városba szaladok ez unatkozástól.

Hogy kell elevenen magamat temetni,
Ifiabb időmet barlangbann töltetni,
Nékem alkottatott világgal kell élni,
Halálos én nékem csak magammal lenni.

Szeretem a' várast, van ott gyönyörűség,
Ott innep, bál, játék, ott gyakor vendégség,
Ott választot társak, válogatott szépség,
Remetének való a' ditsért tsendesség.

Jól van, Jantsi! jól van. Mulathatd magadat,
Városbann ugrathatd bízvást paripádat,
Ott való szépekkal töltheted napodat,
De vígyázz, mulatság ne hozzon bánatot.

Ma nagy Úrnál eszel huszan négy személylyel,
Minden féle rendből választott népekkal,
Bé érsz, ajtót nyitnak, szíves köszöntéssel
Fogadnak, szorítanak, ölelnek többekkel.

Tsak nem meg fűlsz, Gazda úgy szorít magához,
Vezet nagy sebesen pimpós Aszszonyához,
Meg lehet, le ültet közel a' *Soffához*
Vagy küld tsorbán lévő egyik asztalához.

Még az ebéd fel jő, játszanak vendégek,
Itt hárman, itt négyen meresztik a' szemek',
Vigyázásbann vagynak, mindnyájan tsendesek,
Ez szunynyad, más izzad, kik figyelmetesek,

Ez dobog lábával, hogy veres hét szemet,
Más kapta, s' tehetett kevés ütésekét,
Kiért bé kell rakni harmintz hat *fischeket*,
Sohajtozva kíván fekete *eseket*.

Amott látsz nagy Urat, íme búbann merült,
Hogy ím' a'Tök Király, kit várt, máshozz került,
Haragjábann tsak nem a' székről is le dült,
Vaj ki szánom! szegény hogy ilyly nagyon sérült.

Tovább kerek asztal látszik a' szegletbenn,
Ennek a' Fő Papja maga ül középbenn,
Szerentse' fiai állanak környékbenn,
Vagynak mind fejen ként tsendes figyelembenn.

Két nagy halmot rakott arany *monétából*,
Souverain, *Quadrupl*, Körmötzi *ligából*,
Szabad választás van engedve kártyából,
Kire menyinyit tetszik tenni az aranyból.

Nagy két gyémánt ragyog Fő Papnak újábann,
Kártya keverése illik a' markábann,
Meg pirúl, egyszer 's mind tűz jó artzájábann,
Mereszti szemeit nagy vigyázásábann.

Hánja jobbra balra módósan kártyáját'
Várja, szerentsének ki hozza adóját,
Öszve húzza szemét, rántzolja homlokát,
Mert sok füles kártya lepte bé tábláját.

Gorombául büfög darabolt szavakat,
Mint ha pirongatná a' környűl állókat,
Függőbenn így tarja a' sok udvarlókat,
A' rövid ígéssel sorson tesz tsodákat.

Most ez, most amaz nyer, majd üres a' bankó,
Száz duplát el kapott ama' tzifra fitzkó,
De bezzeg két százat rak helyébbenn Jankó,
Még ma a' Zsidokhozz megy a' bársony kankó.

Tíz újával viszi szerentse' kormányát,
E' Fő Pap, 's kedvére mutatja hatalmát,
Emennek el vévén minden gazdagságát,
Másra hárította pénzes boldogságát.

Ez szegény, mivel nyert, tapsol örömebenn,
Jószág' vételére fut részegségébenn,
Más zálogját adja veszteség' fejébenn,
Káromkodik, morog, dül, fül nagy mérgébenn.

Ím' kilentz' az óra, asztalhoz kell menni,
A' víg vatsoránál időtt kell meg nyerni,
Pazarló játéknak véget kell már vetni,
A' veszteségről is el kell felejtkezni.

Lássuk, harmintz szolga mértéklett lépéssel,
Nagy Úrtól szabatott színű eledellel,
Jó kiki terhelve ezüst medentzékkal,
Egy várast tartani lehetne ezekkel.

Konyha mester sorbann kevélyen bé rakja,
Ezen *Armádának* ő a' *Commendója*,
A' fedett tálakat büszkén ki takarja:
Nevét, ízét, bűzét ő egyedül tudja.

Ez főtt, ez sült, ez tört, ez pedig vad állat,
Ez kevert, ez töltött, ennél nints jobb falat,
Ez húst, ez ád tésztát, ez pedig nyújt halat,
'S több mást, mi itt, 's terem idegen ég alatt.

Ezt finom Párisból e' napokbann hozták,
Kár, hogy kitsint szagos, az idők okozták,
Vagy pedig hibásan a' Postán bé rakták,
Neve ugyan tsúfos, de jónak mondották.

Konyha mester, kinek ura mosolygással
Hírül teszi, hogy van tábla jó *gustussal*,
Elől jó nagy hosszú papíros *listával*,
Idegen étkeknek *litániájával*,

Ki tsúfos gőze van enynyi sok félének,
Melyly idegen bűze enynyi tsemegének,
Ám lássuk, mi módja lesz a' le ülésnek,
Mivel már ideje van telepedésnek.

Az abrontos szoknyák sok helyt bé foglalnak,
Iparkodj székedhezz máskép ki szorítanak,
Térded' öszve húzzad, szenvedd, ha borítanak
Tsendesen ülj, máskép, higyd el, meg pirítanak.

Száz tányér jár körül, megyen kézről kézre,
Szomszéd nem figyelmez szomszéd beszédére,
Mi dolog érkezett e' páros személyre?
Úgy néznek egymásra, mint néz eb az ebre.

Ah tudom mi lelte e' két jó szomszédot,
Nem régibenn köztök egy kis per támadott,
Ez ronta meg köztök az atyafiságot,
Fel mondták egymásnak a' vólt barátságot.

De egyéb sereg is, bolond e, vagy néma?
Mért van hallgatásbann a' társaság' nagyja?
Hiszem, egybenn gyültek nyájas mulatságra,
Hová maradt tehát víg beszéd és tréfa?

A' Gazda vigyázó jó kedvét matatni,
Kezdi a' Vendéget étellel untatni,
Valami semmiből tréfát indítani
Akarna, Vendégek nem mernek katzagni.

Egy száraz emberke ül asztal' végébenn,
Ettől félnek sokan, méreg van nyelvébenn,
Ez gántsot találni tud minden beszéd'benn,
E' miatt a' többi szót rejt csak szívé'benn.

Száz tál megyen körül: Kis asszony' kezére
Jut, de tsak keveset vesz kése' hegyére,
Vólna ez is, az is, szájának ízére,
Mi haszna, nem juthat gyomrának mélyére.

Féli őszve srófolt gyenge kis derekát,
El romlik látszatja, ha vesz jó falatkát,
Azért az ételtől tartóztatja magát,
Inkább koplal, mint sem rontsa vékonyságát.

Mellette meg fészkel piros menyetskétske,
Elég fris, elég gyors, igen is nyelveske,
A' leves ételre nints etyepetyéje,
Mert fél, ajakának le megy a' festékje,

Más végen ül egy Gróf, mint farkas, úgy eszik,
Tányér alatt lévő liszta szerint iszik,
A' kóstolót néki mindenből meg viszik,
Már ki is gombolja dolmányát, úgy tetszik.

Ez hív Apostola a' pompás Gazdának,
Ő húzza ki tsápját font *butelliának*,
Ez a dítsérője ritkább jobb tálaknak,
Ő a' kóstolója szikrázó italnak.

Julia azonbann meg tér mély gondjából,
Nagyot sohajt, úgy mond, mi lesz a' világból!
Egész nap mi esik! mi lesz várasunkból!
Rövid beszéd ered *Kalendáriomból*.

Meg akad, nem felel senki kérdésére,
Más végen háromlik a' szó sok félére,
Fényes kesztyű, vagy búb, vagy újabb tzipőre,
Párisi, Turíni, Bruxelli tsipkére.

Itt ketten meg szöllják, mert nints itt, Boriskát,
Szépségét, termetét, le írják ép vállát,
Őszve vetik mással, dítsírik Tereszkát,
Előbb teszik ennek tántzát és járását.

Bé jó a' szó 's megyen jeles *Actorokra*,
Onnan *Bál* házakra, és *Comédiákra*,
Végre *Operára* osztán *Muzsikára*
Terül kis tsátság *Virtuosusokra*.

Ez jó, ez rossz *Actor*, ez ugrik mint ketske,
Ez nehéz, ez könnyű, ez repül mint fetske,
Kézzől kézre megyen azonbann szívetske,
'S minden féle állat, kibenn van versetske.

A' szunynyadó felet ezek fel ébresztik,
Az Aszszonyi Rendtől félve olvastatik,
Rikojtozva kézből kézbenn nyomattatik,
Sokszor, igaz mondás ha van, titkoltatik.

Ebből is ki fogytak. Papot elől hoznak,
Ministert, Katonát, egy aránt meg szóltnak,
Vatsorának végén majd mind ásitóznak,
Egy új köszönettel az italhozz fognak.

Beszélni akarnak, de nyelvek meg akad,
Nem megy szó szabadon, meg hal, és meg szakad,
Mivel erőszakos, nem szép, nem is szabad,
Barátság kell oda, hol tréfa nem szalad.

Fészkelődnek immár, meg unták az ülést,
Mulatságnál inkább óhajtják a' fekvést,
De ím' *Chloris* csak most kezdé az éneklést,
Ha dítserik, el nem hagyja a' fetsegést.

Thyrsis feljebb annál szavát fel emeli,
Bús szeretőjének verseit énekli,
Szemét most az égre, most földre le veti,
Sohajt, fohászkodik, magát úgy tetszeti.

Egy bolond fel kiált, meg ditséri szavát
Esküszik, hogy szépen ejtette *trilláját*,
Thyrsis meg nem szünne dúdolni nótáját,
Éjfélíg, de Gazda szedeti tábláját.

Fel kelnek, meg tsendül muzsika azonbann,
Jártatni ki visznek a' tzi fra Dámákbann,
Alá 's fel sétálván a' nagy Palotábann
Tánczot indítanak sok féle formábann.

Frantzia *menuett* első mindeneknél,
Nemes úri táncz ez minden nemzeteknél,
Ezt járják, kedves ez Szűzek Öszvegyeknél,
Leg inkább szép lábú, szép kezű Szépeknél.

Azt el hagyán kezdenek futosó *Angliát*,
Jobb kedvek duzzadván *Steyert* és *Furlanát*
E' kettőbenn immár nem néznek regulát,
Lehet Tánczosának szorítani derekát.

Nagyon meg hevültek; Lengyelre fordítják,
Kerékbenn forognak, némák, midőn járnak,
Végre unakozván ezt is abbann hagyják,
Le ülnek, egymásnak titkait suttogják.

Ezek, édes Jantsim! Ti gyönyörűségtek,
Ezekre, 's ilyyekre vágy a' ti kedvetek,
Nem tudom, mi tsodás ebbenn száj ízetek,
'S hogy lehet ti néktek ebbenn édességtek.

Ím' virrad, el megyen ki ki szállására,
Le hányja köntösét, le dül az ágyára,
El fáradt, keresztet sem vethet magára,
Fel kel talán más nap tizen két órára.

Vagyon több dolog is e *Historiához*
Tartozó, el hagyom, nem fér most pennámhoz,
Máskor fogok ezen jeles *rubrikához*,
Mikor tántzról jutok *Comédiás* házhoz.

Nem tetszik én nékem az ilylyen mulatság,
Melylybenn idő vesztés vagyon és romlottság,
Olyly hely tetszik nékem, hol igaz barátság,
Vagyon, és nem színes tziázott társaság.

Ti lármás, balgatag, bódult mulatságtok,
Éjjeli rendetlen tsúfos topzódástok,
Ál ortzával fedett vétkes korhelyságtok
Nékem nem kell, veszsen a' tí szép szokástok.

Mit használ az nékem, az időt ha veszttem,
Ha rövid éltetemet hibákban keverem.
Nyughatatlansággal órámat rendelem,
És a' mit gondolok, mondani nem merem.

Két jó Baráttal jobb én mulatságom,
Kik előtt örömből a' tréfát katzagom,
Nem félek azokkal, mérges nyelv szóllásom'
Magyarázza balra, 's el vigye mondásom'.

A' játszó beszédet, kit szeretet ejtett,
Nem tekerik nálunk, köztünk temettetett,
Ember szóllás nints itt, az félre téttetett,
A' vétkes, a' káros megszese kergettetett.

E' két jó Baráttal mulatván tsendesen,
Ezer állapotról beszéllek édesen,
Ugrál gondolatunk sok féle képzésen,
Tudományokról is beszélünk élesen.

Hibáknak játéka balgatag paraszt nép!
Kinek írigységet okoz az úri kép,
Nem tudod, szegényke, miből áll ezen pép,
Ha tudod, meg nem fog nyilván e' gonosz lép.

Hijábann írigyled ezeknek nagyságát,
Nézd közelebb, 's jobban vizsgáld valóságát,
Nem látd titkon forralt sok ezer agságát,
Akkor esméred meg boldogtalanságát.

Mikor én az eget merem búsítani,
Buzgó könyörgésem' menyinybenn botsátani,
Így szoktam röviden szívből sohajtani,
Tsak lassan magambann susogva mondani:

O Szerentsel! ne adj nékem sok jószágot,
Fojtsd a' kevélységre hajló kívánságot,
Szánj meg, közép sorsbann tsendes boldogságot
Adj, 's két jó Baráttal szíves társaságot.

GENERÁLIS BELEZNAINAK.

Miklós! hivatalbann kenyeres Pajtásom,
Kötött vérség által én kedves Rokonom,
Hajlandóság szerint pipás kártyás Társom,
Életnek módjábann egyező Barátom!

Jer velem, menjünk ki együtt a' pusztára,
A' szőke Dunának homokos partjára,
Bé térhetünk onnan kedves lakásodra,
'S ha tetszik, fel mászunk Űrből halomra.

Ím' a' tavasz el jött, kikiríts virágzik,
Szántók nótájokat vígan fityerészik,
Patsírták magasról a' napot köszöntik,
Darvak is el hagyott tántzokat már kezdik.

Leg kedvesebb része ez az esztendőnek,
Alkotó rendelte ezt gyönyörködésnek,
Boldogtalan, a' ki édességét ennek
Nem érzi, 's nem tudja hasznát ki keletnek.

Hagyjuk el várasnak lármás zűrzavarját,
Nagy Uraknak tágas fényes palotáját,
Ezeknek epesztő gondos mulatságát,
Tsátsogó Dámáknak henye társaságát.

A'sokaság között, higyd el, gyönyörűség
Nints, nékem, neked is tetszik a' tsendesség,
Páros társaságban vagy az édesség,
Ott van gyönyörűség, hol van az egyesség.

Nem pénzen kell venni elme' vidámságát,
Nem áron, nem kintsen szívnek vigaságát,
Az öröm ingyen jó, 's annak társaságát,
Szereti ki tudja betsúltni jóságát.

Tudod úgy is, ötet nem pompás házaknál,
Nem a' méltóságtól fel puffadt nagyoknál,
Kell keresni, bé tér, és mulat viskóknál,
Hol kapus nints, strázsa nem áll az ajtónál.

Nagyoknak a' piros hajnal fel nem virrad,
Öröm nap keletkor reájok nem árad,
A' hold járásábann hasztalanúl fárad,
Harmatnak gyémántja nálok nélkül szárad.

Tsengő patakoknak sullogó folyása,
Álmatlan rigónak fűtyülő szóllása,
A' fülemülének zengő tsátsogása
Nékiek nem tetszik, sem kutak' forrása.

Az árnyékos völgyek nékik nem nevetnek,
Zöld halmokbann fákbann nem is gyönyörködnek,
Virágos réteken le nem telepednek,
Ilylyes mulatságot semmire betsülnek.

Menjünk tehát, Jantsit vígyük el magunkkal,
Ő is kedvesebben mulat barátokkal,
Kik nem birakoznak mély hivatalokkal,
Hol érdemet mérnek nagy titulusokkal.

Te, ő, én, mi hárman ha együtt lehetünk,
Szölldödnék tövébenn le telepedhetünk,
Vastag szakátsodnak főstéből ehetünk,
Béts, London, Párisnak dolgán nevethetünk.

Kedves vólt Böltseknél hajdant magánosság,
Hová nem férhetett kevélyes gyanúság,
Mit lestek, kerestek, vólt arany szabadság,
Ebből állott nálok az igaz boldogság.

Ez vólt a' szülője sok jeles munkának,
Ez oka kezdete hasznos gondolatnak,
Ez vólt Tanítója ama' Tudósoknak,
Kik törvényt regulát adtak a' világnak.

És így, ha valaki magát jobbítani,
Akarta, ki kellet nékie útazni,
Zörgő várasokból ki kellett maradni,
Ki másnak magának akara használni.

Látván durvaságát *Seneca Nérónak*,
Hibáit hívságít Róma' városának,
Büszkeséget gyáva komor polgároknak,
Hanyatlását hadi papi nagyainak,

Öszvérét nyergelte ment *Nomentanumbann*,
Flaccus ki ballagott kies *Tarentumbann*,
Cicero bujdosott *Tusculánumjábann*
Nagy Lelkek nyugodtak paraszt majorokbann.

Édesebb volt nálok a' kiseded vatsora,
Melylyet a' kertészné maga tett asztalra,
Nem vágytak háromszor újított táblákra,
'S üveg darabokból épített tornyokra.

Ugyan is tekintsd meg az ó' 's új világot,
Élőknél nagy betsbenn lévő 's volt hívságot,
Birtokot, életnek modját uraságot,
Nem találsz örömet, inkább tsak agságot.

A' nagy urasághozz nagy teher köttetett,
Bú, gond méltósággal öszve szövettetett,
Fáradtságban nagy tiszt belé merítettett,
Szomorú epesztő sorsbann kevertetett.

Menynyi küszködése van Fejedelmeknek,
Menynyi ezer baja koronás fejeknek,
Jobb dolga van, el higyd, te vintzellérednek,
Mint sok tsillagoktól fényes Hertzegeknek.

Nagy Úr kedvetlenül kél fel az ágyából,
Köszöntők' serege omlik pitvarából,
Sok olylyan jó hozzá, kit útál gyomrából,
Ki nem törülheti ebédlő *listából*.

Innét van, hogy többet sorsával küszködni
Látsz, egész éltébenn akar menekedni,
De nehéz már fel vett útjától el térni,
Vagy veszt, vagy nyér, felsőbb poltzra akar férni.

Közép szerentsébenn vagyon a' boldogság,
Főkép ha kötve van e'hezz a' szabadság,
Felette valóbann nintsen állandóság,
Nem függni senkitől, tsak ez a' királyság.

Horátzius mondja, higyük el szavait,
Ő is meg esmérte világ' játékait,
Úgy tartja, ki nem fél, ki semmit nem áhít,
Ilyly élet egyedül, más nem is boldogít.

Nézd Gábort, mint megyen mély gondolatjában,
Tsüggött fejjel lépvén tévelyeg városbann,
Kihezz akart menni, nem tudja, ajtóbann
Meg ütötte fejét, úgy tért az útjábann.

Mivel nagy jószágot akarna szerezni,
Búsul, minő móddal lehessen meg nyerni,
Minenő fortélylyal régi vért ki verni,
Sok füstös papírost hasztalanná tenni.

Ha keresmény igaz, szép annak birtoka,
Főkép ha nints benne szegénynek az átka,
Mert el vész fortélylyal meg ejtett partéka,
Állandó ellenbenn jól szerzett falatka.

Nevesd azért bízvást szomszéd' javaslatát,
Ki Szent György nap tájbann kezdvén kompolását,
Soha el nem végzi határok' hányását,
Üres tarisznyával ki úzi sok társát.

Ha szabadságban él sz tsendesen házadnál,
Számot nem tartozol adni a' bírónál,
Pered nints a' két Nagy Királyi Táblánál,
Boldogabb vagy Miklós Perui Királynál.

Határos az öröm, igaz, a' bánattal,
De nem avatkozik pörbenn ő azokkal,
Kik józanon tudnak élni ő magokkal,
És nem birakoznak mulandó javakkal.

Józsefet se kövesd, ki ül hintájában,
Harmintz hat vendéget húz mindjárt nyomában,
Pompás vatsoránál mulat majorjában,
Éjtszakáját végzi kártya forgatásban.

Mért ment ki? kérdezed. Virágok' szemeit
Látni? ébreszteni vendégek' szíveit?
Nem! de üresíteni azok' erszéneit
Kívánta, 's el nyerni új *Souverényeit*.

Mint valaha Bolond Istok Debretzenben
Bé tekintett, ki ment Ferentz a' kertében,
Unalom el fogta, mert kerítésében
Királyt nem láthatott, bé jött nagy septében.

Ez sem nekünk való, maradjon magának,
Áldozzon, mint tetszik, kevély bálványának,
Máskálva bókoljon Király' szolgájának,
Temjényezzen térden Tsászár' udvarának.

Nem úr, el higyd, nem tud a' világgal élni,
Néki árnyéktól is kell gyakorta félni,
Minek arról többet te néked beszélni?
Elég, nem fogunk mi ezekkel tserélni.

Együgyű barátság nálunk uralkodik,
Hamis szív, tsalárdság, házunktól távozik,
Szeretet' kötele szentül meg tartatik,
A' hímes, a' tzifra, Nagyokra hagyatik.

Távul az írigység: nem Antal' jószágát,
Nem Ferentz' kutsmáját, vagy Lajos' tárházát,
Nem Gyurka' felségét sem Károly' hatalmát
Kívánjuk, nem András' függő pántlikáját.

Sorsunkkal békések; azon egyezhetünk,
Ha tetszik Istennek, így foljon életünk,
Közép szerentsének javát adja nekünk,
Nagyobbat tzifrabbat hárítsa el tőlünk.

Ezt hűnyorgó szemmel az írigy nézheti,
El ragadott boldog még sem nevetheti,
A' büszke tekintet tsúfnak nem teheti,
Kitsiny Gazdájokat boldogúl rejtheti.

Oh, Miklós! tovább is maradj, Jó Barátom!
Meg egyez te veled minden gondolatom,
Veled a' zöld gyepen kedvemre nyughatom,
Én is a' várástól örömet távozom.

Légy boldog tovább is szép 's jó Aszszonykádnál,
Pereid múltjának Királyi Táblánál,
Tzifra tehenidet számláld a' tanyánál,
Főzetess jó tarhót gulyás taligánál.

Tsinosítsd kertekkel a' sovány homokat,
Ültesd bé szőlővel a' kopasz halmokat,
Nevelj erdőt, tölts bé halakkal tavakat,
Nevesd velem együtt a' büszke urakat,

Szánts, vess, ültess, kapálj, forgasd a' baltádat
Drága Vénuskáddal dúdold a' nótádat,
Szeresd, meg ne vessed régi Barátodat,
Mutasd még tovább is hozzám jó voltodat.

QUADRILIANAK EREDETE.

Egykor az *Unalom* ki jött az udvarból,
Kávé házbann tére a' derék útszából,
Nagy teher papírost le vetvén hátáról,
Ásítózva kérde újságot Gazdától.

Apolló ott vala, Tudomány' Istene,
A' kis *Cupidó* is, mind kettő rejtezve,
Apollónak mivel vólt igen jó kedve,
Mond, éljen vígaság! *Unalom* felele.

Jó napot *Apolló*! Tudomány' Vezére!
Hogy 's mért jöttél ide korhelyok' helyére?
Nints itt személyednek semmi tisztelete,
Én szoktam itt ülni, ez *Unalom*' helye.

Cupidó elő jön, mond az *Unalomnak*,
Jó napot kívánok *Excellentiádnak*,
Mivel itt sok mások játszani szoktanak,
'Játszunk *szem bé kötést*, ha tetszik Nagysádnak.

Bátor! mond *Unalom*, szemeit bé kötik,
Háznak közepére vén fejét vezetik,
Nem foghat meg senkit, szélylyel kapdoskodik'
Katzaj 's köhentéssel sok felé tsalatik.

A' hol susogást hall, oda fut sebesen,
De már el ugrottak, van a' hely üresen,
Tapogatva jár, kél, figyelmez tsendesen,
Iparkodik szegény, hogy menekedhessen.

Néha neki indul, fejét falbann üti,
A' széket, az asztalt lábával el dönti,
Kezeit is néha a' gyertyábann süti,
Végre a' keszkenyőt boszszúbann le köti.

Látja, mind el hagyták, tsak magával játszik,
A' két Istenségre nagyon meg haragszik,
Boszszúlni a' dolgot tüstént igyekezik,
Esküszik, hogy addig meg sem is nyugoszik.

Úgy mond várj, Apolló, te kevély Istenség,
Meg rontom fiaid', semmi lesz a' szentség,
Olyly módot találok, kedves lesz a' restség,
El múlik Tudomány, el vesz a' Böltseség.

El rontom oltárod', üres lesz Oskolád,
Henyélő népekkel meg telik palotád,
Innentúl erőtlen lészen a' zabolád,
Játékkal tsúfoltál', játék lesz kalodád.

Várj te is, Tsintalan! adok neked dolgot,
Szerelmes párokra úgy sem viselsz gondot,
Öszve bontom majdan neked is hálódót,
Szívekbenn bár keress ez utánn állandót.

Noha r'ád, Kis Fatytyú! haragszom kevesbet,
De mind azon által el töröm tegzedet,
Bé gyűjtöm házamhozz sok szerelmesedet,
Nyilad nem sebesít ezentúl szíveket.

Le ül, s nagy mérgét foralja magábann,
Gondolkozik, sokat képez, tesz formábann,
Egybenn veti, tetszik, nem is boszszujábann,
Végre ilyly találmányt költ feje' lágyábann.

Kap veres, fekete színű festékeket,
Sok apró táblára ír minden féléket,
Egy, kettő, három, négy, öt, hat, heteseket,
Nyóltz, kilentz, tíz, Aszszonyt, Királyt, 's Gyermekeket.

Minden féle színből négyet egyenlőket
Tsinál, ád az utánn nekik új neveket,
Veressel írja meg *Carót* és *Coeureket*,
Feketével pedig *Treffeket*, *Piqueket*.

Szabja új játéknak egész reguláját,
Meg szerzi ülésnek osztásnak a' módját,
Spadill, *Manill*, *Basta*, fő Bíró Kártyáját,
Ki rakja nevetve három *Matadórját*.

Frantziául mondja játékát *Quadrillnak*
'S annak a' titkait először *Dámának*,
Másodszor egy Papnak, utóbb Katonának
Adja, hogy hirdessék az egész világnak.

Első Társaságban tsodálkozva nézték,
Tsak hamar hogy jeles Ifiak meg érték,
Sebességgel egész Párisban hirdették,
Bétsbenn, Velentzékenn, Romában bé vitték.

Melyly hamar el terjedt az áldott mesterség,
Le írni, mondani, azt tartom, nem szükség,
Nints a' földön ország nintsen olyly szent község,
A' hol nem játszaná Úr, Pap, és Nemesség.

Unalomnak bé tölt így profétálása,
Phoebusnak hasztalan immár tanítása,
Hibás *Cupidónak* tzel irányozása,
Kártya tetszik, kártya, ki nem hiszi, lássa.

Keveset ér ember, ha nem tud játszani,
Kártyát, és a' kotzkát módosan hajtani,
Társaságban ki tud illendően osztani,
E'hezz minden rendből ki ki fog hajlani.

Sőt ha a' játéknak ezer reguláját,
Meg tanulta, 's tudja annak *maximáját*,
Bízást keresheti Hertzeg' palotáját,
Előtte ki nyitják két szárnyú ajtaját.

Ezzel betsületet magának szerezhet,
Ember tengereken is által evezhet,
Minden Társaságban biztosan bé mehet,
Király 's Nagy Urakkal, mint pajtás, úgy lehet.

Balgatag mesterség el fogta világot,
Tsak azért gyűjtanak sok helyen világot,
Noha visznek ezért sok drága zálogot,
Nyakról is le oldnak gyémántos tzolongot.

**SALAMON' EGYIK
VERSÉRE GONDOLAT.
1762.**

Barátom! honnan van, hogy ember sorsával
Nem elégszik? hartzol sok kívánságával?
Nem egyez, táborban van önnön magával?
Fárasztja elméjét változtatásával?

Nyisd meg szemeidet nézd körül magadat,
Járj meg városokat, kerülj meg falukat,
Trónustól ekéig vizsgálj halandókat,
Mindenütt világon lehetsz bolondokat.

Mi nagyobb, bolondot, ki talpig aranyos,
Kinek a' hintaja, hámja is bársonyos,
De olyly bolond is van, ki tsak katzagányos,
Ilyly társ elég vagyon, nem lehetsz magányos.

Nem tsak Márvány házbann lakik ilylyen madár,
Vagyon gulyibákbann sok száz ilylyen bogár,
Egy tésztából vagynak Pap, Katona, Polgár,
Mufti, Bék, és Aga, sőt maga is a' Tzár.

Tegnap hat deres ló húzta szekeredet,
De mivel nem *Martin* festé kerekedet,
Nem tetszik, nem töltik már ezek kedvedet,
Keresel, vásárolsz ennél is szebbeket.

Az Aranyos Kultsot alig az övedre
Köték, Nagy Tsillagot vartak a' melylyedre,
Kettős Paszamány jött' a' fehér mentédre
Nem tetszik, mást vártál még szádnak ízére.

Zómántzos kis kereszt nagy széles pantlikán,
Függ ama' Vitéznek hajlangó derekán,
Nem tetszik, kapna még egy *Commandérián*,
Ki ezer aranyat hozna három szerdán.

Nagy kamós páltza jött Apátúr' kezébenn,
Kövérébb Püspökség tűnt immár szemébenn,
Excellentz Úrnak is nevezik levélbenn,
De még parantsolni akarna megyébenn.

Az Úrfi ezüstről eszi az ebédet,
De igen meg unta ezt a' régiséget,
Nem kell, már *Mejsenből* hozat tserepeket,
Addig, míg *Chinából* szerezhetsz szebbeket.

Ilylyen 's több e' féle balgatag kívánság,
Hányja embereket nagy állhatatlanság,
Nem tsak Nemeseknél van ezen bódúltság,
Az Oltár körül is forog ilyly romlottság.

És Korona, *Mitra*, *Perútól* Rómáig,
Kalpag, kalap, tsákó, *Gangestól* Tiszáig
A' bársony palástól le egész gubáig,
Tenger, és a' száraz, vég föld' határáig.

Hibás kívánsággal meg tölté világot,
Minden ember mohón nyeli e' maszlagot,
Győzi a' bolondság így az okosságot,
Hogy ki kí betsüli a' múltó hívságot.

EGY IFJÚ ÚRNAK, KI HADI
ÉLETRE ADTA MAGÁT.
1756.

Dulce bellum inexpertis.

Betsület' útjára téged' is vágyódás
El ragadt, nem tetszik már itthonn maradás,
Nagy munkával készül, tudd meg, ez útozás,
Azért szükség leszen néked a' vigyázás.

Nagyokra vágyódás ösztön nemes vérnek
Ez által sok nehéz dolgok végbe mennek
Szükséges majd minden rendű embereknek,
Akarom hogy látom benned nyomát ennek.

Tágas az út, mondod, melyly visz ditsőségre,
Leg nemesebb, leg szebb, melyly megy vitézségre,
Borostyánok jönnek ez által fejünkre,
Bátor minden karbann nints Nagy Sándor' vére.

Jól vagyon próbáld meg, té is meg isméred,
A' midőn ki osztják meg érdemlett béred',
Úgy lehet, jutalmad' jajgatással kéred',
És a' mit kerestél, soha el nem éred.

Nézd meg szomszédunkot, ki jár a' házunkbann,
Három száz holnapot tölte a' táborbann,
Meg tért nagy sebekbenn már öreg korábann,
Mankón sétál jámbor az üres szobábann.

Tsontját ólom törte, immár nem szolgálhat,
Sem bátyán, sem mezőn strázsát nem sétálhat,
Ellenségivel is már szembenn nem szállhat,
Házi vakartsra jött, profontot nem rághat.

Ötet is reménység vitte a' táborbann,
Gondolta, idővel tettetik jobb *rangbann*,
Elöl járó lehetett őtt vagy hat *Svadronban*
Vagy *Commendérozó* különös *Corpusbann*.

Meg aggott a' jámbor, tsak sokat beszélni
Tud, 's kementze mellett tseléddel perelni.
Feleségét a' sok kenéssel terhelni
Nem szűnik, akarná sokszor el tserélni.

Nézd Gróf' Fejedelmek' nagy roppant táborát,
Vizsgáld együl egyig kitsinyét és nagyját,
El higyd, sok köz ember haladja Hadnagyját,
Több Hadnagy előzi *Commendérozóját*.

Hány köz ember vagyon harmadik *glédábann*,
Kinek sándor' vére peseg a' karjábann,
Legiót vihetne *Caesar'* táborábann,
'S tsak szerentsét hordoz szőrös iszákjábann.

Köz nép közt jár, kinek vezetni kellene',
Szőr zsinór dolmányán kit kereszt illetne,
Sok Vezért két fontos prófont elégítne,
Ha Mars érdemeket öszve nem keverne,

De ez életbenn is szerentse változó,
Érdemetlenekhez többször adakozó,
Gróf! vígyázz, nints amott Fő *Commendérozó*,
Ha késel meg nyeri a' fegyver hordozó.

De még is, ha szíved hibáz 's egészséged,
Gyengyéb gyomrod , 's meszsze nem szolgál nézésed,
Hagyd el ez életet; *Venust* követheted,
Ne vesd gyalázatra veszélyre életed'.

**A' TSENDESSÉG' ÉS JÓ
NYUGODALOM' DÍTSÉRETE.
1761.**

Nem teszek én oltárt a' hívalkodásnak,
Nem is temjényezek henye lustaságnak,
Nintsen betse nálam munkátalanságnak,
Ásító, gondatlan, kába álmoságnak.

Ezek el merítik embert a' gonoszbann,
Országot népet is visznek romlottságbann,
Fegyver nem tesz anynyi roszt egy hazábann,
Mint hol a' nép hever, 's nyugszik puhaságbann.

De a' nyugodalmat, kit szül jó tsendesség,
Kit nem tsábít, nem ront el fajúlt ditsőség,
Mivel tőle árad minden gyönyörűség,
Ditsérem, kedvellem, mert ez az édesség.

Ez téssen zabolát a' fegyverkezésnek,
Ez veti határát harag 's írigységnek,
'S mivel ellensége lármás ditsőségnek,
Szereti gyümölsét a' szép békeségnek.

Az olajfa ágat betsüli ez nagyra,
Nintsen is vágyása *laurus* koszorúra,'
Kit vérrel festettek s tettek olyly homlokra,
Melyly sokat juttatott kínos árvaságra.

Neked tehát, neked, menyinynek ajándéka,
E' rövid életnek igaz boldogsága,
Tsendesség! 's elmének kívánt nyugalma,
Temjényt 's áldozatot teszek oltárodra.

Nehéz ugyan téged' világbann találni,
Még nehezebb soká magunknál tartani,
Soktól, mit betsülünk, meg kell előbb válni,
Még hozzád juthatunk, 's tudunk veled hálni.

Te a' boszszú állást, és az írigységet,
Gyűlölöd, utálod a' rút kevelységet,
Te nyújtasz embernek illő segítséget,
Melylyel meg győzhesse el áradt vétséget.

Mikor a' kívánság indít a' tiltottra,
És sebesen megyen ember a' gonoszra,
Te vagy, ki olylyankor szaladsz oltalmunkra,
Ki viszel veszélyből, 's teszel jobb rév partra.

Általad igaz jó homályból ki feslik,
Á' hamisnak színe előnkben tettetik,
Igaz mérték szerint minden fel adatik,
Matska tőled zsákbann pénzen nem osztatik.

Játszat a' kívánság' állhatatlansága,
Vagy fel fuvalkodott szívnek álnoksága,
Akár mint ragadjon világ' bolondsága,
Te általad tér meg elménk' boldogsága.

Ragaszkodom tehát oltárod' szarvához,
Mint boldogabb élet' édes oszlopához,
Nem bízván szerentse' forgandóságához,
Téged', o Tsendesség! szorítlak magamhoz.

És lábadhoz tévén a' szomoróságot,
Bánkodást, gyötrelmet, fonynyasztó agságot,
Íme veled kötök örök barátságot,
Hárítsd el házamtól a' nyomorúságot.

Ne engedd, hogy kérjek sokat szerentsétől,
'S függjek bizonytalan rejtett jövődötől,
Köldüljak apródék javakat menyinyektől,
Vigy ki a' hívságot leső nagy seregtől.

És már végre hajló rövid életemet,
Úgy rendeld, Tsendesség! érjem jó végemet,
Mi lesz, mi nem, azon ne törjem fejemet,
Függőbenn ne tartsam vett reménységemet.

TÖRTÉNETBŐL TALÁLT ÍRÁS.
1759.

Egykor vadászatbann nagy hegyre jutottam,
Történetből egy szép forrásra találtam,
Hogy fáradt testemet nyugtatni kívántam,
Íme nagy kő sziklán ilyly írást olvastam.

Szerentsel tégedet Király, Pap, Katona,
Méltóságos Grófné, Szakátsné, Komorna,
A' Kalpag, a' Tsákó, a' Mitra, 's Korona,
Áhít, kíván, keres, ölelni akarna.

Hol vagy? hol mulatozsz? hol vagyon lakásod?
Melyly hely az országod? melyly a' te várasod?
Hol széked? hatalmad? hol vagyon oltárod?
Melyly népen nemzeten van uralkodásod?

Én is, mint sok mások, már régen kereslek,
Hasztalan fáradván többekkel kergetlek:
Hegyen, völgyen, téren utánad sietek,
Meg fogni akarlak, még is nem érhetlek.

Te híred világban anynyira terjedett,
Hogy ki nem esmér is, utánad eredett,
Fő Rend felségedről sok szépet hirdetett,
Engem' is szavával immár el hitetett.

Köz nép is, ki félbenn ítél a' dologról,
'S gorombául beszéll néha hatalmadról,
Minden egyéb Szentet le vetett oltárról,
Téged' fel magasztalt jó tévő bálványúl.

Ím' meg kerestelek, házi tsendességben,
Reád nem akadván tábori életben:
Vizsgálgatálak tovább több világi rendben,
Papi hivatalbann, 's udvári tisztekbenn.

Bé mentem Királyok' titkos rejtekében,
Kettős kulttsal nyíló Pap' sekrestyéjében,
Néma Szeretsennek vas kerítésében,
Meg vetett tsuhás nép' földből gyúrt fészkebben.

Mindenütt sok panaszt hallottam ellened,
Kevés vólt, józanon ki szólna felőled,
Azt mondják, keveset tart te kedvességed,
Igen vándorló vagy, 's nagy a' kevélységed.

Ha így van, verj gyöngyből aranyból nagy halmot,
Terjeszsz, kire tetszik Fő Vezér hatalmot,
Nékem ne adj, ne hozz, ne oszsz más jutalmot,
Jó Társsal víg kedvet engedj, 's nyugodalmot.

**A' SZERENTSÉNEK
VALÓSÁGOS KÉPE.
1760.**

Sebes szárnyon repdez szerentse világban,
Mint szellő, sokáig nem marad álltában,
Gömbölyű, mint lapta, iramló futtában,
Sűrög, forog, pereg görbe járásában.

A' ki hozzá kapdoz, aztat el kerüli,
A' Királyt le veri, koldúst fel emeli,
A' házasságokat, szülést, ő rendeli,
A' tsuhát palástért sokszor el tseréli.

Ő tapodja sárban az erős népeket,
Kastélyban ő szállít rongyos szegényeket,
Gazdától ő szedi a' meg gyűlt értéket,
Adakozásában tart hibás mértéket.

Ő vezet a' hartzra, ő ad diadalmat,
Másnak, és nem annak, ki várta, jutalmat,
Bízsa kisdéd népre sokszor a' hatalmat,
Igazság ellen is ő rendel oltalmat.

A' mit ma pompásan hívei építenek,
Azt hónap meg gyújtja, sebesen el égnek,
Virágzó városak kő halommá lesznek,
A' fényes paloták hamuban süllyednek.

Dús gazdag népeket kevély királyával
Vesztetget, el bontja roppant országával,
Azt, ki bírt az előtt száz ezer *drachmával*,
Nevetvén botsátja üres tarisznyával.

Minden dolgainkban így garázdálkodik,
Száz esztendő munkánk egy órában bomlik,
Ha ajándékával ma házunk meg telik,
Holnap nem várt vendég belőte töltözik.

Ő nyitja tolvajnak a' zárt kilintseket,
Bóltokat, ládákat, hol nyernek kintseket,
De tsak ugyan ő hány fogó keletzéket,
Melylyből örök jajra tanulnak letzkéket.

E'hezz jár halandó áldomást koldúlni,
Néki szokott egész világ meg hódúlni,
Gazdag nagyobb kinttsel akar boldogúlni,
A' szegény jobb sorsért szokott rá tódúlni.

Változó malasztját ember meg esméri,
Jobb remény fejében még is tsak kíséri,
Ki ragadományát, ki sajátját kéri,
Kevés, ki vég tzeljét jó móddal el éri.

Tsúfos játékot űz földi seregekből,
Ditsőséget áraszt el vetett férgekől,
Világ bíró népet tsinál korhelyekből,
Lustát, alá valót, rabot a' Szentekből.

Szegletből húz túnyát, részegest, Tsászárnak,
Kortsmábann dőzsölőt választ ő Királynak,
Kolbászért *Infulát* adat a' Káplánnak,
Lántzot, vasat, halált hív Tanáts adónak.

Emberét olyly karbann ritkán helyhezteti,
Hogy tisztéből jöjjön igaz betsületi,
Sganarelit Doctornak tréfából tétteti,
Cromwelt Pintzésségből *trónusra* vezeti.

Azért oltáránál nagy tsoport leskődik,
Kegyelmeket várván imígy gondolkodik,
El jó boldog óra, meg lesz, el érkezik,
Mikor akkor r'ám is valami férkezik.

E' világ' bálványát nehéz fel keresni,
Mert ha ki nyomozza, el szokott rejtezni,
Hasonlatosságban így lehet képezni,
Noha szebb színekkel szokták ezt festeni.

Vólt idő, két kúltsot vérbenn kevert kézben
Adott, állandóság nintsen törvényébenn,
Veres kalap is vált olyly Papnak fejébenn,
Ki *Credót* nem tudott kezdeni Misébenn.

Prépostnak jó vólna, ki vezet *Armádát*,
Caesároknak mása tol talán taligát,
Justiniánusnak hánya az irását,
Ki magyarázhatná Szent János' látását.

Pántzélját le húzza a' jeles Vitéznek,
Barát kámsát készít, tsuklyát ad Vezérnek,
Sisakot teszen fel a' gyáva henyének,
Laurust a' bolondok' fő vezetőjének.

Buszma gondolatot egy aszszony' fejébenn
Ád, és fél világot bé kever veszélybenn,
Népeket öttöztet ölő fegyverébenn,
És pénzért vágatat ember húst székébenn.

Nyomorúlt rab, hazug, balgatag, tsábító,
Szakáts, vagy kerítő, meg herélt kúlts tartó,
Ágyas, szoba leány, Renegot, vagy Zsidó,
Szerentse' dolgábann vólt elő mozdító.

Látam én már ötet nagy méltóságábann,
Sok ezer leskődő vólt az udvarábann,
Ugy is láttam, mikor arany *tronusábann*,
Últ, 's muló javait osztotta vaktábann.

Láttam én, kik hozzá naponként járúlnak,
Újabb kegyelmeket magoknak kólldúlnak,
Kitsiny jutalomért kik tőle sotúlnak,
Melyly nagy kint szenvednek, mire nem bódúlnak.

Kívánság lelkeket szüntelen furdalja,
Nagyobb tisztre betsre előbb taszigálja,
Arra való, nem e, aztat nem vizsgálja,
El érje, mit keres, tsak az végső tzélja.

A' nagyra vágyó szív nem tud elégedni,
Több jobb kegyelmeket akar tőle venni,
Társat, vagy előzőt nem kíván szenvedni,
Fél, retteg útjábann maga akar menni.

Reszkető lépését reménység botjával
Támogatja, de ő nem gondol kínjával,
Többször jól laktatja jónak árnyékával,
Bánik véle, mint a' kontz vivő kutyával.

Siket *Politicult* gyötör a' félelem,
Retteg, hogy már társnak ne jusson kegyelem,
Meg hűlt nála fele baráti szerelem,
Két óra dolgábann hoszszú késedelem.

Takarja másoktól koholt *projectumát*,
Jövendőről kétes, titkolja unalmát,
Sűrű gond bádjasztja és benne oltalmát,
Keresvén, szaggatja belső nyugodalmát.

Igy szegény halandó te néked áldozik,
Maga nagy kárával néked temjényezik,
Nem tudja, keblébenn hogy vérség rejtezik,
Ki a' jó erköltsnek színével fedődzik.

A' Bölts észre vévén dólog' valóságát,
Kerüli szívének nyughatatlanságát,
El veti magától elmének rabságát,
Kérni nem akarja tőled szabadságát.

És arany pohárból rá köszönt mérgedet,
Bársony alatt rejtett nehéz bilintsedet,
Nem veszi, meg veti kínált kintseidet,
Raboknak, gyáváknak tartja híveidet.

Látván, hogy falkásan utánna rohannak
Emberek, szemedre, kezedre vígyáznak,
Ő nem hisz, képedet mert írják szárnyasnak,
És e jelből ítél téged' kóborlónak.

De azért, ha hozzá bé találsz fordúlni,
Nem fog a' Bölts téged magától húrolni,
Ha más kára nélkül fog boldogíttatni,
Kitsinynyel elégszik fogod tapasztalni.

**NAGYSÁG' ÉS SZERETET'
EGYBENN VETÉSE.
1760.**

Bolond kevés Polgárokon
uralkodó felsőség,
Ah Szerentse! nem engedem,
tied légyen elsőség
Betsültre vigyázás kell
nagy rabság a' büszkeség;
Hírért, névért, a' nagyságért,
izzad fárad erősség.

Philiskémet elejébenn
 teszem minden kintsednek,
 Szeretetét feljebb viszem
 minden ígéretednek,
 Te iramló kedvességed
 maradjon híveidnek,
 Kik nem érzik édességét
 langadozó szíveknek.

Reménységben el hervadni,
várni a' bizonytalant,
Nem illendő nemes szívhez,
tészen ez boldogtalant,
Te érdemet öszve keversz,
boldogítsz háládatlant,
Philis' szíve nem szerethet,
nem betsül állhatatlant.

Néked azért, és tsak néked,
Philis adom szívemet,
 Tsak egyedül szépségednek
 szentelem életemet,
 A' Királyok írigykedve
 nézzék ditsőségemet,
 A' Királynék írigy szemmel
 lássák ditsőségedet.

Szeretsz engem', én tégedet,
ez az igaz boldogság,
Minek nékem, téged' bírván,
egyéb kints és gazdaság,
Égig menni, tündökleni,
világban tsak bolondság,
Hívvel bírni, nála lenni,
ez az igaz királyság.

A' szerelmes gelitzétske
magát titkon mulatván,
Ágak között madaraknak

királyát meg sajdítván,
 Láttá mint ment a' táborbann
 madarakkal hartzolván,
 Azt le vervén, ezt kergetvén,
 erejét fitogatván.
 Ezt előzi sebességgel,
 ezt győzi erejével,
 Hartzol, kapdos, viaskodik,
 sokat meg rúg körmével,
 Vad lúd, kátsa, bűvár, sártsa
 szaladnak seregekkel,
 Varjú, szarka, holló, tsóka
 ott hagyják félelemmel.
 Maga, marad sas keselyű,
 fel megyen a' fellegbenn,
 Kevélységgel emelkedik
 majd harmadik egekben,
 Sem udvara, sem jó társa
 nem jöhet elejében,
 Komor kedvvel ereszkedik
 egy halom' tetejében,
 Mond gerlitze: nem írigylem,
 jó sas! te nagyságodat,
 Tartsd magadnak rettegető
 büszke méltóságodat,
 Mutasd bátor, kinek tetszik,
 fel puffedt hatalmadat,
 Erőszakos ditsőséggel
 esmértessed sorsodat:
 Mikor én a' száraz galylyon
 éneklek keservesen,
 Tűrjt, tűrjt mondok, hallja társam,
 oda repül tsendesen,
 'S azon vagyon, vigasságra
 engem fel ébreszthessen,
 Együtt járjon, együtt légyen,
 mindég velem lehesen.
 Én is mondom, Királyoknak,
 maradjon a' ditsőség,
 Nékem nem kell, hatalommal
 meg hódított erősség,
 Próbált hívnek szeretete:
 ez a' kívánt édesség,
 Azzal együtt élni halni,
 mindennél jobb nyereség.

SZERELEM ÉS SZERENTSE' KÜSZKÖDÉSE.

Szerelem Szerentse pörbenn egyelednek
Sokáig egy máshoz azon vetekednek,
Ki vólna főbb oka azon kedvességnek,
Melyly örömét végzi a' földi embernek.

Szerentse magának adván elsőséget,
Szerelem ellenbenn ezen felsőséget
Nem engedvén, tésznek ilylyen egyességet,
Próba válaszsza el ezen ditsőséget'.

Birónak azonbann *Cleont* el választják,
Kire javaikat egy aránt hársák,
Minden boldogsággal *Cleont* bé borítják,
Szívének egyenes ítéletét várják.

Valami az elmét szokta édesgetni,
Valamit áhítva szokott ember kérni,
Földi boldogságot mi szokott végezni,
Cleon ' személyére kezde gyülekezni.

Kitsiny idő alatt nagyra emeltetvén,'
Híre méltósága meszszeré terjedvén,
Kints, jószág, gazdaság sokra nevedvén,
Sebes szárnyán jöve neki hizelkedvén.

Tündöklő márvánnyal símúlt épületek,
Nagy földre terjedő sok szegletű kertek,
Egyenes járásra ki vágott ligetek,
Halászó, vadászó, vad rekesztő helyek.

Mindenek modoson el vagynak rendelve,
Urának kedvére úgy vagynak készítve,
Minden nap lehessen hely, hol teljen kedve,
És a' gyönyörűség meg legyen keverve.

Háza, kibenn lakik, hasonló egy várhozz,
Szobája pediglen egyenlő *trónushozz*,
Új szépség toldatik majd minden nap a' hozz,
Szebb változás, festék, kárpitos falakhozz.

Nem vólt új találmány idegen országbann,
Mesterséges eszköz, bár költ is *Chinábann*
Repült, jött, meg készült *Cleonnak* házábann,
Falak bé borúltak ezüstbenn aranybann.

Valamit a' tenger' 's föld' gyümöltse adott,
És a' mit ezekből száj íz választhatott,
Erdő a' mit nevel, víz mit táplálhatott,
Hosszú táblájára halmozva rakatott.

Pintzéje szoros vólt, bősége hordoknak
Olyly nagy vólt, olyly száma az édes itálnak,
Kit más földön szürtek, mert tartatik jobbnak,
Mihezz az emberek költséggel juthatnak.

Musika, tántz, játék a' napot végezte,
Más nap olyly munkára ismét fel költötte.
Gyönyörúségeit olyly móddal rendelte,
Hogy azt bal történet búbann nem keverte.

A' mit kívánt, meg lett egy szem pillantásra,
Ha szép vólt az ebéd, szebb lett a' vatsora,
Bátor meg ürült ma bólt, pintze, kamara,
Holnap két anynyi jött, több is, a' konyhára.

Most egy magva veszett jószág reá szállott,
Most bányá, most hajó nyereséget hozott,
Egy ifiú minap nagy penzbenn kotzkázott,
Kis áron kezébbenn szép földet alkudott.

Hogy ha kezébbenn vett kártyát vagy is kotzkát,
Ez is tele rakta aranynyal a' markát,
Ha kereskedésbenn tette mi sommáját,
Bőséget erszénnyel adta osoráját.

Minden nap új öröm *Cleonra* terjedvén,
Sok jóknak ölébbenn üle gyönyörködven,
Kit szerentse látván örült mesterségén,
Hogy ily jól mutatta erejét személyén.

Nem is kételkedett, övé lesz elsőség,
Cleon ' ítélete szerint a' felsőség,
Mert ember' szívébbenn nints nagyobb édesség,
Mint hoszszú szerentse, nagy ez a' részegség.

Mikor a' szerentse van ilyly ditsőségben,
Szerelem ül vala kertnek szegletében,
Fel kél, egy ártatlan szépséget szemében
Tüntet dús *Cleonnak*, 's tüzet vet szívében.

Hódító tűz jön ki *Philisnek* szeméből,
Nem menekdhetik *Cleon* vett sebétől,
Enyhülést keresvén kéri szerelemtől,
Adná e' szépséget nékie jegyesül.

Térmetzet tsak ritkán formált ilyly szépséget,
Egyre nem pazarolt enynyi ékességet,
Mert ha ad is egynek kintset egészséget,
Vagy rút lesz, vagy visel szíven kevélységet.

Cytherea maga meg vallja *Philisbenn*,
Mindön adományát adta nagy mértékben,
Nem tudna találni senki hibát ebbenn,
Még *Helena* sem vólt, ilyly szép szigetében.

Ártatlan nem tudván, mi szerelem' lángja
Mivel gyenge szívnek ez leg első dolga,
Philis tsodálkozik, mi légyen az oka,
Hogy *Cleont* meg látván múlik gondossága.

Tündöklő szemébenn a' szemérem villog,
Tiszta tűz szívébenn már *Cleonért* lobog,
Cleon is érette nem sokáig zokog,
Egyes akarattal meg készül a' dolog.

Szem, szív, nyelv, akarat, immár öszve férnek,
Cleon szerentséjét adja szép *Philisnek*,
Mi történt? im' nintsen már betse kintsének,
Múlik ditsősége a' nagy szerentsének.

Tehát a' szerentse írigy ösztönéből,
Cleont meg fosztani kívánja mindenből,
Probára ki teszi, mit tsinál *Philisből*,
Ha élni kell, úgy mond, parányi értékből.

Meg fosztom tékozlott sok adományomtól,
Üres tarisznyával üzöm kastélyától,
El hagyom, így talám választom társától,
Mert szerelem is fél a' köldús táskától.

Úgy lett, meg fordulnak a' dolgok azonbann,
Arany, ezüst, értzek el fogynak bányákban,
Kints hozó hajója merült a' Rajnában,
Dög esik *Cleonnak* minden marhájában.

Itt ékes kastélya tűztől emésztetik,
Ott az ellenségtől háza prédáltatik,
Mit tolvaj el nem vitt, perrel el vettetik,
Minden féle képen *Cleon* fogyattatik.

A' melyly nagy somma pénzt költsön barátjának
Adott, kéri; de az panaszt bírójának
Tészen, és írását mutatván *Cleonnak*,
Hamis levél által teszi adósának.

Igy lett, meg kellett fizetni jószágból,
Ki üzetik jámbor *Cleon* a' házából,
A' ki kételkedik, ítélje azokból,
Hogy még a' ravaszság nem múlt ki világból.

Válamint hirtelen méne gazdagságra,
Olyly hirtelen juta *Cleon* koldússágra,
Kedves pár téttetvén ilylyen nagy próbára,
Szerelem köztök volt szerentse trutzára.

Vig kedv, melyly követi a' jó szegénységet,
Ada kedves párnak jobbra reménységet,
Meg nem változtatá azon édességet,
Melyly tartja szívekbenn a' szép egyességet.

Közös értelemmel, szorgalmatossággal,
Hartzoltak, mint lehet, a' nyomorúsággal,
Tengették élteket gondos fáradtsággal,
Sorsokat enyhíték édes nyájassággal.

Látván hát szerentse ilyly állandóságát,
Cleonnak, ígéri, meg jobbítja sorsát,
Philistől válljon el, változtassa dolgát,
Viszsa hozza duplán kintsit gazdagságát.

Mond *Cleon*, Szerentse! ne vess új próbára,
Vigyd el kintseidet, rakd büszkék' hátára,
Igaz szeretetnek van nálam nagy ára,
Ha bátor jutok is koldús taligára.

Ez a' természete a' nemes szíveknek,
Tiszta szeretetből ha egybenn köttetnek,
Örömmel egymásért halált is szenvednek,
Kintset, királyságot, országot meg vetnek.

RÉGI, ÉS ÚJABB SZERELEM.

1760.

Hol vagytok Szentei a' régi világnak,
Istápi Vezéri igaz Szeretőknek,
Szemérem, betsület, hívség, kik szíveknek
Végeztétek vala örömét, 's embernek?

Hajdant gyönyörűség színnel nem festetett,
Mátka mátkájával együvé mehetetett,
Tiszta lángot egy szív másnak jelenthetett,
Fogott szívvel senki nem ditsekedhetett.

Szabadság' vezérlett ártatlan szerelmet,
Nem tett az atyáknak leg kisebb félelmet,
Gyanúság még nem vólt, nem tsinált gyötrelmet,
Egy ember, nem többet, tsak egyet kedvellet.

Nem vólt még *Kis Mester Patriarchák* között,
Kettős értelmű szó senkit nem kötözött,
Szerelem sok féle színbenn nem öltözött,
Ingerlett valakit, nem soká ütközött.

Szem, száj, nyelv, nem tudta még a' mesterséget,
Hogy kell méz helyébenn keverni a' mérget,
Kerítők nem érték még az ördögséget,
Mint lehet el adni bújának szentséget.

Tsátés ház' padlásán, szép híves forrásnál,
Tölgy fa' árnyékábann, gödölyék' nyájánál,
Szerelem fel gerjedt tiszta szív' lángjánál,
'S boldogabb volt pásztor maga Királyánál.

Akkor kis *Cupido* kurta kankótskábann,
Le jöve mulatni paraszt gulyibákban,
Mind tegzét, mind nyilát veté a' szuszkóban,
Szívet nem kötözött, mint most, béklójában.

Nem vólt még ditsőség szívet hódítani,
Mesterség sem vala Szépeket meg tsalni;
Még szokásbann nem ment azzal ditsekedni,
Hány Szépet tud ez 's az horgára ejteni.

Philisnek szerelme ha lántzolt valakit,
Égett ő érette, 's tsókolta bilintsit,
Távúl lévő Társnak küldé sohajtásit,
Nem hánta szemére bús fohászkodásit.

Új sajt, hamubann sült lapos pogátsátska,
Fűből kötött gyűrű, tzifrázott bototska,
Zöld ág, egy bokréta, veres galandotska,
Vólt szerelmeseknél szép ajándékotska.

'S több ereje vala akkor Szerelemnek,
Nagyobb édessége vólt páros örömnék,
Ok nélkül áldozott égő szív a' szívnek,
Ártatlanság adott érdemet, mindennet.

Egy szóval, szeretett, kiki meg szeretett,
Párjában hívséget, mást nem is keresett,
Kintsért, tekintetért, őszve nem köttetett,
Személy a' személylyel, sors sorssal egyezett.

Nappali kéz munka ha mezőbenn vitte,
Szerelmest, setétbenn tanyára vezette,
Ott igaz kedvéből Tzitzáját ölelte,
Édes nyúgódalom örömét végezte.

A' sok tsatsogásnak semmi betse nem vólt,
Mesterséges beszéd régieknél meg hólt,
Nem kérdék, rejtekbenn Szép szépnek miről szóllt,
Mert egész társaság jó s ártatlan vólt.

Most, hogy a' világnak módja meg változott,
Ország, váras, falu, ember gazdagodott,
Az igaz együgyű szerelem hasonlott,
Helyébenn bolyongó szeretet származott.

Tisztesség 's haszónnak dühös kívánása,
Lett tzélja Szépeknek, erre van vágyása,
A szívnek változott igaz választása,
Tekintet vezérli, tétováz járása.

Ézek *tirannusi* lévén a' Szépeknek,
Ezekre tekintvén egymáshoz köttenek,
Nem szabad már lángért lángot adni szívnek,
Más érdem, nem hívség, nyújtatnak ezeknek.

Kemény iga alá esett így szerelem,
Mivel végre jutott együgyű szemérem;
Az örökös kötél már most csak gyötrellem,
Ki miatt szívekre jön a' veszedelem.

Hajdant a' jó erkölts vólt igaz nemesség,
Theseus' éltébenn nem vólt más tisztesség,
Roszat nagyak nem tett akár melyly mesterség,
Király' s pásztor között ez vólt a' külömbség.

Ha szabad választás szívét határozta,
Biztos birtokábann soká nem kínoztá,
Hívség a' hívségnek hívségét áldozta,
Állandóságábann végig marasztotta.

Első bolond vala Görögök' királya,
Ennek leg először úszott a' gályája,
Szép Aszszony' kedvéért ennek vitorlyája
Száz ezer fegyverest vitt meszsze világra.

Balgatag! által költ mélyén a' tengernek,
Áldozatát tenni egy híres Szépségnek,
Nézzük meg munkáját fel gerjedt szívének,
Jeleit meg látjuk nagy kevélységének.

Nem igaz szeretet vitte Helenához,
Büszkeség vezette Trójának falához,
Hál' adatlan vala maga gazdájához,
Úgy illet fajtalan hitetlen bújához.

Igy Trója porrá lett egy aszszony állatért,
Menynyi ezer vitéz veszett veszendőért,
Méltatlan kár vallás ilylyen partékaért,
Leg nagyobb bolondság veszni az ilylyenért.

Páris! te vagy, *Páris!* oka e' romlásnak,
Te vagy fundálója második *Trójának*,
Honnan el áradott mesterség világnak,
Meg tsalni a' Szépet, hódulni sokaknak.

A' te nemzetséged furtsa, állhatatlan,
Hitetlen, esküvő, tsalfa, hál' adatlan,
Ditsekedő, hazug, kóborló, tsintalan,
Gyanús, és szemtelen, jóra hajthatatlan.

A' te maradékid az arany almával
Játszanak, mulatnak hagyigálásával,
Ezek kereskednek a' gazdák' kárával,
'S ragadják a' bárányt aranyos gyapjával.

Szerelemről ezek újabb regulákat
Írtak, és bé hoztak rosszabb szokásokat,
Hívséget, hallgatást, leg szebb *virtusokat*
Ki írtván, *Venusnak* adtak játékokat.

Nem tetszik ezeknek tudatlan szűzesség,
Alázatos beszéd, szemérem, kegyesség,
Állandó párok közt meg egyező hívség,
Érdem nélkül vagyon nálok ilylyen szépség.

Hová rohansz részeg, déltzeg, zabolátlan,
Kép mutató, tsalárd, negédes, fajtalan,
Kóborló, kerítő, írigy, állhatatlan,
Minden munkáidbann sebes 's nyughatatlan?

Mi ditsőséged van meg tsalni gyengéket,
Mi örömed búra hozni a' férjeget,
Mit nyersz, ha hódítod magadhoz szíveket,
Nem akarod bírni sokáig ezeket.

Ne rontsd nyugodalmát tiszta szeretetnek,
Édesebb játékát ne bontsd a' hívségnek,
Hagyd helybenn örömét ártatlan Szépeknek,
Melylyel meg időnkben egymáshoz köttetnek.

Maradjon hazádbann hódító mesterség,
Ne terjedjen hozzánk el áradt veszettség,
Nálunk most is kedves régi együgyűség,
Igaz szeretetből meg őrzött szelídség.

Te nagy szolgálatot kívánsz a' Szépektől,
Örökös hívséget vársz az ilylyenektől,
Magad szabadságban, távúl a' törvénytől,
Járni akarsz, és úgy ment lenni kötélből.

Sótt ha el tsábítod tudatlan szépégét,
Mikor már el rontád lelki tsendességét,
Újabb Szeretőknél titkos kegyességét,
Fetseged kérkedve meg nyert gyengeségét.

Így kell e meg vetni az ártatlanságot?
Ílyly tsúf módon űzni búja nyalánságot?
Vegydzsre, kímélj meg rommlott gyarlóságot,
Engedj a' Szépeknek jobb állandóságot.

Ám ezek virági a' gyönyörű kertnek,
Melylyet az emberek világnak neveznek,
Az igaz szeretet szülője ezeknek,
Méltó tzélja 's vége a tisztább szíveknek.

A' MAGYAR SZÉPEKHEZZ.
1760.

Szépek! természetnek tsodás alkotmányi,
Őszve kevert nemnek diszes oltoványi,
Földi embereknek szeretett bálványi,
Ti vagytok világnak vonzó szívárványi.

Mikor az Alkotó gyúrta testeteket,
A' ti kovásztokbann hinte sok féléket,
Úgy vélem *magnesből* nem kitsiny részeket,
Kevert, mert bírjátok a' mí szíveinket.

Nints *Newton*, nints *Leibnitz*, ki tudjon le írni,
Hijábann titeket *anatomizálni*,
Minden állatokat könnynyebb ábrázolni,
Mint néktek tsak egyik pertzetekről szólni.

Salamon rólatok mit azt rövideden
Szólla, nem vólt szinte talán esméretlen,
Nem lészek hozzátok én olylyan kegyetlen,
Hogy mondjam, az aszszony állat telhetetlen.

Meg tompúl az elme ennek vizsgálásán,
Az ész ki üresül ennek le írásán,
Könnynyebb tétovázni *Daedalus'* járásán,
Mint tsak egy aszszonymnak el menni nyomásán.

Romlottság, melyly vagyon nyomorúlt emberbenn,
Közönséges Ugyan, de nem olyly mértékben,
Nagyobb állandóság van a' férfi vérbenn,
Nagy állhatatlanság az aszszonyi nembenn.

A' tí szívetskétek a' minő hajlongó,
Az eszetek szinte olyly formán bolyongó,
Aprilis formára kedvetek borongó,
Harag és szeretet egy aránt tsak ingó.

Az embert nevezték hajdant kis világnak,
Én az aszszonyokat tartom más állatnak,
Philosophusok is az ilylyen madárnak
Magyarázásáról sokat disputálnak.

Nintsen anynyi barlang Tátrának hegyébenn,
Menynyi rejtek vagyon aszszonyok' szivébenn,
Nintsen olyly élesség *Argusnak* szemébenn,
Melyly bé tekinthessen e' jeles örvénybenn.

Mást hinni, mást szólni, mást belől gondolni,
Azt, mit nem akartok, kívül úgy mutatni,
Titkot, tsalfaságot el tudni takarni,
Szemet, szót, jeleket hazugságbann hagyni.

A' kit most szerettél, azt mindjárt gyűlölni,
A' kit ma ditsértél, azt holnap gyalázní,
Ennek kedve ellen szívét ajánlani,
Mástól barátságot hívséget el húzni.

Esküdni, hazudni, sírni, reménykedni,
Örűlni, törődni, ismét hízelkedni,
Szeretni, gyűlölni, nem szólni, felelni,
Egyszersmind néműlni, már sokat beszélni.

Tréfát indítani, mélyen gondolkozni:
Ma kedvet mutatni, holnap unatkozni,
Ma tetszik heverni, holnap már útnazni,
A' *Comediaról* menni imádkozni.

Most tzifra, most lusta ruhábann öltözni,
Társaságot unni, mint Szent el rejtezni,
Égész éjtszakákön ismét dorbizolni,
Világot útálni, hozzá ragaszkodni.

Ígírni, nem adni, napra halasztani,
Pusztá reménységgel szerelmest táplálni,
Ájúlást, kétségbenn esést tsak nevetni,
Előttűnk meg halni, ismét fel támadni.

El hagyom, mit *Moyses* írt *Eden'* kertéről,
Semmit nem említek *Gomorra'* helyéről,
Szóllok ez után lett sok más történetről,
Reátok háromló kevert dítséretől.

Nagyobbra nem mehet világi felsőség,
Nálatok, Aszszonyi Rend! van az elsőség,
Nintsen az ég alatt olyly torony erőség,
Kit meg nem hódított az aszszonyi szépség.

Ti néktek áldoztak Világ' El bírői,
Sándor, és Görögök, Dárius' Rontói,
Caesar, és *Pompejus*, Romának Bontói,
Vóltatok, és vagytok Szívek' Hódítóí.

Éva Aszszony Anyánk, *Madám' Pompadur* is,
Sára Dalilával, *Phryne Semiramis*,
Livia, *Drusilla*, *Gracchusok'* Anyja is
Úgy bírtak világot, mint tí birtok most is.

Királyok viselnek noha koronákat,
Tí adtok, vagy vesztek arról gyémántokat,
Tí a' Vitézeknek osztatok ágokat,
Tí a' Tudósoknak teszte *Laurusokat*.

Így van, így vólt, így lesz az Aszszonyok' dolga,
Férjetek nálatok tsak nyomorúlt szolga,
Mért eresztett által titeket a' *Volga*,
Jobban vólna talán a' férfiak' dolga.

Menynyi sok háborút fontatok rokkánál,
Menynyi gyilkosságot szóttetek kártyánál,
Nem vagytok ti jobbak az *Amazonoknál*,
Szentebbek, hivedbek, szebbek *Sabínáknál*.

Igaz! *Lucretia* van most is hazánkban,
Juditot is talán lelünk a' világban,
De vagyon *Lais* is majd minden útszábann,
Igy játszik természet aszszónyi formábann.

Mire vetemedtem bódúlt írásombann?
Szép Nem! képeztelek rút ábrázolásbann,
Jaj nékem! *Venusnak* jutok haragjábann,
Ha a' jót tagadom, mely van Aszszonyokbann.

Való, hogy sok rosznak vagytok koholói,
De ellenbenn jóknak szint úgy meg tartói,
Nem tudom, vagytok e világ' jobbítói,
De tudom, szokásnak tí vagytok hozói.

A' mit tí akartok, akarja egész nép,
A' rút, a' kedvetlen általatok lesz szép,
Vagyon tí bennetek valami édes pép,
Melyly minket fogva tart, mint madarat a' lép.

Innét tí hozzátok szabjuk az eszünket,
Kedvetekre bontjuk öltözeteinket,
Házi szokást, étket, épületeinket,
Ti néktek szenteljük e' felett szívünket.

Ország általatok jön virágzásábann,
Sok tartomány úszik kintses gazdagságban,
Menynyi mesterségek vólnának hamvábann,
Ha tí maradnátok a' régi szokásban.

Menynyi mű, partéka, férgek' eledele,
Vólna, házainknak sem lenne fedele,
Talán a' jobb étel mak vólna 's bengele,
Ha tőletek másképp nem vólna rendelve.

A' világ tartozik néktek köszönettel,
Tí raktátok azt meg arannyal ezüsttel,
Az életnek módját sok ezer eszközzel,
Ti bővítettétek hasznos entzenbentztzel.

Hány ország el veszne lusta restségébenn,
A' nép éhkel halna gyáva heverésbenn,
Arany, értz maradna földnek erejébenn,
Ha néktek kedvetek nem telne ezekben.

Hajó nem úszkálna mélyén a' tengernek,
Vasat nem küldenénk gyöngyért Szeretsennek,
Indiábann betse nem vólna fehérnek,
El múlna érdeme gyémánt keresőknek.

Mondom azért, boldog az idő kit értünk,
Néktek kell köszönni, hogy mi is meg tértünk,
Régi motskosságból épen ki vetkeztünk,
Minden viselésbenn szebbek jobbak lettünk.

Éva Aszszony Anyánk' boldog idejében
A' gyémánt lehetett kisdéd érdemében,
Bogár szőtte selyem meg mártott színében,
Talám nem látszatott az Éden' kertében.

Most pedig hogy betset adtatok mindennek,
Menynyi kéz dolgozik tsak egy Magyar Szépnek?
Brüsszel nem győz kötni retzét fejeteknek,
Párisbann kaptája vagy on tzipőteknek.

Nap keleten szedik a' fényes köveket,
Kikből tí viseltek tündöklő függőket,
Tenger' fenekéről húzzák a' gyöngyöket,
Kikkel tziprázzátok fehér kezeteket.

Adjatok! adjatok munkát az embernek,
Küldjete aranyat *Párisi* mesternek,
Neveljéte díszét a' kereskedésnek,
Töltséte kedvöket hívság szeretőknek.

Járjatek tovább is *Sybaris*' ösvényin,
Delos' szigetének virágos töltvényin,
Venus Anyátoknak mulató helyein,
Danolva ugrálva *Cocytnak* partjain.

Nem bánom, költsönözz szomszédától módikat,
Nyakadra 's füledbenn akassz pillangókat,
Egyéb nemzeteknek kövesd hívságokat
Tsak bé ne hozd, 's ne rakj férjednek szarvokat.

Ezer kis tsigákkal bodrozz fel fejedet,
Chynai szappanynyal mossad kezeidet,
Tündöklő kövekkel ragyogtasd melylyedet,
Fél tenyéryn timer függő húzza le füledet.

Vegyde bé Olaszoknak házi tsinosságát,
Kövesd Németeknek asztali *gustusát*,
Vegyde bé Frantziaknak víg társalkodását,
Tántolj, játszá, sétálj, üzd világ' hívságát.

Meg engedem néked, keress pajtársságot,
Kerüld a' szomorú vad magánosságot,
Köss az érdemessel szíves barátságot,
Betsülettal üzhetsz tréfát 's nyájasságot.

Vayon mind ideje, mind módja ezeknek,
Példáját nem fogjuk követni Töröknek,
Ki zárt, strázsát rendel hív feleségének,
Semmi szabadságot nem enged Szépének.

Nem azért teremte Alkotó titeket,
Hogy setét szobábann tsapjatok legyeket,
Engedett néktek is gyönyörűségeket,
Melylyekkel élhettek tartván a' közepet.

A' kamukás ágyból későbbben költözni,
Lehet, tükör előtt tsínosan öltözni,
Szagos vízzel piros artzádat öntözni,
De arról e' közbenn nem kell felejtkezni:

Hogy kedves Társodnak házi gazdasága
Szép 's jó renddel folyjon, 's fogyjon gondossága,
Általad terüljön java 's gazdagsága,
Ne légyen olyly terhes házi sáfársága.

Dítsérem, szeretem én azon Szépeket,
Kik tudnak nevelni Isteni Képeket,
Világnak, Királynak adnak Tsemetéket,
'S ezeknek példásan téznek jó letzkéket.

Kik, mint szorgos anyák, sok házi tselédnek,
Nem tsak ruhát adnak, 's módját eledelnek,
Szabják, hanem gondját viselik lelkeknek,
És jó példájokkal magok elől mennek.

Kik a' henyeséget tselédtől el üzvén,
Azzal a' vétkeknek okaik mellőzvén,
Házat kormányóznak lármákat kerülvén,
Tsendesen, erősen, mindent el rendelvén.

Kik a' büszkeséget magoktól el üzik,
A' sok monda mondát nyelvökre nem fűzik,
Kik, mint nagy urakat, a' szegényt úgy nézik,
Mind annak, mind ennek szükségét intézik.

Kik szurkos Majornét a' *lambris* szobábann,
Bé hínak, 's kérdezik, hány lúd hizlalóbann,
Hány tyúk, hány polka ül setét kamarábann,
Hány tehén, hány borjú vagy on istálóbann.

Kik fel gyürekezhvén szegletét házoknak
Meg járván, számát is tudják a' kultsoknak,
Magok el rendelik módját kamaráknak,
És parantsolatot adnak szakátsoknak.

Kik Olasz virágnak betsülvén szépségét,
Fejekre, melylyekre rakják ékességét,
Azonbann esmérvén kender 's len' szükségét,
Ideig szenvedni tudják bűdösségét.

És fonás szövésnek jól értvén munkáját
Esmérvén sok féle lisztnek is a' lángját,
Magok meg tekintik sütés szövés' módját,
Kerülik a' Szakáts Takáts' *praktikáját*.

Kik rostát és szitát meg szoktak olvasni,
Sok dézsát fazékat jó számbann tartani,
Kik rovást és *listát* meg szoktak vizsgálni,
Ezek el mehetnek világban sétálni.

Ha kiket természet formált jobb agyagból,
Többet hörpentettek igaz okosságból,
Igaz ítéletet tesznek a' dologról,
Számot tudnak adni majd minden szavokról.

Kik innepre kelvén élet' reguláját,
Magok öszve gyűjtvén tseléd' sokaságát,
Olvassák, vagy hallják Szent Pálnak írását,
Hirdetik Istennek *Evangeliumát*.

Az ilylyen Szép képe tökéletességnek,
Az ilylyen formája a' jobb erköltseknek,
Mehet nagy világban, bálványa böltseknek,
Lészen, s' tiszteletet hoz gyarló Nemének.

Ilylyen Szépet írtak például Szent Könyvbenn,
Ilylyen Szépet tudok én is a' Megyébenn,
Boldog Férj! ki ülhet ilylyennek ölébenn,
Tartsa meg az Isten soká kegyelmébenn.

Méltó ilylyen Aszszony, kinek hódúljanak,
Szívet, szeretetet emberek adjanak,
Méltó, kinek nyomán Szépek maradjanak,
Romlott erköltsökből jobbra változzanak.

A' MÓDI

Módi a' világnak leg főbb *tyrannusa*,
Frantzia országbann van első *tronusa*,
Sem lába, sem keze, nintsen is hajósa,
Még is két tengeren által megy járása.

Első szölkötkeje ez a' találmánynak,
Méltó tsemetéje az unatkozásnak,
Kinek partékáját mondván *Párisinak*
Emberek nagy áron teszik magokénak.

Ez mivel új formát tud mindennek adni,
Szokásból is meg kell eztet vásárolni,
A' szeles Frantzia tudja ki gondolni,
Több majom nemzetnek pénzért adogálni.

A' Szépség tűkörtől kérdezi tanácsát,
Ha jól tette e fel meg szerzett újságát,
Templombann először fitogatja magát,
Vigyáz, sajdítják e fel fűzött ringy rongyát.

Még három személyen van postán jött újság,
Kedves, kellemetes, szokatlan tarkaság,
De mihelyt közös lett, 's viseli polgárság,
Zsib vásárra küldi a' Nemes Aszszonyság.

Ezt nem *praedicálják* sehol a' templombann,
Sőt ki sem hirdetik a' várás' házábann,
Még is, ha érkezik Királyi udvarbann,
Három holnap alatt el terjed házábann.

'S a' ki nem követi, bolondnak tartatik,
Még az írásbann is *Módi* kívántatik,
Virtus ez időbenn alája adatik,
Kitsoda, mitsoda, ettől ítéltetik.

**BARÁTSÁGOS BESZÉDJE EGY
ÚRNAK A' KÁPLÁNYÁVAL.
1762.**

A' KÁPLÁNY.

Azt mondottad, Uram! minap az asztalnál,
Nem lehet, nem is vólt, jobb ezen világnál,
Kibenn élünk, szebb ez a' Paraditsomnál,
Melylybenn *Ádám* Atyánk hevert alma fánál.

Hihető, valamelyly Frantzia *Auctorbann*,
Ki eztet tanítja bódúlo írásdbann,
Olvasd, ne kövesd ötet mondásábann,
Száz napot égész ezért *Purgatoriumbann*.

Hogy *Ádámnak* nem vólt inge, sem gatyája,
Evának bojtos vólt le eresztett haja
Tisztább most Hatvani *Gvárdián* ' párnája,
Mint övék, 's jobb ízű *Rector* ' vatsorája.

Nem mondom, halálos, de vétek mondani,
Nagy a' botránykozás ezt nyilván szóllani,
E' hibás világot ilyly nagyra tartani,
Első Atyáinkat ilyly képen gyalázni.

Hiszen, nyilván vagyon e' világ' hívsága,
Felső poltzra jutott gyáva bolondsága,
Gyengeségbenn merült egész társasága,
Senkinek nem tetszik gonosz tzifrasága.

AZ ÚR.

Basili! ne püffeszd anynyira pofádott
Ne kárhoztass mingyárt, fogd bé zsiros szádott,
Hallgasd, meg mutatom ezen valóságot,
Az utánn hozhatod vég *sententiádot*.

A' fekete ital, kit hörpölsz kényesen,
Thea Chokoláda, kit iszol édesen,
Honnan valók? nem de veszed ezt kedvesen,
Tsodálod tsészéit, mint festék rendesen.

Azt mondd, az Isten adja mind ezeket,
Ilyly 's több ezer jókkal áldja embereket,
Szereti, ezekbenn ha tartunk mértéket,
Kedvezve táplálja gyarló földieket.

Ugy van, de tudnod kell, hogy ezen tsemegét
Arabia ' szélin szedik, 's az edényét
Chynábann készítik, 's annak a' tserepét
Ezer kéz formálja, úgy éri festékét.

'S ezt előbb agyagból kerékben formálták,
Kenték, símitották, kementzébenn tolták,
Onnan ki, másbann be, perkelék, píríták,
El adták, meg vették, bé rakták, le hozták.

Arany, kiből vagynak egyházi edények,
Üst, melylyel oltárok, szentségek ékesek,
Kintsek, templomokbann kit a' Sekrestyések
Mutatnak' nem vóltak hajdant ilyly fényesek.

Száz öl kutat ástak előbb föld' gyomrábann,
Úgy keresték, vágták erős kő sziklábann,
Ki húzván meg törték, szitálták malmokbann,
Hány tűzzel tisztíták, még jutott, formábann.

Gyöngy, rubint, gyémántok tengernek gyomrából,
Selyem fonál, bársony, meleg tartományról,
Orvosló gyökerek vég föld' határáról,
Jönnek több mivekkel szinte *Indiából*.

Melyekkel emberek midőn kereskednek,
Sok veszélyt, rabságot, halált is meg vetnek,
Szerentséltetésbenn kár vallásbann esnek,
Nagy munkájok utánn hozzánk úgy érkeznek.

A' KÁPLÁNY.

Úgy van, úgy! a' hívság szüli mind ezeket,
Régiek nem tudták ezen szükségeket,
Ezek nélkül éltek boldog esztendőket,
Ilyly hívságok nélkül végzék életeket.

Arany nélkül voltak első fejedelmek,
Úst bátor nem volt is, voltak elég Szentek,
Sok időre lettek gyémántok kedvesek,
Mikor hivalkodni kezdetek emberek.

AZ ÚR.

Igazán ítéled, a' hívság ezeket
Ki gondolja, 's arra viszen embereket,
Hogy el ne mellőzzék, köz segítségeket,
Bővíti akartva múltó szükségeket.

Mert mint szűk országban jó a' gazdálkodás,
Úgy pénzes házbann hasznos a' pazarlás,
Kézi munkásoknál nem lesz boldogulás,
Ha tsak gazdagoktól nem jön a' tékozlás.

Nem kell hát mostani világot meg szólalni,
Hívságos munkáját anynyira húrolni,
Ha jó végre szabad kintset pazarolni,
Mostani mod szerint kell aztat prédálni.

Azért a' mí éltünk nem leszen hibásabb,
Ha bátor réginél leszen is pompásabb,
Azért vagyunk köztünk a' gazdag 's boldogabb,
Adjon annak, ki ő nála nyomorultabb.

Noha minden rendet el fogott a' Hívság,
De ez által terjed a' közös Boldogság,
Úrak' hívságából él munkás parasztság,
Azok teszik, hogy nem terjed a' koldússág.

Nézd az égig menő mostani tornyokat,
Hallgass onnan zúgó drága harangokat,
Nézz márvánnyal béllett tsinos templomokat,
Tsodálj tükör módra síműlt oszlopokat.

A' Hívság áldozza ezt élő Istennek,
Kedves ilyly munkája előtte embernek,
Magad *praedicálod* néha a' népeknek,
Nagy érdeme vagyunk ilylyen épületnek.

Nézd szép várasakbann ama' nagy falakat,
Kikbenn rekesztették az ép Koldúsokat,
Vizsgáld meg itt amott a' *Collegiumokat*,
Kik nevelnek nekünk sok jó Polgárokat.

Nézd mi Nagyjainknak terjedő kertjeit,
Sok országról gyűjtött oltovány nemeit,
Nagy költséggel szerzett fetskendő vizeit,
Fragott kövekkel tsinosult részeit.

Nézz tenger' tetején épült városakat,
Sok ezer mért földre el eredt gályákat,
Vizsgáld meg, hogy mikkel rakták meg azokat,
Viszen a' gazdája tserére valókat.

A' mi nálunk bőves, el viszi másoknak,
Ha meg tér, el hozza, a' mi kel sokaknak,
Ilyly móddal föld tenger az egész világnak
Kintsit közre adja, 's küldi halandóknak.

A' KÁPLÁNY.

Jól van, de olvastam nem rég *Plutarchusbann*,
Egy nagy vitéz vala *Curius Romábann*,
Ez tábort vezetett, még is majorjábann
Szántott, vetett tsépelt tsűrös pajtájábann.

Több ilyly szentje is vólt *Róma* Városának,
Ki meg vetője vólt fényes gazdaságnak,
A' kints nem szerzett jót soha is világnak,
Ennek meg vetése tartatott *virtusnak*.

AZ ÚR.

Meg lehet: de vessük egybenn az időket,
Meg leljük, mi vitte r'á az embereket,
Hogy mit most betsülünk, ők akkor ezeket
Meg veték sajnáljad együgyűségeket.

Tullus alatt sántza sövény vólt *Rómának*,
Ökröket legeltet az *Aventinumnak*
Oldalán, szállása *Silvia* fiának
Tsátés házbann vala, mint András Gazdának.

Temploma tsak fából vala Jupiternek
Tullus alatt hol ott áldoztak tsak egynek:
Lucullus aranyból formált nem tsak ennek,
De egész idegen isteni seregnek.

A' mi szegénység vólt, ne tegyd hát *virtusnak*,
A' mi együgyűség, ne mondd Okosságnak,
Vesd inkább szemedet a' Szent Bibliának,
Dítsírd okosságát Szent David' Fiának.

E' bölts Fejedelem minden mesterséget
Szeretett, úgy szerzett örökös hírt nevet,
Meszszéről hozatott tudós embereket,
Ébreszté általok a' rest zsidó népet.

'S meg mutatván módját a' kereskedésnek,
Hasznát vízbenn mártott nedves evezőknek,
Olyly bőségét szerzé aranynak ezüstnek,
Hogy útszán heverne nagy része kintsének.

'S az Élő Istenség bé jött templomábann,
Ott lakott, részesült Pap áldozatjábann,
Angyalok strázsáltak tzifra pitvarábann,
Muzsika szerszámok hangzottak karjábann.

A' KÁPLÁNY.

Ha bátor szegények voltak is régiek,
Nagyobb volt egymáshoz szíves szeretetek,
Tisztán s józanabbann folyt az ő életek,
'S mindenbenn tündöklött mértékletességek.

AZ ÚR.

El hiszem a' végsőt: mi oka volt ennek?
Ezt is tulajdonítsd az értetlenségnek
Egy részről, más részről pedig szegénységnek,
Nem pedig *virtusnak*, vagy a' fő erköltsnek.

Szakátsa lett volna *Ádám* jó Apánknak,
Jó puha párnája *Evá* szép Anyánknak,
Kis betse lett volna füge árnyékának,
Amaz nem olyly mohón ment volna almának.

Sokára utánnok tanultunk tsak fonni,
Gyapjat, lent, és kender szöni és gombolni,
Meg engeded, szebben's jobban takarózni,
Lehet ezzel, mint sem levéllel fedőzni.

Bánja, kinek tetszik, a' régi időket,
Saturnus alatt vólt arany esztendőket,
Nagyobbra betsülöm azoknál ezeket,
Astraea Rhea sem ért soha ilylyeket.

Gondviseléséért áldom Teremtőmet,
Ki mostanra hagyta gyarló életemet,
E' hivságos világ ébreszti kedvemet,
Örömbenn borítja mosdatlan lelkemet.

Szeretem, kedvellem a' gyönyörűséget,
Hivságot, jó *gustust*, minden mesterséget,
Tisztaságost, tsínost, minden ékességet,
Munkát, iparkodást, az áldott bőséget.

Ki szép a' világnak mostani állása,
Nem szűnik tengeren gályáknak járása,
Kelettől nyugatig vagyon sétálása,
Kintsével töltözik a' földnek lakosa.

A' mi jó eleink voltak tudatlanok,
Sem *enyém*, sem *tiéd*, nem vala még nálok,
És azért szegények voltak és koldúsok,
Mert, kiknek nints, könnynyű azoknak osztályok.

Már pedig föld adja reánk ajándékát,
A' tenger el küldi rejtezett adóját.
Levegő ég, mélység közli a' vagyonját,
A' bőség terjeszti rajtunk uraságát.

Így virágoztatván a' mesterségeket,
Áraszt forrásából gyönyörűségeket,
Ád 's ki gondol újabb múló szükségeket,
Míveltet érettünk sok ezer kezeket.

Chyna, Pekking, Texel, London, Minorcából

Jő hozzánk partéka, más megy Livornóból,
Aly Basta iszik Mádon termett mustból,
Szippanhatok én is *Sultán* ' dohányából.

O vasas esztendők! melyly boldogok vagytok,
Midőn körös körül bőséget osztatok,
Tovább is földinken tí meg maradjatok,
Kezdett fetseléssel szegényt tápláljátok.

A' KÁPLÁNY.

Uram! ne vigyd tovább fohászkodásodat,
Ne dítsérd anynyira fajúlt világodat,
Vizsgáld meg szép szinnel írt boldogságodat,
Esmérd meg hívságra hajlandóságodat.

Meg engedem, bőség sok jót hoz Hazának,
A' munka mesterség szükség Társaságnak,
De ugyan ez oka veszett puhaságnak,
Ki miatt emberek a' jótól távoznak.

Űzik a' hívságot nyomorúlt földiek,
A' menyneyi dolgok el is felejtetnek,
Világi dolgokbann belé keverednek,
Lelkiekről soha nem is elmélkednek.

AZ ÚR.

Haszontalan dúdorsz: így kell ezt fel venni,
Győzne minden ember a' Klastrombann menni,
Száz zsoltárt napjábann túnyogva beszélni
Disciplina után órákig térdelni.

Így van az rendelve: király kormányozzon,
Az Úr, és a gazdag sokat pazaroljon,
A' míves fáradjon, a' paraszt dolgozzon,
Vén, özvegy, heverő papság írádkozzon.

Sok idő kellene, ha minden rendeket,
Le írni akarnék, 's kötelességeket.
Néked meg beszélnek; elég, ha végeket,
Mért vagynak, meg mondom. Tartsd meg ez ígéket.

Én egész világon értek egy országot,
A' sok nemzeteken csak egy tarsaságot,
Áz Isten táplálja ezen sokaságot,
Kézről kézre adja földi boldogságot.

'S valmint ő közös Atyja mindeneknek,
Úgy mi tagja vagyunk minden nemzeteknek,
Ez lehetett tzelja tsodás teremtésnek:
Segedelmét nyújtsa ember az embernek.

Ha tehát el értük tzeljáját Alkotónknak,
'S bé tölt akarátja Örökös Urunknak,
Ne tartsd e' világot többé *Gomorrának*,
Bé árúllak, higyd el, *Pater Gvardiánnak*.

Ha hívság el múlik pusztá lesz oltártok,
Ha munka meg szűnik, üres lesz konyhátok:
Lántz vagyon ezek közt, tsak hogy nem tudjátok,
Tapasztalni lehet, hogy ha akarjátok.

**EGY MEG MÁTKÁSODOTT
IFJÚNAK.
1761.**

Hát igaz, Barátom! hogy meg házasodtál?
A' sok tséltsapsággal immár fel mondottál?
Boldog vagy! rabságtól hogy így szabadúltál,
Ha keményebb igát nyakadra nem húztál.

Mit ér a' más' Szépét minden nap imádni,
Szem, szó, s ajándékkal mástól hódítani,
Ellen állásoknak módját fel találni,
Szeretett párokat egymastól ragadni?

Vagy mi haszna lehet kétségesen élni,
Szivnek tsendességét olyly móddal tserélni,
Hogy szükséges légyen naponként rettegni,
Kártól, gyalázattól, betegségtől félni?

Nagy munkával üznek bujdosó szerelmet,
Noha gyűjt *Cupidó* néha győzedelmet,
De gyakorta bé fed nagyobb veszedelmet,
És végre nyakunkba ránt örök gyötrelmet.

Egyszer akkor fel kell ezekkel mondani,
Ki nem kíván nagyot világban botlani,
Terhes is sokáig szekér után járni,
Ki megyen sebesen, 's nem akar meg várni.

Kóborló farkasnak szép ugyan példája,
Hogy bátor nints kéznél naponként prédája,
Hibázik szállása, 's gyakran vatsorája,
De szabadságban él, 's magának bírāja.

Még is én úgy tartom, ha vele alkudnánk,
Mindennap egy borjút asztalára adnánk,
Hogy olyly farkasokra mí is akadhatnánk,
Kik portázásokat ezért abban hagynák.

Igy vagyon, szebb élet bizonyost meg lelni,
Bizonytalanságtól nem illik tsüggeni,
Egyszer az embernek el kell tekélleni,
Boldogabb életét mint fogja töltetni.

A' magános élet, bizonyos, hogy rabság,
Tsak kérdés, ha nem de nagyobb a' házasság,
Törvény alatt, látom, vagyon e' társaság,
'S többször *Simon* alatt vagyon a' bíróság.

Azért okosan kell e' tsumót meg kötni,
Tanácsos barátot illik meg hallgatni,
Hírt monda mondát is meg kell válogatni,
Úgy ezen kötésbenn belé avatkozni.

Azt mondod, ezeket sokáig forgattad,
A' lehető gántsot böltsen meg vizsgáltad,
Eszesen módosan társod' választottad,
Fő boldogságodat vele fel találtad.

Személy, kit fogsz venni, szép s' jól neveltetett,
Pozsoni Klastrombann még kisdéd vittetett,
Hol ártatlan élte híven őriztetett
Jeles erköltsökkel fel ékesítettetett.

A' felett nagy neve Hazábann Atyjának,
Vagyon nem tsak híre pénze s' jószágának,
Kevés híja lészen húsz ezer tallérnak,
Kit adnak esztendő múltván a' Mátkádnak.

Szép dolog, meg vallom, örülj szerentsédnek,
Ne késsél ilyly formán, képzett örömednek
Vegyed hasznát boldogúlt kezdett életednek,
Van sok édessége a' páros életnek.

Ki szép örvendetes hív szívet kedvellni,
Attól nagy hívséggel viszont kedvelltetni,
A' szomorúságot meg kell ottan vetni,
Hol két egyenlő szív szépen tud egyezni.

Hát ha még áldása kedvező menyneknek
Meg szeret, 's atyja léssz kisdéd tsemetének,
Kik asztalod körül dadognak fetsegnek,
Síp, dob, trombitával nád lovon kergetnek.

Nagy, és felette nagy az ilylyen édesség,
Főkép hol őrzetik a' szentelt békesség,
Hív társ bőves háznál koronás ditsőség,
Nem lehet világban nagyobb gyönyörűség.

Ki még a' házadtól, társad szomorodik,
Távúl lévén tőle rólad gondolkozik,
Gyermeke' halálán előre aggódik,
Tseléded' szükségén éjjel is törődik.

Haza jössz, meg ölel, fogad nagy örömmel,
Minden pillantásbann illet új nevekkal,
Most tiztám, most babám, édes szívetskémme,
Angyalkám, társotskám, drága kintsetskémme.

'S valamint tégedet szeret igaz szívből,
Úgy törvényed alá hódul tiszteletből,
Házad' kormányozza híven jó kedvéből,
Neveli hasznodat önnön szerelméből.

Mert nem hiszem, vólnál te azok' számábann,
Kik akartva tesznek poklot házasságban,
Hibákat keresnek szentebb Aszszonyokban,
Gántsokat fürkésznek az ártatlanságban.

'S nem hisznek fárasztó szorgalmatosságnak,
Éjjeli nappali nyughatatlanságnak,
Vélekedvén utat nyitnak gyanuságnak,
Társoknak jóságát magyarázzák rosznak.

Tudnod kell, hogy ámbár még régi világban,
El merült az ember hibás gonoszságban,
'S el áradt a' véték; de a' párosságban,
Meg maradt betsület maga virágjában.

Öldöklés, erőszak, harag, és hamisság,
Tsalfaság, írigység, vólt minden roszaság,
Kevélység, fondorlás; még is a' tisztaság
Meg maradt a' földön, 's vólt még ártatlanság.

Sőt midőn e' vétkek jobban uralkodtak,
Sok országban, mint most, nagyon el áradtak,
Akkor *Lucretiák* inkább találtattak,
Hívséges szívekre emberek akadtak.

Ha vólt is nagy száma undok *Lamiáknak*,
Elég követője vólt *Penelopénak*:
'S ha vólt is pajtása szabad *Laysoknak*,
Elég társa vala *Grachusok*' anyjoknak.

Sőt ma is e' romlott erköltsű világban,
Tudom Szombathelyen, Sopronban, Pozsonban,
Kassán, Debretzenbenn, Egerbenn, Budában,
Besztertzén, Nagy Győrbenn, Pesten, Komáromban.

Nem egy, kettő három, négy is találkozik
Erkölsös jó Aszszony, ki rosztól írtózik,
Alázatossággal tsendesen fedődzik,
Tied lesz ötödik, a' mint igyekezik.

Avatkozz leg szentebb, de tsomós kötélbenn;
Vigyázz mind az által, és útról jöttödbenn
Postádat előre küld el, hogy elődbenn
Jöhessen Aszszonykád, 's lelkesd küszöbödbenn.

Koros ember vagyok, nagy földet meg jártam,
Sok féle párokat esmértem, találtam,
Tsúfos játékait szerelemnek láttam,
Olylyat, kit nem véltem, gyakran tapasztaltam.

Könyvező szemekkel el ereszté társát
Ama' jó Ászszonyka, 's Ura' útazását
Bús szívvel kesergé, ki hogy vídúlását
Okozná, meg tére, 's ágybann lelte mását.

De hagyjunk el inkább ilyly történeteket,
Elég, hogy lelünk még tisztákat, szűzeket,
Ijjeszteni szokták a' mátkás feleket,
Katzagni, tsúfolni a' Vőlegényeket,

Mikor az ifiú erre adja magát,
Az egész városbann hallunk monda mondát,
Verssel, énekekkel indítanak tréfát,
Előre ígérek nékie szarvatskát.

Az aszszonyi rendnek sok a' le írója,
Van szívetskéjeknek sok ábrázolója,
A' híjával vólt 's lesz elég imádója,
Mi se legyünk ezen szokásnak rontója.

Bátor menynyi rosztat írtanak ellenek,
Most is, mint régenten férjek szövetkeznek,
Commód uratskákat az aszszonyok lelnek,
Mit tehetünk róla, hogy ezek így mennek?

Mert akár mit mondjunk, onalmas egy házbann
Lakni, tsak szolgákkal sétálni szobábann,
Mint magános Barát maradni *céllábann*,
Társ nélkül bé menni háló kamarábann.

Nints ilylyen életbenn leg kisebb édesség,
Inkább tsak senyvedés, és tsupa betegség,
Társaságra formált minket az Istenség,
Tsak magunkkal lenni kitsiny gyönyörűség.

Ádámnak épségbenn lévén a' bordája,
Maga lévén a' nagy kertnek a' gazdája,
Vélem, unalmas vólt ilyly nagy királysága,
Ha tsak állatokkal vólt a' társasága.

Sőt azt tartom, ha még egy napot a' kertbenn
Tölt vala társ nélkül, ilyly gyönyörűségben
Kérte volna Istent, párját elejében
Adja, vigadhasson jobban életében.

Ugy ván, születettünk a' köz társaságnak,
Része vagyunk mí is e' népes világnak,
Pajtási e' számos földi polgárságnak,
És nem azért vagyunk, hogy éljünk magunknak.

Az ember' élete változik sebessen
Tudjuk, azért szükség, hogy meg köttetessen,
Az Isten akarja, hogy szabad lehessen,
Zablát kantárt rendelt, melylyen vezettessen.

Azt mondod: ah jól van! íme sekrestyében
Jutánk, talám tovább vezetsz szent ígében,
Nevetsz engem', tapsolsz, látom, örömedben,
De még egyet mondok, vedd ezt is füledben.

A' mint elébb hallám, a' Notre *Dámaknál*,
Társad neveltetett Kegyes Apátzáknál,
Minden jó erköltsöt meg tanult azoknál,
Kikkel kedves lehet jövőendő Uránál.

Buzgó könyörgésben, tsendes viselésben,
Alázatos szóban, kegyes felelésben,
Nem szeles, középet tart a' pipességben,
Okos, játszi, tréfás, illendő mértékben.

Jól vagy: de valylyón lett e kezes érte
Fejedelem Aszszony, mikor ki ígérte,
Hogy így lesz ártatlan, a' mint el kezdette?
Tudod, melyly meszsze van még a' végezete!

Mihelyt haza viszed, el még *Operára*,
Magad vezetgeted a *Comadiára*,
Onnan ebédre, néha sétálásra,
El eresztet magát talám mulatságra.

Gondolod, világi intselkedéseket,
A' reá vettendő szerelmes szemeket
Ő úgy fogja nézni, mint a' szent képeket?
'S nem ad néha ő is olyly tekinteteket?

Hát ha még meg tudja ama' vitézektől,
A' kik súgallanak Szépeknek olyly szentől:
Hogy szív tsak adatott azért az Istentől,
Szeressen, és magát szerettese szívtől!

Azonbann meg látja, hogy az ártatlanság
Sanyarú, 's nem űzi azt az ifiúság,
A' jóság, az erkölts szép, de tsak bágyadtság,
'S nem úgy dítstetetik, mint bé vett szabadság.

El higyd, nehéz leszen néki meg állani,
De tegyük, hogy tudni fog ellent állani,
Meddig gondolhatod, fog így maradhatni,
Rosz sűgallásokat nem fogja hallani?

Tsak hamar bé vivén nagyobb társaságban,
Ez el tsuszamodott tsintalan világban,
Sok olylyan gántsokra akadhat útjában,
Kik első hívségét ejtik habozásban.

Ifiak' seregét bár mord tekintettel
Magától el űzze, vissza jön más képpel,
Addig ámítani fogják fetsegéssel,
Hogy immár hallgatni meri tsendességgel.

Szóból tovább megyen; sűrűbb látogatást
Meg enged, és néha lopva vett susogást,
Kis gorombaságot, értelmes mosolygást
Véteknek nem állít, meg enged tsátsogást.

Leg utóbb meg szánja sok szív' áldozatját,
Meg nyitja *Cupido* szívének ajtaját,
Jó barát képében fogadja mátkáját,
Meg látod ölelni néha bátyókáját.

Szerelem' völgyében síkos az útazás,
Könynyű, el higyd, könynyű ott a' tsuszamodás,
Nehéz is olyly hajón biztos kormányozás,
Hol nints a' veszélytől félelem írtózás.

A' betsület olylyan, mint *Maltha'* szigete,
Melyly nagy kősziklakkal körül vagyon véve,
Ki felé gályáknak van szabad menése,
De tsak egy ennek is a' ki kötő réve.

Betsület illy sziget: ki onnan költözik,
Nem tudja útjában, mint 's hová evedzik,
El érheti szélvész, hajó meg ütközik,
Melyly parttól el indúlt, oda nem érkezik.

Úgy lehet, Aszszonykád nehesztelésében
Meg vet, és unalmat talál szentségében,
Komornyik, vagy szakáts tűnik elméjében,
Fogadja titkosabb szíve' rejtekében.

Tudnod kell; vólt Grófné, strázsa katonáját
Férjnek választotta, más pedig juhászát,
Példa beszéd szerint e' szerette Papját,
Amaz pedig inkább kedvelte Kalapját.

Tsalárd Cupídónak olvasd *Geniusát*,
Meg találod abbann szép Nemnek *gustusát*,
Enged Aszszonykádnek könyvek olvasását,
Meg szokja lassanként szív' szabad járását.

És ki most meg pirul minden kis tréfára,
Nem hallgat, el fordul trágárkodásokra,
Már holnap okot ad olyan nyájasságra,
Honnan tsak egy lépés van a' gonoszságra.

Kevés idő múltán, Urak, *Cavallérok*,
Hadi Tisztek, Papok, Nemesebb Kálmárok,
El lepik házadat, nálad mulatságok
Lészen, oda gyűlnek frisebb Aszszonyaságok.

Beszéd tart ebédig, játék vatsoráig,
Dél után sétálni fognak tíz óráig,
Boldog lesz, ha így nem üzik ezt sokáig,
S ebben meg maradhat Aszszonyod halálig.

De lehet, hogy téged meg vét, meg is útál,
Benned már semmi jót szépséget nem talál,
Másokkal ellenbenn jó egyességben áll,
Maga nálad nélkül hál, és kívül sétál.

Neked mord, kedvetlen, fordul idegenhezz,
Te hozzád kegyetlen, nyájas a' vendéghezz,
Már nem titkon, nyilván nyúlnak a' kezéhezz,
Talám szemlátomást néha a' zsebéhez.

Ez is még türehető, de ha meg nyergelnek,
A' *módi* Aszszonykák öszve szövetkeznek,
Mit mivelj, mit ne tégy, olyly törvényre vesznek,
Akkor lesz a' hagyd el, meg lásd, vízre visznek.

Engedett órára megy bé szobájábann
Társodnak, mikor már öltözött bubjábann,
Tükörnél találod nagy szomorúságban,
Sohajt, nem tudod mit forralhat bújábann.

Meg öleled, kérded, mi lelt drága kintsem!
Felel: ah keserű én ifiú éltem!
Leg jobb esztendőket hasztalan el veszttem,
Virágzó időmbenn magamat emésztem.

Hijábann szenteltem néked hívségemet,
El vesztettem nálad ép egészségemet,
Más jobban betsülte volna szépségemet,
Te gátolod minden gyönyörűségemet.

Mások új ruhákbann öltöznek új holdra,
Te alig tsináltatsz egyet karátsonyra,
Kit taval hordoztam sátoros napokra,
Abbann takaródzom most is minden napra.

Más hasonló társak aranybann fénylenek,
Új ékességeket magokra fel vesznek,
Peretzeket, gyöngyöt, gyűrűket tserélnek,
Új módi tsipkéket fejekre fel tűznek.

Egy két könyvhullással petsétli beszédit
Ki húzza zsebéből szagos keszkenőit,
Meg törli zokogván ki préselt könyveit,
Várván, engeszteléd miképp keserveit.

Hozzá fordúlsz, kézbenn adod kultsaidat,
Szabadságra hagyod pénzes zatskóidat,
Egy két nap kedvébenn látod Aszszonyodat,
Míg erszénybenn rakja mohos talléridat.

Mit gondolsz? sokáig tart e a' barátság?
Nem, mert el rontotta elébbi társaság.
Játékot meg szokta, ez a' főbb mulatság,
Ha tiltani fogod, kész a' háborúság.

Nap sugára fel jön, ül asztalkájánál,
A' piros hajnal is lepi a' kártyánál,
Úgy mondja, nints tsúnyább a' bé vett szokásnál,
Hogy tovább heverünk ágybann, mint *Fárónál*.

Jeles *Compánia* kísíri házábann,
Meg hagyja, tükörnél lelik melyly órábann,
Hagyigálja leplit szolgáló' nyakábann,
Te fel kelsz, ő tsak most megyen az ágyábann.

Két három esztendő't tölt rendetlenségbenn,
Negyedikbenn kezdi forgatni eszé'benn,
Hogy hozott pénz nintsen immár erszényébenn,
Más életnek módja tűnik elméjébenn.

Meg kerül, szép szóval előtted meg vallja,
Ez élet nem tetszik, mert már tapasztalja,
Tsúfos, alkalmatlan, bár kí magasztalja,
Ötet mind a' világ társaság is tsalja.

Meg kell, úgy mond, eztet jobbra változtatni,
A' mit el költöttünk, bé kell aztat hozni,
Most vagyon ideje, most kell gazdálkodni,
Meg mutatom, hogy kell háznál sáfárkodni.

A' *Reformatziót* tehát reá bízod,
Hintód, melylyen jártál, el adja 's lovadot.
Kezébenn adatja bólt pintze kultsokot,
Kisebb tűzre veszi te zsíros konyhádót.

Egy vén szolgád vagyon már egyedül hátra,
De ez is nem hoz már semmit a' konyhára,
Kár költeni annak *liberiájára*,
Maga üt petsétet szegény' *obsitjára*.

Tseléded mind lopó, tolvaj, és pazarló,
Jóra való egy sints mind korhely koborló,
A' szakáts szakátsné mind kettő prédáló,
Ringyó szoba leány, és konyha szolgáló.

Ezt tehát ki veri maga a' konyháról,
Le taszítja amaszt a' garádítsáról,
Számot egy sem akar tenni a' zsoldjáról,
Egyenként el mennek házad' tájékáról.

Paripád egy maradt, maga van az ólbann,
Sem abrak, sem széna nintsen jászolábann,
Meg hagyja, adják el az első vásárbann.
Jó lesz, úgy mond, talám tzigány taligábann.

Már tsak ketten vagytok! mi lészen veletek?
Miből kerekedik valylyon ebédetek?
Pintze, bólt bé zárva, nintsen is tüzetek,
Ki szépre változott vígságos éltetek!

Aszszonyom haza jön egy pénzes zsemlyével,
Érett túró, úgy mond, jó száraz kenyérrel,
Bé érjük mind ketten egy fél itze serrel,
Akár melyly éh gyomor meg elégszik ezzel.

Ha nem tetszik, menj el, keress jobb ebédet,
Elég barátod van, ki téged' emésztett.
Adják vissza költsönt, itt honn más nem telhet,
Konyha költség másképp koldússágra ejthet.

Jársz, kerülsz várasán, bé fúrod magadat,
És mivel sokan már tudják nyavalyádat,
Szánakodásból is teszik tányérodát,
Meg rakod, ha lehet, üres zomokodat.

Ruhád', kibenn jártál, nem lehet fel vonni,
Szégyen paszamántos Úrnak gyalogolni,
Jó gazdaszszony társod fogja javasolni,
Add el, vagy le fejti aranyát *tzupfolni*.

Már tehát sem' ruhád, sem szolgád, sem pénzed,
Szekered, lovad sints, oda tisztességed,
Oda van egyszer's mind híred betsületed,
Nézd, mire vezethet fõsvény feleséged.

De minek hordozlak ilylyen zürzavarbann?
Enynyi vétket minek mutatok aszszonybann?
Elég, hogy *Vénusod* mind ezen hibákbann
Nem részes, kédvedet töltheti javábann.

Kisdedségbenn, mondod, szokott buzgósághozz,
Idején bé vitték a' gyakor gyónáshozz,
Kedve vagyon inkább a' magánosságához,
Magával elégszik, tud a' muzsikához.

A' felett nem üres, a' tudományokat
Szereti, és olvas *Philosophusokat*,
Verseket is firkál, 's a' jobb *Poetákat*
Esméri, könyv nélkül *citál Authorokat*.

Ezen tulajdonság, való, dítséretes,
Igaz mértékébe szép és kellemetes,
De, ha a' közepet halladja, fertelmes,
Mód felett üzetvén igen veszedelmes.

Tudnod tehát szükség, Aszszony, melyly deákos,
Ki sok *Tomust* olvas, ki mélyen tudákos,
Igen tarka madár, sangarú tobákos,
Szarva vagyon, öklel, mint ősszel a' vén kos.

Beszélhetsz olylyannak a' *Historiából*,
Meg tsúfol, kérdezi, melylyik *Chronicából*
Vetted, minden ebéd áll *disputalásból*,
Téged' Tudósoknak ki edt lajstromából.

Bölső helyébenn áll az *Astrolábium*
Geometriához való *instrumentum*,
Asztalán készen vár az *experimentum*,
Miképen foroghat földi *firmamentum*.

Fel rakja sorjábann az újabb könyveket,
Mozdítson bár abból akárki egyiket,
Tudja, mert vizsgálja szüntelen ezeket,
Perspectiván nézi a' magos egeket.

Most fogyatkozását a' napnak vizsgálja,
Most újabb tsillagnak szakálát tsodálja,
Holdunk' setétségét ő ki prédikálja,
Napját, minutáját, ő jobban találja.

Esméretséget vet a' *Professorokkal*,
Semmi barátsága nints az Aszszonyokkal,
Vagyon társasága tsak a' Tudósokkal,
Bé zárkozik, maga van a' *Doctorokkal*.

Fel bontnak egy Aszszonyt, ki meg holt szülésbenn,
Jelen van, nem jöhet olyan könyv a' présbenn,
Lipsia, Londonbann, Parisbann, Berlinbenn,
Ki néki először ne jutna kezébe.

Ebédnél követi a' sok vendégeket,
Rosz neven ne vegyék a' sovány étkeket,
Úgy mondja, az Uram rendeli ezeket,
Konyhát reá bíztam, én írok verseket.

Ki zár éjtszakákon, ül a' *calculusnál*,
Hatszor is ütközl éjjel ajtajánál,
Mit teszel? légy inas a' jobb *Compactornál*,
Úgy talán gyakrabban lehetsz Aszszonyodnál.

Tudósnál a' gyanus még alkalmatlanabb,
Kinek ilyly társa jut, az igazán tsak rab,
Lántzon lévő kuvasz nálánál szabadabb,
Nints ennél a' földön állat, melyly bolondabb.

Balra magyarázza minden tekinteted',
Meg vagyon kímelve nappali lépésed,
A' szó, a' pillantás, komor vagy jó kedved,
Srófolja, ha lehet, jó tselekedeted'.

Komád, Sógor aszszony, Komorna, Szakátsné,
A' konyha szolgáló, kotsisné, juhászné,
Szemedre vettetnek, 's meg nézi, molnárné
Szebb e, mint tavali el vert majorosné.

Tegyd éhezz, ha tetszik, a' mérges *Meduzát*,
Ki perlő szavakkal fel fordítja házát,
Ne busúlj, keményen meg rágod a' zúzáat,
Ha verebek ellen nem őrzöd a' búzáat.

Békes egy óráig nem léssesz éltedbenn,
Mérget nyelsz eleget minden életedbenn,
Nyughatatlanságban ejt kelted 's fektedbenn,
Boszszúságot keres rajtad, vagy tselédbenn.

Ha szóllsz, a' válasza léssen motskossággal,
Teli van két zsebe kész gorombasággal,
Perbenn ne avatkozz e' ludas Aszszonynyal
Tűznél áll a' fazék, meg önt moslékával.

Szüntelen háború az ilylyen házasság,
És a' szegény férjnek igaz *martyromság*,
Nints e' betegségről *Chínábann* orvosság,
Barát tántztól gyógyúl e' boldogtalanság.

Ím le írtam játszót, a' fősvényt, feslettet,
A' tudóst, a' gyanust, felette mérgeset,
Utóljára hagytam egy némelyly képeket,
Ha tetszik, nézzük meg immár a' szenteket.

Hallgasd tehát, 's tudd meg, a' hol most sétálunk,
E' várasbann szint úgy Szentekre találunk,
Főbb Aszszonyok' rendin *Esterre* akadunk,
Kiknek tiszteletet mi méltán adhatunk.

Vagnak, kik meg vetik önnön nagyságokat,
Sírva fohaszkodva üzik hívságokat,
Ditsőségnek tartják alatsonságokat,
Bársony alatt rejtik titkos jóságokat.

Vagnak, én is tudok egyet a' hazábann,
Ki irgálmasságot téssen valójábann,
Sok jókat visz véghezz az Isten' hazábann,
Szelíd, és együgyű külső forgásábann.

De ellenben mennyi vagyon egy helyébenn,
Ki fényes és buzgó külső életébenn,
Kép mutató s' undok belső rejtekébenn,
Írigységet mérget hordoz a' keblébenn.

Színe alatt, higyd el, az Istenességnek
Sok illetlen dolgok világban készülnek,
Ennek palástjával hibák fedeztetnek,
Kiket nyilván tenni Aszszonyok nem mernek.

Lehetne ezekről írni *Tomusokat*,
Nézz bátor pennával író Tudósokat,
Bruyert, Theophrastust, Bussit, több olylyakat,
Kik szabadon szóllták a' Szent Aszszonyokat.

Mit ér, ha Aszszonyom hat Misét napjában,
Hallgat, le is fordul betegek házában,
Kerüli a' bútsút barát szín kámsában,
Ha módot nem teszen szokott hívságában?

Lehet, hogy templomban könyörög Istennek,
De ha engedetlen 's kemény a' férjének,
Bérit nem fizeti házi tselédjének,
Kevés jutalma van esedezésének.

Istennek tsúfolva nyújtja áldozatját,
Ki rossz végre kéri szentséges malasztját,
Hijában fogja meg Szent Ferentz' palástját
Kinek hívságos szél tölti verdigályát.

Bátor hatvan *ávét* perdít is napjában,
De ha haza jöven kap Ura' hajában,
Rágalmazó szokat küldd a' szomszédságban,
Ne sokat bízz ilylyen Szent' zsoloz májában.

Tsókolja bár kezét a' *Pater Rectornak*,
Sült kalátsát küldje Gyóntató Atyjának,
Chocoládát Osszon vén *Capucinusnak*,
Szakállos *Servitát* fogadjon Apjának,

De ha buzgóságát térés nem követi,
A' szegényt, a' rongyost, 's árvát nem nézheti,
Alább való társát meg veti 's neveti,
Haragját nem tartja, 's máját nem győzheti,

Még ez meszsze vagyon az igaz Szentségtől,
Fő kép ha győzetik szokott kevélységtől,
Mondhatod, tanátsot vészen a' Pátértől,
Számot ad gyónásban leg kisebb vétkérről.

Nem megyen ő oda vétkeit számlálni,
Hanem azt szeretné a' Paptól hallani,
Mikép szabad Nemes Aszszonynak játszani,
Gyémántot, aranyat lehet e hordozni.

Meg fejtheti *Páter* kétséges kérdését,
Aszszonyom ígéri buzgó meg' térését,
Alíg halladja el templom' keretését,
Elébbi hívságok ragadják nézését.

Haza megy, el kezdi eszét fitogtatni,
Prédikálja, szabad kis pénzbenn játszani,
Jobb az időt ilyen módon el mulatni,
Mint, szomszéd Aszszonyát, férjét rágalmazni.

Piros színre szabad az artzát festeni,
Az Isten nem szokta az ilylyest büntetni,
Ha ki csak férjének akar kedveskedni,
Vagy a köz szokásból nem kíván ki menni.

Így több vétketskéket szép színnel takarván,
Szentetskék az igaz erköltsöt el hagyván,
Lépnek olyly dolgokra, melylyeket sem nyilván,
Sem titkon mondani nem illik igazán.

Úgy látom, haragszol ezeket hallgatván,
'S búbann ereszkedel arról gondolkodván,
Vólt ez is, hihető, ebek' harmintzadján,
Hogy enynyit beszélhet nékem prédikálván.

Tehát illylyen formán a' kerek világban,
Nem lévén sem erkölts, sem jóság Aszszonyban,
Hijában keresünk a' Szent Házasságban
Boldogságot, melylyet fel teszünk magunkban.

Úgy van, mert kevés az, ki meg írt vétkekbenn,
Nem részes, vagy nagyobb, vagy kisebb mértékbenn,
Tudd meg, szenvedni kell e' gyarló életbenn,
Mert nagy romlás vagyon az aszszonyi rendbenn.

Ájúlász, teprenkedel ezen mondasomra,
Elég már, kiáltasz, ne vigy bosszúságra,
Úgy mond, a' szeretet mind ezeket jobbra
Hozhatja, bár költesz sokat Aszszonyokra.

Meg lehet, ifiú *Jákob* ' idejébenn,
Míg *Rachelt* követik együgyű éltébenn,
Most ne bízzál senki' igaz szerelmébenn,
Nem ég hat óráig senki is egy végbenn.

Íme már hallgatok, 's Útadra eresztlek,
Többé nem tsúfollak már nem is ijesztlek,
Úgy látom, kétségbenn már is vezettelek,
Majd nem szándékodtól el térítettelek.

Vólnának Szép Nemnek több apró hibái,
Melylyektől származnak férjek' galibái,
Elég nehezetskék már meg írt példái,
Másszorra legyenek jelesebb tsorbái.

El Hagyon hát amaz dús gazdag vénetskét,
Hatvan nyóltz esztendő zavaros menyetskét,
Ki bátor halladja szagával a' ketskét,
Kívánja, öleljed mint első szűzetskét.

Nem szóllok semmit is az állhatatlanról,
Ki ma szeret, holnap le taszít ágyáról,
Nem is mondok semmit ama' szomorúról,
Ki hat eszendőkig nézhet r'ád komoról.

Már elő nem hozom a' mérges kígyókat,
Fekete epével tölt oroszlányokat,
Kik utálván magok véréből valókat,
El hagyják, rugdalják saját magzatjokat.

Maradjon unalmas maga szuszkójábann,
Ki egy hétig nem szóll, sétál szobájábann,
Arról sem szóllok már, ki *Mopszl* kutyájábann
Gyönyörködik, 's kedve telik matskájábann.

A' képzelt beteg is nem jó már nyelvemre,
Ki minden ételét patika mértékre
Veszi, ki nem megyen a' levegő égre,
Untalan szüksége van a' *recipére*.

Ostobák, búbajos, italos aszszonyok
Másszorra legyenek, mert már az olyanok
Titkon nem lehetnek, és útálatosok,
Nem félek, hogy kapjon akárki is rajtok.

Légyen tehát vége *prédicáciomnak*,
Kívánok szerentsét az új házasoknak,
Nékem is, néked is, minden jó Barátnak,
Ki jó szándékából indult ez igának.

**SZABAD E SZERELEMRŐL
ÍRNI VÉN POÉTÁNAK?
1759.**

Minapábann el felejtém, Flacce! tőled kérdezni,
Melylyik idő alkalmas szerelemnek kedvezni,
Mikor illik égő szivről firkálni a' Szépeknek,
És szabad e negyven utánn szép szót adni *Phillisnek*.

Úgy gondolom, öreg vóltál, hogy írtál *Mecaénásnak*,
De talám még ősz nem vóltál, mikor írtál *Chloénak*
Az elmének játszisága el múlik esztendőkkal,
A' találmány nem bőséges fetskendező tüzekkel.

Ébred, bátor, régi jó vér, 's írja, mit gondol szíve,
Nem olyly elevenen festi, mint hajdan vólt képezve:
Képírónak akkor megyen jó móddal mázolósa,
Mikor képnek elevenről lehet ábrázolósa.

Vén *Poéta* úgy írna jól Szépségnek érdeméről,
Ha nem volna feledékeny annak régi tettéről,
Az ért elme nem jó erre, hogy munkáját keverje,
'S vándorlását égő szívnek tsinosan énekelje.

Víg, tsintalan, furtsa, tréfás légyen, ki ezt míveli:
Apollo is az öreget igen ritkán öleli.
Felét immár el töltöttem változva ment éltémnek,
Mit gondolsz, ha lehet e még énekelni Szépemnek?

Talám ő is felejtkezett a' kedvesebb órákról,
És meg mondja haragosan, ne szolljunk már azokról.
Úgy van, igaz balgatagság régi sebet meg nyitni,
De még nagyobb már vénségbenn újat adni vagy nyerni.

Ne írd tehát, ne írd, pennám! szerelemnek dolgait,
Hallgasd inkább, ha tudod is, ne fitogtasd titkait,
Bízd *Násóra*, bízd másokra, kiket *Phoebus* fel nevelt.
Tudod, néked nem mindenkor *Venus* Anyád kedvezett.

SZERELEM ÉS BOR.

Tudod e, Jó Pajtás! mibenn áll boldogság?
Vagy hol találtatik, a' kedves mulatság?
Nints a' tzifra várban, nints a' Nagyságoknál,
Sok tselédű pompás fő Méltóságoknál.

Ott nints, hanem vagy, hol kitsiny zörgéssel
Élnek az emberek egy szeretett széppel,
Mi kell e' hezz egyéb hanem egy jó barát,
Ki víg kedvel reám köszönje poharát.

Hát ha hűnyorított szemtől távúl esvén
Tzitzámat oldalom mellé le ültetvén
Mézes Máli mustot tölt mázos kupábann,
Nem de boldog vagyok mint Tsászár *Chínábann*!
Esküszöm az égre, Babuskám! szeretlek,
Esmérd meg szívemet, hív lések, míg élek.

Bár messék el *Párák* éltém' fonalát,
Adsza katsót, íme tartsuk a' *parolát*,
Nem akarom, éltém hosszúra terjedjen,
Mit használ, hogy hajam ősszel keveredjen.

Szerelem 's Jó Barát nélkül, az öregség,
Unalmas szomorú keseredett vénség:
E' kettő érdemli úgy' e az életet?
Adjál, Pajtás! adjál igaz feleletet.

BUGATZI TSÁRDÁNAK TISZTELETÉRE.

Tsikósok' Oltárja, Juhász' Kápolnája,
Betyárok' Barlangja, Ringyoknak Tanyája,
Bolhák' Egereknek, Békák' Palotája,
Dongó légy', Darázsok' Szúnyogok' Bárkája!

Ki tett téged' ide világnak tsúfjára?
Ki állíttatott fel sok gazdák' kárára?
Nem vagy te vendég ház kortsma' formájára,
Sem jövő, sem menő útasok hasznára.

Négy rongyos fal, kémény, egy tsikorgó ajtó,
Bogár hátú fedél nyitva mint akasztó,
Egy föld lyuk melletted, ott van a' tsábító,
Előtted le ásva áll egy vastag bitó.

Nem a' kormos bográts, ki бүдös tűz éktől,
Nem két szurkos fazék, ki zsíros дög béltől,
Hoz neked vendéget alsó felső széltől,
Ijesztenek ezek a' te tzégéredtől.

De mikor fergeteg támad a' fellegebenn,
Zúz vagy havas eső ásztat köpönyegbenn,
Villámlás, tsattanás, rettent nyár középbenn,
Te hozzád sietünk, szállást kérünk szépen.

Akkor nem tserelnénk az aranyos sasért,
Nem perlünk gazdával a' jobb *numerusért*,
Noha nem szaladnak el tévedt kultsokért,
Meg nyugoszunk benned, nem adnánk egy várért.

Bízony nagy hívság van a' sok építésbenn,
Az ország el merült ezen betegségbenn,
A' ki lakni akar igaz tsendességbenn,
Szívét szorítsa be kisebb kerítésbenn.

Egybenn ragadt falak' hosszú menedéke,
Sétáló folyosók paloták' mértéke,
Nem gyönyörűségnek sokszor a' vidéke,
Inkább gond' és bűnnek széke vagy rejtéke.

Együgyű eleink egy tálhoz ültenek
Asztalnál, egy házbann együtt meg fértenek,
Nem kárpitos ágyat, ponyvát kerestének,
Együtt feküdtenek, fel együtt keltenek.

'S akkor közelebb járt az igaz barátság,
Atyafi szeretet, jó kedv, és nyájasság,
Most hogy hozzánk bé jött költsönös tzifraság,
A' szín meg maradott, el tűnt a' valóság.

Sok vár, kastély vagyon már boldog hazánkban,
A' hol patkós tsizma nem hág palotában,
Van ház, hol a' gazda meg áll pitvarában,
'S bé menni ha akar, öltözik kaptzában.

Sem haszon, sem szükség sem alkalmatosság
Az ilylen épület, ez tsak merő hívság,
Sem ház, sem kalitka, tzifra nyomorúság,
Minek készítettett ilylen mulandóság?

O Tsárda! betsesebb nálam te szegleted,
Bé fogadsz, negyven is sokszor a' vendéged,
Jobb szállásom vagyon nékem te melletted,
Szükségbenn nyugovást Király is lel benned.

Maradj tehát békés, pusztá' közepében,
Ketskeméti kenyér süljön kementzédben,
Körösi bor bőven keljen a' pintzédben.
Sok utas nyugodjon faladnak tövében.

**VIGASZTALÓ BESZÉD
A' TZIGÁNYOKHOZZ.
1762.**

Tzigányok! világi népeknek sepreje,
Rajtatok esmérszik természet' ereje,
Nints a' kerek földnek olyly igaz zsellére,
Mint tí, valylyon ki vólt nemzetségték' feje.

Eleget hazudtak majd minden nemzetek,
Honnan származtanak, mikép nevekedtek,
Elei mint jöttek, hová telepedtek,
Tsodálom, rólatok mért nem beszéllgettek.

Azt sem tudjuk, mikép jöttetek hazánkban,
Semmi emlékezet nints *historiánkban*,
Király, törvény nélkül vagytok társaságban,
El széledve, még is együtt sok országban.

Ha tehát Ádám vólt földi népek' Apja,
A' Tzigányoknak is ő vólt fondálója,
Nem vagyok én azért Ádám' gyalázója,
Több rossz népnek is vólt ő Előljárója.

Vallás vagy társaság a' ti nemzetségték
Sátorban heverő ronda tsemetétek
Nem tudom; de nem olyly nagy a' ti vétségték,
Fogy már tí néktek is, látom, szerentsétek.

Mi lehet szebb *virtus*, mint magát meg győzni,
Gazdagságtól futni, gyalázatban lenni,
Semmivel nem bírni, szomjazni éhezni,
Hideget meleget egy aránt szenvedni.

Zöld gyepen heverni, nagyságra nem vágyini,
Aranyat, birtokot kevésbenn hajtani,
Jó élest, jó lakást, világot meg vetni,
Egy napi keresményt másra el nem tenni.

Seneca, Stoicus Böltseknek egyike,
Egész életébenn erre igyekeze,
Diogenes erről tudományt hirdete,
Hány Szent van, ki erről böltsen beszélgete?

Szent János, Pál, Ferentz, Remeték' serege,
Ignátz', *Basilius*, Klastromok' fellege,
Ide széloztanak, ez vólt szélja, vége,
A' régi Szentségnek ez vólt a' bilylyege.

Mért tehát titeket a' Szentek' számábann
Nem vettek, 's tiszteltek az *Ecclésiábann*,
Azt mondják, hogy ritkán jöttök a' templombann,
'S néha tiltott dolgok történnek sátorbann.

Másképp, ha tisztelet illet szegénységet,
Ha dítsérni szükség mezítelenséget,
Ha semmivel bírás hozhat ditsőséget,
Ha tűrés szenvedés nyeri a' szentséget:

Ilyly módon sok *Mártyr* lesz Pest vármegyébenn,
Sok Boldog Hevesbenn, Kúnságbann. Erdélybenn,
Menynyi bútsútok lesz néktek Debretzenbenn,
Ha ilyly formán lehet bé menni menynyekbenn!

Mert ha az igazat nem lehet tagadni,
Meg kell azt rólatok másképp is vallani,
Ha ki a' világot akarja utálni,
A' tí nyomotokon kell annak el járni.

A' felett Istenbenn nagy ti reménységtek,
Noha nints bóltotok, sem pedig pintzétek,
Mint égi madarak, nem szánttok, nem vettek,
Napról napra kelvén még is éldegéltek.

Honnan vagyton tehát, hogy ilyly érdemekre
A' világ nem tekint? 's ilyly vizás időkre
Jutottatok, íme e' drága nemzetre
A' törvény téttetett, írtassék ki végre!

Tzigány Király ellen soha nem támadott,
Ország ellen pártos fegyvert nem ragadott,
Új vallással népet soha nem tsábított,
Tartományt nem rabolt, várast nem pusztított.

Íme még is el jött boldogtalan sorsa,
Nem engedtetik már, világot bujdossa,
Oda lesz e' drága nemzetnek szokása,
Rajtok telylyesedik világ' változása.

Jó kedvvel légy szegény el szélesztett község,
Nem tsak tégedet ért ilyly szerentsétlenség,
A' változás ellen nints vár, nints erősség,
Minden nemzeteket el törül régiség.

Nézd *Tróját, Sálemet, Athent, Sicambriát,*
Carthágót, Babylont, és Alexandriát,
Régi Rómát, *Rhodust, Delphost, és Cairát,*
Más nép lakta, másnak adja most adaját.

Ezek pedig sok száz esztendőt fénylettek,
Sok jeles Vezérbenn Tsászárbann kérkedtek,
El múltak, alig van immár nevezetek,
Nem tsoda hogy eljött néktek is végetek!

Ezek tündöklöttek sok jeles törvénynyel,
Víttak mind szárazon mind vizen népekkel,
Körül vóltak véve sok sántzú végekkel,
Idő emésztette, fordúltak fenekkel.

Néked hadi Isten soha nem kedvezett,
Nagy Idai sántzbann puska meg ijesztett,
Nagy szombati hartzbann a' Vezér el vezett,
Noha az erdőbenn lesre helyezettett.

Ne búsúlj, vígan légy most jött fel tsillagod,
Vesd el a' fujódat, hányd szélylyel sátorod',
Nézd minő nagy poltzra emelt fel Királyod,
Melyly féyes nemzetre lett te változásod.

Már lehetsz Katona, Gróf, Báró, Nemes is,
Úgy lehet, fiadból lészen *Generális,*
Ki tudja, nem lesz e egyik *Personális,*
Vólt immár Fekete többször is másszor is.

Hagyd el hát szokásod', vesd le természeted',
Széledj jobb nép közé, változtasd nemzeded',
Jöjj bé falu végről, mosd le barna színed',
Építs, dolgozz, síma ne legyen a' kezed.

EMBERI NEMZET' GYALÁZATJA.

Boileau, Frantzia Poéta,
Juvénálisból vette ezt a' Satyrát.
Magyarra fordíttatott 1763.

Minden állatok közt, kik égbenn repdesnek',
Kík földön mászkálnak, vizekbenn eveznek,
Ha ki el akarja hinni verseimnek,
Leg kevesebb esze vagyon az embernek.

Fel pattan valaki ezen szavaimra,
Tzáfolni akarván hasonlatosságra
Vezet, újjal mutat apró bogarakra,
Sok meg veszett tsúszó mázó állatokra.

'S nagy garral meg fedvén, úgy mond, mit miveltél,
Hogy az emberekről ilyly tsúf szót ejtettél?
Talám ugyan magad elmédben tévedtél,
Mysantropiából új vallást kezdettél.

Hogy gondolod, tsúszó mászó állatoknak,
Kik tsak félbenn élnek, alig is mozognak,
Kiknél magva sinsen a' szép tudománynak,
Több elméje vólna mint földi Királynak?

Tudod, hogy természet alkotván világot,
Egyedül embernek oszta okosságot,
Ő érte teremte minden sokaságot,
Nékie ezeken adott uraságot.

Ugy vagy: az Isten az embert szerette,
Ilyly ajándékával fel ékesítette,
De mivel Vezérét ember nem követte,
Nagyobb setéségbenn elméjét keverte.

Ha azért nem hiszel *Doktor* mondásomnak,
In forma próbáját ez *argumentumnak*,
Adom, vigyd akármelyly *Bacchalaureusnak*,
Tarka köpönyeges, *Graduatusodnak*.

Valld meg, ne tétovázz, nem de a' *böltseség*
Nem egyéb, *lélekbenn rejtett erőség*,
Kit el nem ragadhat múltó gyönyörűség,
De le sem tapodhat a' szerentsétlenség.

Ki tetszik ez ember' tselekedetébenn,
Ha viszi dolgait egyenlő mértékben,
Szívét határozza hirtelenségébenn,
És test a' lélekkel áll jó egyességben.

De nézd, melylyik állat vólt ilylyen változó,
Mint ember, dolgábann melylyik ilyly habozó,
Minden gondolatja ennek kalandozó,
Elméje, esze is, mint szél szálankozó.

A' szegény hangyátska gyűjteményét nyárbann
Serénységgel hordja, rakja garmadábann,
Békességgel marad maga zsombíkjábann,
Tsendesen emészti Szent András' havábann.

'S nem látd tél' közepén a' havan futasni,
Gömbölyű takarmányt szaladva kapdosni,
Tsoportos eledelt előbb előbb tolni,
Egyesült erővel terheket vonzolni.

Ellenbenn az ember bolond járásábann,
Szüntelen ugrándoz elme zavarjábann,
Szívét határozni nem tudja futtábann,
Ragadtatik ide 's tova munkájábann.

A' mit ma szeretett, hónap már utálja,
Reggel a' mit kívánt, estve meg tzáfolja,
A' mit ma áhított, hónap taszigálja,
Mi néki nem tetszik, másokra unszolja.

Ma szent akar lenni, 's világtól bútsúzik,
Most minden hívságban ismét avatkozik,
Majd a' nőtelenység, majd házasság tetszik,
Ma kámsábann, hónap sisakban öltözik.

Sürög, forog, tepreng földről jut tengerre,
Mit lohogva keres, fordul veszélyjére,
A' fehér nem tetszik, vágyik feketére,
Nem akad állandó tselekedetére.

Lengedező kis szél el dönti tzéljától,
Futását majd végzi, el tér a' tárgyától,
Most bús, most víg, retteg szerentse' gántsától,
Úgy fél a' kapától, mint a' koronától.

Azonban szemlélvén, ilyly részegségébenn,
Mikor keveredik enynyi sok félékben,
Azt gondoljuk, vagyon fő ditsőségébenn,
Angyaloknak poltzán a' tizedik égbenn.

Igaz, hogy úgy tartjuk, ő az állatoknak
Ura, ő parantsol oktan barmoknak,
Meg lehet, de még is az oroszlányoknak
Ordítását féli, 's nem megy barlangjoknak.

El hagyván e' kérdést, ha Tátra' hegyébenn
Tévelyedett vadász, medve' elejébenn
Jutván, mosolyog e valylyon a' szemébenn,
'S el nem változik e, jámbor a' színébenn?

Nem tudom, ha valylyon Tisza' lapáljábann,
Társ nélkül bolyongó ember sűrű nádbann
Megyen, ha félelem nints e' gatyájábann,
'S körül nem néz, van e' farkas az inábann.

Vagy Bátskai Síknak szinte közepébenn,
Ember uram menvén királyi képébenn,
El búsult bömbölő bika' ösvényébenn
Akadván, dobogást nem érez szívébenn.

Azt tudom, ha, ámbár szívének dagályja
Bátorságot ad is, ilylyes nem hátrálja,
Van ezek helyébenn még is több királyja
Embernek, kit, szükség, hogy még is uralja.

Rendetlen szerelem, átkozott fös vénység,
Nagyra vágyás, harag, boszszúság, írigység,
Nem de fogva tartják? 's melylyik az erőség?
Ki mentt mind ezektől? ez ám a' fényesség.

Alig hogy setétség a' földet bé vont,
Gyertyáját tsak éppen mostan el óltotta,
Leplét tsak szinte most magára takarta,
Alig hogy szemeit szegény bé húnhatta:

Íme kolompoznak ajtaján házának,
El jött kapitánya küldött hajójának,
Parantsolat nintsen bóltos sáfárjának,
Jó áron most kérik részét partékának,

Tsendes nyugodalmat félbenn kell hát hagyni,
Gabonát hajókkal meg kell indítani,
Reggel kelt munkásnak a' helyt meg mutatni,
Hol kell szántót, kaszást, gyűjtőt állítani.

Nehéz, való dolog, de mit van mit tenni?
Az el kezdett úton tsak így kell meg lenni.
Bírnuk meg magunkat, kintset kell szerezni,
Kedves tsemetéknek most illik gyűjteni.

Meg tér szegény ember meg unott sorsábann,
Látván mint aggódik élete' folytábann,
Ilylyen panaszt téssen elme haragjábann,
Lévén más világnak szinte pitvarábann:

Minek ilyly törődés, ilyly nyughatatlanság?
Mire való e' sok munka és fáradság?
Minek, 's kire marad a' gyűjtött gazdagság?
Így lótni, így futni, e' merő bolondság.

Éhezni, szomjazni, álmod szakasztani,
Szárazon, vizen is veszélybenn úszkálni,
Törödni, aggódni, soha nem nyugodni,
Tsendesebb élettől ilyly messze távozni.

Hiszen mind ezeket nem viszzük magunkkal,
Talám, kire jutnak, el költi kurvákka,
Bolond, ki vesződik veszendő javakkal,
Nem birkozom tovább ilylyen mulandókkal.

Mert bátor bírjak is *Strattmannak* pénzével,
Góából járjanak hajóim gyömbérrel,
Ambrát és pamukot tseréljek Törökkel,
Fel kell egyszer hagyni e' kereskedéssel.

Vagyon sok, ki határt vét a' fös vénységnek,
Nem örül a' pénznek, öszve vert kintseknek,
De rabja ellenbenn ama' ditsőségnek,
S életét szenteli durvasz vitézségnek.

Az ilylen hasonló nyughatatlanságnak
Tengerébe merül, nagyra vágy, tzeljának,
S nyomozza teteit *Julius* ' karjának,
Bástyáit meg mászni akarja Trójának.

Ezer veszély közé vakon avatkozik,
Vágás lövés között vitézül bírkodik,
Le omlott falakon, síkon hadakozik,
Vérrel, sebbel, tűzzel, öléssel áldozik.

Vakmerő; szerentést mind addig boszontja,
Míg valamelyly tagját golyóbis meg rontja,
Szerentsés, ha épen meg marad a' tsontja,
Mikor kegyetlenül borbély bontogatja.

Végre ha kérdezik, mi jutalmát' vette,
Felel, hogy *Maternik* újságbann fel tette,
Nevét, győzedelmét világnak hirdette,
S több Nagy Vitézeknek Számábann jegyzette.

De ilyly bér magábann a' romlott tagoknak
Ízetlen kis flastrom, 's nem köszönöm *Mársnak*,
Ha ilylyen fizetést ad a' Katonáknak,
Kik a' ditsőségnek mezejét strázsálnak.

Mondhatja valaki, tréfálj tsinosabban,
Satyrádat győzzed, írd módosabban,
Miolta világ áll *Mars* ' oskolájábann,
Nagy Lelkek forgottak, 's vagynak most is abbann.

Nem hiba hír' névért nagy munkát fel venni,
Másképp sok nagy Vezért le kellene tenni,
Nagy Sándort, *Caesart* is el kell felejtetni,
Sok Károlyt, Fridriket, elménkből törteni.

Azt mondom, ezek is balgatagok vóltak,
Noha fegyverekkel népet hódítottak,
Téres országokat magoknak foglaltak,
Mert nem úgy, mint kellett, 's roszul uralkodtak.

El hagyván a' többbit, szóllok Nagy Sándorról,
Ama' nevezetes híres *Pirátáról*,
Kevély Görögöknek Harambasájáról,
Részeg, gyilkos, búja világ' tsodájáról.

Ki nem elégedvén királyi székével,
Kibenn ülhet vala tsendes ditsőséggel,
Kormányozván népét törvény' szentségével,
Világot el bírni indult fegyverével.

Útjábann hány népet, hány királyt el rontott?
Menynyi várat, kastélyt, tornyokat el bontott?
Hány ezer ártatlant bú bajra juttatott?
Nézzük, melyly bódúltan, 's miért hadakozott.

Hogy ura lehessen az egész világnak,
Szükség vólt bomlani érte országoknak,
Meg kellett rémülni tengernek, Száraznak,
Hogy lelné határát szíve' vágyásának.

Rabbá kellett esni békés *Dáariusnak*,
Térden könyörögni leg szebb Királynénak,
Életet koldúlni a' leg jobb Anyának,
Kurvává tétetni Király' Leányának.

Kevés vólt fel dúlni Istennek házait,
Fel bontani szentelt Vitézek' sírjait,
Meg kellett próbálni *Hammon'* bálványait,
Hallgatni, meg vetni Szent népnek Papjait.

És végre Istennek akart neveztetni,
Ki fő barátjának nem tudott engedni,
Noha egy ebédnél kétszer részegedni
Szokott, ennek tédről kellett esedezni.

Ez ama' bölti Király, kinek nagy munkáit
Olvasván, dítsérjük véghez vitt tsodáit,
El hallgatván egyéb tetemes hibáit,
Babylon' várábann tett *comaediáit*.

Azt mondom, hogy ha most élne még világban,
Nem nyugodna bizony Persák' *tronusábann*,
Ilyly embert ítélnénk a' Pesti Nagy Házbann,
Fejét, kezét, lábát öltöztetnénk vasbann.

Több ilylyen Nagyokról most tehát hallgatok,
Mivel sok vagyon még, a' miről szólhatok,
Ember' tsúfságára a' mit koholhatok.
Doctor, Philosophus erre hallgassatok!

Íme tí az embert ilyly nagyra viszitek,
Tselekedeteit, dolgát dítsíritek,
Hívságos tettébenn mire vezetitek?
Tsak nem az Istennek székébenn teszitek.

Hogy ő az, ki épít roppant várasakat,
Ő magának választ Bírát, Királyokat,
Ő virágoztatja a' *Relligiókat*.
Neveli, formálja a' *Professiókat*.

Ő tartja nagy betsbenn, Ő ád törvényeket,
Magistratusokra bíz ítéleteket,
Országoknak szerez békés kötéseket,
Társaságbann marad, öszve köt népeket.

A' jó szokásokat ő tudja bé hozni,
A' rosz erköltsöket ő szokta zablázni,
Ő tud sokaságot böltsen kormányozni,
Erő ellen erőt ő tud meg kötözni.

Az úgy van, de nézzük már az állatokat,
'S ha tetszik először a' fene vadokat,
Prédából élődő szárnyas tolvajokat,
Négy lábú portázó vad haramiákat.

Bár nintsen ezeknél sem bíró, sem polgár,
Sem hajdú, sem drabant, hadnagy, vagy barjaktár,
Mindenütt négy lábú állat szabadon jár,
Úgy, mint a' felhőkben repdes égi madár.

Még sem tapasztaljuk hogy borz a' medvével
Háborút indítson, vagy szarvas az őzzel,
Oroszlány meg egyez bak a' nyöstényével,
Bátran társolkodik párdutz a' tigrissel.

'S nem hallottam soha, hogy medve rókától
Perrel győztetvén el esett lyukától,
Vagy félvén a' bagoly sas' *actiojától*,
Meg alkudott, 's el ment üres odújától.

Nints ezeknél szükség az akasztó fára,
Béklóra, bilintsre, tömlőt, *tortúrára*,
Még is ölyv az ölyvre, sas nem támad sasra,
A' sólyom, a' karoly nem dül a' héjára.

Ki látta, hogy ki jött oroszlány erdőből,
'S nyúlakat el üzött a' téres mezőből,
Vagy őszve gyűlt tábort ki látott ürgékből,
Kik a' mókusokat hajkásznak hegyekből.

Leg vadabb állat is maga hasonlóját
Szereti, 's képében szenved formáját,
És együtt egymással közöli prédáját,
Betsúli társábann világ' alkotóját.

Egyedül az ember nem fér meg párjával,
Perel, tusakodik szomszéd szomszédjával,
Viaskodik dül fül barát barátjával,
Sokszor meg nem férhet fiú az atyjával.

A' tsírke nem *cital* katsát a' táblára,
Polka panaszt nem tesz' lúd' gágogására,
Szamár nem *protestált* hamis bírójára,
Ló átkot nem mondott váras' tanácsára,

A' farkas nem kérte soha *Jeszenákat*,
Változtassa jobbra *allegatiókat*,
Soha nem unszolta róka az Urakat,
Nézzék, és olvassák az *extractusokat*.

Medve nem élt soha *gratiás novummal*,
Contentus vólt tábla' *sententiájával*,
Szarvast nem ijesztett az *appellátával*,
Az őz nem élt soha *oppositióval*.

Soha bíró nálok nem vett *discretiót*,
Aranyat, ezüstöt, jószágból *portiót*,
Valahogy természet *deliberatiót*
Tett, meg nem másolták az *executiót*.

Fő tanács, al tanács, nagy, kis *parlamentum*
Nintsen nálok, 's ehez kötött *juramentum*,
Együgyű természet nálok *sacramentum*,
Azt el nem ronthatja egyéb *argumentum*.

Nézzük már az ember' életének módját,
Ki az, ki mérheti meg veszett haragját'
Betsületnek tartja, hogy meg feni kardját,
'S ártatlan társának el ütheti gombját.

Kevés vólt lobbanó tüzet ki gondolni,
Melylyel távúlról is lehessen meg dobni,
Ezen gyilkossághozz mást kellett koholni,
Kivel szép szín alatt lehessen rontani.

Sok balgatag szóból könyvet tsináltanak,
Ezt *Codexnek* híják, 's néhol *Decretumnak*,
Ennek erejével ha nem hadakoznak,
Emberek egymástól jószágot fosztanak.

Lassan, jámbor, lassan! győzd meg haragodat,
Mert másképp el veszted az *actorságodat*,
Emendára hozom ma vastag pennádat,
Hogy ha nem szünteted tsúf *calumniádat*.

Mért kellett enynyi sok buszma szót költeni,
Kiket alig lehet immár meg érteni,
Hát külön tudományt kellett abból tenni,
Az igaz keresményt mint kell meg menteni?

Al peres, Fel peres, *Causae Procurator*,
In causam attractus, *Actor*, és *Evictor*,
Ingerens, *Opponens*, *Creditor*, *Debitor*,
Állatok nem értik, mi az *Instigátor*.

Ebbenn vólt hijányos ember' boldogsága,
Hogy szaporább lenne elme' gondossága,
Ilylyeken aggódna sokak' álnoksága,
Jobban ki sülhetne ember' bolondsága.

Pandecták, *Digesták*, *Compilaták*, *Acták*,
Justinianusból hozott *Sententiák*,
A' sok féle *Glóssák*, a' sok *Cynosúrak*,
Ember' méltóságát kitsinynek mutatják.

Mit mondasz, vegyd észre, betsüld meg magadat,
Magad ne prédikáld alatonyságodat,
Ne nevesd anynyira tulajdon formádat,
Esmérd meg tsinosabb 's boldogabb sorsodat.

Állatoknak nintszen *Academiájok*,
Hol vagynak erdőbenn *Universitások*?
Vagynak e medvéknél a' Négy Facultások?
Vagy *Doctor* köpönyeg? Vagy *Graduatusok*?

Igaz, nem találni nálok *Doctorokat*,
Sem Törvénytudókat, 's büszke Orvosokat,
De ugyan ez oka, hogy a' patikákat
Meg vetik, 's nem isznak mérges italokat.

Bátor feketére az embert festetted,
Roszabb erköltseit már mind ki petyegted,
Szép tulajdonságát még is nem rejtetted,
Elméje nagyságát el nem temethetted.

Ki nagy böltéség vólt olyly hidat tsinálni,
Kin a' tengereken lehessen sétálni,
Mi haszna ezekről ilyly sokat firkálni?
Melyly állat mert vólna ilyly módon tzirkálni?

Medve fel nem lelte titkát mágnes kőnek,
Ember vólt, ki hinni mert egy kis vas tőnek,
Köszönetet mondhat világ e' vezérnek,
Mert ez kalauza sok *milliom* népnek.

Meg vallom, ez igen gyönyörű találmány,
Nem lehet e' nélkül Londoni Kapitány,
De ha böltéségre juthat a' tanítvány,
Mondd meg, betsületet szerez melyly tudomány?

Ki egész életét tölté a' könyvekben,
Törte az elméjét rejtett kérdésekben,
El fáradt Szent Atyák' egyeztetésében,
Bé merült Pál', János' titkos értelmében:

Nem nagy bérét vette kétes munkájának,
Bár magyarázója vólt a' *Bibliának*,
Több betse vagyon most Jó *Calculistának*,
Mint a' Zsidó *Thalmud' Commentátorának*.

Ha hosszú számokat jól tudsz össze rakni,
És ezerből százat szépen tudsz ragadni,
Ha mersz tízes számból *nullat* le faragni,
Meg indulhatsz bizvást Böltseket katzagni.

Azt mondotta minap Apja a' fiának,
Hagyj békét, fiatskám, *Philosophiának*,
Szenteld az idődet *Arithmeticának*,
Tanúld ki titkait a' bölt *Practicának*.

Scotust Szent Tamással vesd a' kementzében,
Talám meg egyeznek hamarább a' tűzben,
Plátó penészedjék kályha' szegletében,
Nintszen hasznos letzke semmi tzikkelyében.

Keresd ki, mit hozhat bánya egy hónapbann,
Menynyi só kelhet el az egész országban,
Mit fizethet Nemes, mit Paraszt hazábann,
Menynyi haszon lehet harmincz adóságban.

Húnd bé a' szemedet paraszt' kérésére,
Fend meg a' fogadat kapás' kenyerére,
Enyvezd meg kezedet Görög' erszényére,
Találj fel új adót Zsidók' innepére.

Tudd meg, melylyik tisztség ad sok gazdagságot,
Oda tarts, ne nézzél semmi rokonságot,
Akár mint, akár hogy kerülj rongyosságot,
Mert, el higyd, egyedül kints ad okosságot.

És, hogy ha pénzed van, léssz *Aristoteles*,
Nagyobb Vitéz léssz, mint hajdant *Perilles*,
Ha írni nem tudsz is, te léssz *Apelles*,
Bár nem hadakozol, te vagy *Themistocles*.

Sőt téged' Görögül, Deákul versekkel
Köszöntnek, elődbenn jönnek új könyvekkel,
Hat árkúst bé írnak szép ditséretekkel,
Körül vesznek, el higyd, nyomtatott képekkel.

Pompás *titulussal* te fogsz tündöklenni,
Caesar, *Pompejushozz* fognak téged' tenni,
Mecaenást, *Augustust* te fogod előzni,
Nagy régi nemedet ki fogják hirdetni.

Nemesség, böltéség foly a' gazdagságtól,
Érdem és Vitézség, Erköls is jön attól,
Kinek pénze vagyon, van betse világtól,
Paptól, *Procatortól*, és a' *Poetáktól*.

Tanúlj tsak, fiatskám! hármát hétből tsípni,
Tudd meg, nagyobb számból mit lehet le tépni,
Öt meg négy az kilentz, kettőt el kell venni,
Így māt tsak hét marad, ezt zsebbenn kell tenni.

Pénzt szerezz, ebből áll világi boldogság,
Tűr, szenved, és fázik e' nélkül okosság,
Igen alkalmatlan szegénység 's koldússág,
Vegyd fejedbenn, fiam! ez a' fő tanúltság.

Könyvek forgatását hagyd a' *Doctorokra*,
Írjanak, ha tetszik, *Luther s' Calvinusra*,
Munkájokat küldjék Bétsre, *Sorbónára*,
Ne aggódj ezeken, menj a' *Camarára*.

Ilyly utat mutatván atyja a' fiának,
Midőn a' veszendő pénzt teszi tzéljának,
Adhat e nagyobb jelt ostobaságának,
Igazabb festéket oktalanságának?

Mert, hogy vissza jöjjenek régi beszédemre,
'S az embert fel vegyem vádoló nyelvemre,
Melylyik medve vitte kölkét ilyly veszélyre,
'S mikor tanította ilyly rossz mesterségre?

Öszvér nem tanulta soha az *Algebrát*,
Azért, hogy koldússá tegye a' vad bikát,
Szamár fel nem vette *Doctorok*' palástját,
Hogy a' bárányoknál tanítson *Éthicát*.

Az ember egyedül ment hibák' útjára,
'S jutott elméjének szinte vakságára,
Hogy már nem akadna valódi tzeljára,
Habozván szüntelen dolgozna kárára.

Ah *Doctor*! hallgass meg, még egy dolgot mondok,
Már az ember felől többet nem is szóllok,
Mert noha némelyly jót közöttök találok,
Tsúfos még is, a' mit magambann gondolok.

Láttál e valaha oktalan barmokat,
Kik hasonlójoknak tettek óltárokat,
S annak bé nyújtották az áldozatokat,
Aranyból öntöttek Istent, 's bálványokat?

De én azt mondhatom, láttam embereket,
Kik *crocodylusnak* gyújtottak tüzeket,
Majomnak füstöltek szagos temjényeket,
Tőle, le borulván, kértek jobb időket.

Ha nem hiszed, menj el *Nylus*' partjaira,
Homokos *Aegyptom*' kopasz halmaira,
Rá akadsz útabbann jeles bolondokra,
Emberi formábann füles szamarakra.

Mire vetemedtem *Epilogusombann*,
Íme öltöztettem embert olyly állatbann,
Kit majd minden barmok tartanak tsúfságbann,
'S nevetséget okoz tsúfos formájábann.

De ne nevesd, *Doctor*, e' füles állatot,
Nem hoz ő nemének soha gyalázatot,
Adott volna neki természet szózatot,
Látnád, mint katzagná ő a' bolondokat.

Tudhatd e, mit gondol jövőn a' városbann,
Midőn a' sok népet látja az útszábann,
Zöldbenn, feketébenn, ezt barna kámsábann,
Amazt köpönyegbenn, ezt pedig palástbann.

Hogy ha nem érti is emberek' szóllását,
De hallja sokaknak hasztalan zajgását,
Úgy tartom, neveti a' halandók' sorsát,
Látván minden felé népnek toldulását.

Hát ha fel mehetne a' nagy palotákban,
Vagy bé tekinthetne, a' tanáts házakban,
Fényes ebédekre, tántzoló szobákban,
Bé tsúszhatna néha *Pártérbann, Logibann!*

Úgy tartom, meg fúlna talám nevétebenn,
Vagy nyargalna régi ura' elejében,
'S kérné, fabulákat költene nevébenn,
'S tenné vissza embert előbbi fényében.

Ő pedig tsüggesztett fejjel a' jászolhozz
Állván, édesdeden nyúlna a' szalmáhozz,
Mondaná rikoltva régi gazdájáhozz:
Ki sok bolondság fér az ember' fiáhozz.

**A' SZEGÉNY PARASZT
NÉPHEZZ BESZÉD.
1756.**

A' kit ártatlanúl az írigy kevélység
Vetett kised sorsra, kibenn nints ditsőség,
Ki második ízen nem tudod atyádat,
'S munkáddal szolgálod hazád' 's királyodat:

Sok hasznos polgárból álló díszes község!
Kit betsül Bölts, meg vét udvari Nemesség,
Ó szegény paraszt nép! múljon boszszúságod,
Hallgasd, meg mutatom a' te méltóságod.

Mások hízelkednek a' fényes Nagyoknak,
Én te néked írok meg vetett tsupornak.
Mikor te meg nézzed Urak' fényességét',
És hozzájok veted magad szennyességét:

Írigy mord kedvedből szerentsét átkozod,
Nem tudod, nyomorúlt! saját boldogságod':
Te vagy, országoknak ki sulylyát viseled,
Bőség 's ditsőségét egyedül te hinted.

Akár a' szerentsés király uralkodjon,
'S igaz törvény által népet kormányozzon,
Akár pedig község régi szabadságból
Nem szenved hatalmast, 's ki ment jobbágyságból.

Akár erőszakos nyertes fegyverével,
Székét támasztotta ki ontott sok vérrel,
És maga magának adott olyly hatalmat,
Hogy törvényt meg vetvén bírjon sokadalmat.

Te karod, te munkád tartja mind ezeket,
Te adsz Királyoknak erőt és népeket,
Sok száz Fejedelem sok nemes országnak
Mit adott egyebet vasat a' lábánál.

Nagy háborúk által földet pusztítottak,
Melylyet te kezeid plántáltak, arrattak:
Akárki mondja bár alylyas a' mesterség,
Nem hiszem, sőt tartom, tied az emberség.

Te kapád, te ásód, te baltád, gereblyéd,
Lemes vasad, villád, ostorod, és ekéd,
Szebben fénylik nálam, mint arany báránka,
Arany külts, tsillagok, korona, 's pántlika,

Melylyeket szerentse el hány *tronus* körül,
Kinek tsak balgatag, de okos nem örül,
A' te mesterséged első a' világban,
Eredete vagyon a' paraditsomban.

Hát ha a' mezőről, kit kezéd' munkája
Meg rakott kévékkel, 's fénylik az adója,
Néked hízelkedni bé megyek városra,
És szememet vetem tsinos útszájára.

Nézek felhőt érő házakat, tornyokat,
Benne élő, mozgó, futosó Urakat,
A' sok féle színben öltözött Papokat,
Műhelyeket, drága partékás boltokat.

A' föld kevélykedik ezen lakosiban,
Fényességét pedig neveti titokban,
Itt minden mesterség vagyon virágjában,
Kints a kintset szüli, vagy arany folytában.

Mert akár van olylyán, kit tsak a' kevélység,
Ki gondolt, de hasznos az ilylyen mesterség,
Akár pedig olylyas, kit büszke embernek
Ezer móddal világ tett már szükségesnek.

Mind ezen mesterek te általad élnek,
Nálad nélkül pedig városok éheznek,
A' te kalapátsod zubog vas hámban,
Te zörögsz, tsikorogsz lisztelő malmokban.

Te símitod amaz erős bálványokat,
Te fejed, te nyírod a' szelíd juhokat,
És ha gyólt íngy, selyem ruhában járhatunk,
Simább darótz, bársony leplet hordozhatunk,

Fonalát l'ányodnak orsóján pergették,
Te tsire társodnak rokkájáról szedték.
Márvány kezéd által jö Isten' házában',
Az arany általad fénylik palotában.

És a' te tsákányod vágja ezt mélysébbenn,
Te mí hívságunkért olvadsz melegségbenn,
És nem elégedel jót hozni hazádra,
Terjeszted munkádat az egész világra.

Hidat versz tengeren a' kintset meg hozod,
Kereskedés által mutatod jó voltod,
Ha a' Fejedelem földet akar nyerni'
A' te fiaidnak kell azért perelni.

A' te tsemetéid országunk bástyája,
Te vagy a' hanyatló *tronusnak* istápjá:
Akár el bírt hazát tüztől kell menteni,
Akár hív fegyverrel erőt kell ki verni.

De kisdéd előttem a' kevély uraság,
Kinek ditsősége a' lusta puhaság,
Ki alszik henyélve szerentse' keblébbenn
Mint hasztalan here méhek' közepébbenn.

Utálom ilylyenek veszett gyengeségét,
Tsak semmibenn tartom költsön nemességét,
Bátor fitogtassa aranyas galondját
Kitsiny én előttem, s' el veszette rangját.

Hamis bírák vagyunk, ha más kép ítélnék,
És nagy fülű számárt nyergéről ditsérünk.
Betsület abbann áll: köz jónak szolgáljunk,
Magunknak másoknak hasznára dolgozzunk.

Balgatagság téged', köz nép! meg gyalázni,
Te tudsz országodért mind élni mind halni.
De még más jó vagyon, ki benned tündöklük,
Melyly a' nemességbenn ritkán találhatik:
Szelíd ártatlanság te nálad meg vagyon,
Vétkek uralkodnak tsak a' gazdagokon.

Gazdagoknak a' kints jóra akadályá,
Parasztnak jó erkölts 's igazság osztályá.
A' Királyok bírnak roppant országokkal,
A Nagyok birkoznak sok Méltóságokkal,
Te együgyű lévén a' fehért fehérnek
Mondod, embere vagy te ígéretidnek.

Mint tetszik én nékem paraszt egyenesség,
Kit el nem tsábított mostani veszetség!
Ennek darótz alatt a' szíve tündöklük,
Hasonló a' gyöngyhözz, ki sárban feneklik.
Sok te ditséreted jó lelkü parasztság,
Nálad lakik mulat még az ártatlanság.

A' gyilkos kéz akar koronához nyúlni,
Fel szentelt fejektől le kívánja húzni,
Vagy békés országot fel háborítani,
És a' törvényeket zúrní és zavarní.

Ilyly tselekedetbenn te nem avatkozol,
Árúlást, párt ütést soha nem okozol,
'S ha meg történt, szélvész téged el ragadott,
Akkor is Uraknak hájója hordozott.

Sőt, ha orosz lányok tigrissel ütköznek,
Ordítással hegyet völgyeket töltenek,
Te munkás hangyátska magad zsombikjábann
Kuppaszkodol, 's élést hordasz garmadábann.

Köszönön az égnek e' jó téteményét,
Hogy meg nem engedte sorsom veszedelmét,
Életemnek rendét olyly sorsbann ejtette,
Honnan az írigység alább nem vethette.

Mert kints, és gazdaság, 's a' többi fényesség,
Születéstől réank terjedett édesség,
Szerentsés életnek keleptzét vethetnek,
De alaton rendük meszsze nem eshetnek.

Nem fényes palotán lakik a' boldogság,
Arany karpitok közt több a' szomorúság.
Bár nézzünk ezüsttel meg rakott táblákat,
Únalom rakja fel ide a' tálakat.

Hat pompás ló húzza az arany szekeret,
De bús komor Nagy Úr ablakán tekinget,
Fényes ugyan neve, kit vett ős atyjától,
De ő meszsze perdült régi jó fajától.

'S mi haszna, ha szíve nem hajlik emberhezz?
Keze ki nem terjed a' szűrös szegényhezz?
Ámbár késérőknek nagy legyen serege,
Kitsiny az ilylyennek belső tisztessége.

Bár menynyezet alatt dítsérve vezessék,
Térddel, fő hajtással útszán köszöngessék.
Ilyly színes semmiből nem mérem azokat,
Tőlem nem préselnek ők áldozatokat.

Többször az ilylyenek fényes nyomorúltak,
Noha szemeinkre hályogat fel húztak.
Nézd község Nagyoknak el bádjad testeket,
Halálós beteghezz hasonló színeket.

Alig hágtak által harmintz esztendőket,
Már is támogatják reszkető térdeket,
A' sok gyönyörűség fogyasztja élteket,
Idején és korán töltnek temetőket.

Mert az írigységnek forr benne epéje,
Boszszú állásokra törődik elméje,
Fáradván szüntelen terhelő munkával,
Gyulladnak vágyódás epesztő lángjával.

És a' bársony alatt szív dobogásával
Fedik haragjokat, 's közlik barátjával.
Te pedig jó köz rend ment vagy mind ezektől
Nem félsz, nem is rettegsz komor betegségtől.

Mert munkás fáradtság erőt ad tagoknak,
Nem tartozol hinni hazug *Doctoroknak*,
Te zöld gyepen nyugszol, nyújtózol kedvesen,
Az Úr bársony párnán virrad keservesen.

Láttam én sok Nagyt anynyira botlani,
A' szent szokásokat akárván bontani,
Szívekből ki vettek leg szentebb neveket,
Nevezni nem mertek fiaikat, férjeiket.

Te pedig egyenlő a' régi atyákhoz,
Fiadat botsátván szomszéd leányához,
Nem félted, nyúlhasson másnak falatjához,
Ki halála után just kérjen osztályhoz.

Hány szegény üresen megy el Urak mellett,
Kit a' te házadbann vár jó meleg szeglet?
Kinek ha nem lehet segíteni sorsát,
Zokogod szívedből romlott állapotját.

Igaz, nem olyly színes, nem tsínos te módod
Életben, beszédben, 's a' te forgódásod,
Nem olyly formás, mint a' mostani *Grófoknak*,
'Srófon járó mozgó tzifrázott *Báróknak*:

Kik szavakat szoktak kettősen ejteni,
Káros hazugsággal a' valót rejteni,
És hogy a' barátot külsővel tsalhassák,
Az ál ortzát szemek s' nyelvekre fel húzzák.

Valamint együgyű vagy te ruházatbann,
Olylyan vagy, és még jobb beszédben szavadbann,
Tiszta, és ártatlan, édes is életed,
Nints rosszal keverve te gyönyörűséged.

Szurkos fiatskádnak hamis mosolygása,
Szeretett társodnak tzippant tsókolása,
Szép idő, fris szellő, madarak szóllása,
Végzik örömedet, 's egy tál zsíros kása.

Ha az innep el jött fűz fa furuglyával
Bé elégszel, danolsz vígan a' dudával,
És jó szomszédodnak le ülvén padjára,
Mosolyogva nézel ifiak tántzára.

Végre közelítvén életed vég napja,
Bánat nélkül látod, hogy el jött órája:
Törődött test vígan száll koporsojábann,
Lelked emelkedik Isten' országábann,
Úgy van, te a' halált nagy szívvel nézheted,
Mért hogy a' kis bíró nem gyötri lelkedet.

Szabadabb költözöl ez árnyék világból,
Mint nagy Úr, ki mézet ivott poharából,
Azonbann mind néked, Tsászárnak, Királynak,
Ki kell menni egyszer minden halandónak.

Még nagy különbség vagyon el válásbann,
Könynyebben száll paraszt, mint király a' sírbann.
Tudod e, hogy napnak, időnek folytával,
Porod öszve vegyül uradnak porával.

'S e' hosszas álombann mit használ, ki vóltál?
Kapa vólt e, kard, király páltza, mit forgattál,
Nem kérdik jövőndők: 's tsákot koronával
Öszve zúrnak, tsuklyát vitéz' sisakjával.

Köz nép! ne szidalmazd többé a' szerentsét,
Nem néked osztotta nehezebb bilintsét.
Betsüld életedet, ne félj a' haláltól,
Ez a' part, hová kell jutni a' világból.

Boldog a' te sorsod, nagy a' ditsőséged,
Meg marad, örökös lesz te fényességed.
Mert, minthogy a' *virtus* adja a' Nagyságot,
A' hibák, a' vétkek az alatsónyságot:
A' szelid s' jó ember király lesz igazán,
Így emeltetik fel a' füstös katzagány.

FUTÓ GONDOLATOK.

Boldog a' halandó, ki félre szegletbenn
Sorsával elégszik, él mint esméretlen:
'S nem kap a' mulandó jókan, ditsőségen,
Rab nem vólt, szabadon járt egész éltébenn.

MÁS.

Múló tisztelete hitván *laurusoknak*
Bére Vitézeknek, úgy mint Tudósoknak:
Tsak azon halandók képei Istennek,
Kik jók, s' okossággal 's erköltstsel fénylenek,
Ezek meg érdemlik, mint nemes alkotvány,
Nevek maradjon el ki múlások után.

MÁS.

Tanúld meg, halandó! ez a' tudományod,
E' határ, feljebb nem érhet okosságod:
Tanúld meg, ide le nints más boldogságod,
Ha nem ha eszeddel meg egyez jóságod.

MÁS.

Sok móddal az élőt világ édesgeti
Temérdek bú 's gonddal embert vesztegeti:
Menynyi szorosságban, mi formán kergeti,
Lelkét melyly tsúfosan , 's hány felé vezeti!

Ah világ! józanabb lelkeknek fogháza,
Tsalárd hívságoknak tzifrázott tárháza!
A' böltset ajándék kintsed nem ruházza:
'S te ditsőséged a' jót nem koronázza.